

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Brzeg na lata 2009 - 2015

Brzeg, styczeń 2009 r.

Wstęp	4
1. Charakterystyka obecnej sytuacji w mieście	7
1.1. Sfera zagospodarowania przestrzennego	7
1.1.1. Rys historyczny.....	7
1.1.2. Tereny mieszkaniowe.....	8
1.1.3. Układ ośrodków usługowych	9
1.3.4. System terenów zielonych	10
1.3.5. Strefy ochrony konserwatorskiej.....	12
1.1.6. Dziedzictwo kulturowe	14
1.1.7. Infrastruktura	17
1.1.7.1. Komunikacja	17
1.1.7.2. Transport wodny	18
1.1.7.3. Infrastruktura gospodarki wodno-ściekowej	18
1.1.7.4. Gospodarka odpadami.....	20
1.1.7.5. Zaopatrzenie miasta w energię elektryczną i ciepłą.....	21
1.1.8. Turystyka	22
1.1.9. Stan środowiska przyrodniczego miasta	25
1.1.9. Prawna ochrona środowiska przyrodniczego miasta i krajobrazu	26
1.1.10. Własność gruntów i budynków	27
1.1.11. Identyfikacja problemów w sferze przestrzennej	30
1.2. Sfera gospodarcza.....	31
1.2.1. Główne sektory działalności gospodarczej	31
1.2.2. Zatrudnienie.....	32
1.2.3. Struktura podmiotów gospodarczych.....	33
1.2.4. Uwarunkowania budżetowe realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych.....	36
1.2.5. Identyfikacja problemów w sferze gospodarczej	37
1.3. Sfera społeczna.....	37
1.3.1. Struktura demograficzna i społeczna mieszkańców	37
1.3.2. Poziom bezpieczeństwa.....	42
1.3.3. Ochrona zdrowia	43
1.3.4. Pomoc społeczna	45
1.3.5. Rynek pracy	49
1.3.6. Edukacja	52
1.3.7. Struktura wykształcenia ludności	55
1.3.8. Organizacje pozarządowe.....	57
1.3.9. Kultura.....	58
1.3.10. Sport.....	62

1.3.11. Aktywność mieszkańców	63
1.3.12. Grupy społeczne wymagające wsparcia	64
1.3.13. Stan i zróżnicowanie dochodowości gospodarstw domowych	65
1.3.14. Stan zasobów mieszkaniowych	67
1.3.14. Identyfikacja problemów w sferze społecznej	67
2. Powiązanie idei rewitalizacji z dokumentami planistycznymi na poziomie miasta i regionu	67
2.1. Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego	67
2.2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013	68
2.3. Program Operacyjny Kapitał Ludzki	69
2.4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Brzeg	70
2.5. Strategia Rozwoju Powiatu Brzeskiego na lata 2007-2020.....	71
2.6. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta Brzeg na lata 2004-2015.....	71
2.7. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Miasto Brzeg.....	71
2.8. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miast Brzeg w latach 2008-2015.....	72
3. Założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	72
3.1. Okres realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji	72
3.2. Przesłanki wyboru obszaru rewitalizacji oraz cele rewitalizacji Miasta.....	73
3.3. Obszary rewitalizacji – zasięg geograficzny, uzasadnienie wyboru, przykładowe projekty, opis metodologii zastosowanej, mapka)	75
3.3.1. Kryteria wyboru obszaru rewitalizacji – analiza wskaźnikowa i opisowa.....	75
3.3.2. Wnioski z przeprowadzonej analizy	88
3.3.3. Graficzne zaprezentowanie obszarów rewitalizacji	96
3.3.4. Opis poszczególnych obszarów rewitalizacji	99
4. Plan finansowy i hierarchizacja zadań przewidzianych do realizacji.....	115
5. System wdrażania LPR.....	119
6. Zasady monitorowania, oceny, komunikacji społecznej oraz Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko	119
6.1. System monitorowania i oceny LPR.....	119
6.2. System komunikacji społecznej LPR.....	122
6.3. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko.....	123
Spis tabel.....	124
Spis wykresów	125
Spis rycin.....	126

Wstęp

Okres programowania

Projektowane działania rewitalizacyjne będą realizowane w latach 2009-2015.

Zakres pojęciowy „Rewitalizacji” i „Lokalnego Programu Rewitalizacji”

Rewitalizacja – to kompleksowy, skoordynowany, wieloletni, prowadzony na określonym obszarze proces przemian przestrzennych, technicznych, społecznych i gospodarczych inicjowany przez samorząd terytorialny w celu wyprowadzenia tego obszaru ze stanu kryzysowego, w szczególności poprzez nadanie mu nowej jakości funkcjonalnej i stworzenie warunków do jego rozwoju, w oparciu o charakterystyczne uwarunkowania endogeniczne.

Przedmiotowo rewitalizacja odnosi się do: działań technicznych (remonty, modernizacje, zagospodarowanie przestrzenne), działań gospodarczych (programy ożywiania gospodarczego) i społecznych (działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych).

Lokalny Program Rewitalizacji – opracowany i przyjęty przez jednostkę samorządu terytorialnego (uchwałą rady) i koordynowany przez tę jednostkę wieloletni program działań w sferze przestrzeni, urządzeń technicznych, społeczeństwa i gospodarki, a także środowiska naturalnego, opisujący stan i stopień degradacji terenu (obszaru rewitalizacji) za pomocą wskaźników społecznych i ekonomicznych oraz planowane do realizacji działania, a także system ich wdrażania, których celem jest wyprowadzenie tego obszaru z sytuacji kryzysowej poprzez nadanie mu nowych funkcji lub przywrócenie funkcji jakie pełnił powinien zgodnie ze swoją specyfiką. Celem takiego programu jest także – oprócz przywrócenia funkcjonalności – stworzenie korzystnych warunków do jego dalszego trwałego rozwoju.

Obszar objęty Lokalnym Programem Rewitalizacji – oznacza obszar kryzysowy, dla którego opracowano i wdraża się program rewitalizacji (dla części lub całości obszaru w sytuacji kryzysowej).

Obszar kryzysowy – należy przez to rozumieć obszar spełniający co najmniej trzy kryteria określone w art. 47 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r., ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006, ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie

Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Dz. Urz. UE L 371 z 27.12.2006 str. 1), a także obszar poprzemysłowy, powojсковy objęty LPR.

W niniejszym dokumencie Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Brzeg na lata 2009-2013 określany jest zamiennie jako Lokalny Program Rewitalizacji, Program Rewitalizacji lub LPR.

W Brzegu widoczne są zespoły niepożądanych i destrukcyjnych zjawisk i procesów w sferze ekonomicznej, przestrzennej i społecznej. Stany kryzysowe i trwała degradacja obszarów miejskich stają się zjawiskiem wymagającym stałej interwencji, bezustannych działań prewencyjnych i rewitalizacyjnych. Działania te nie mogą mieć charakteru doraźnego. Dlatego też dla przeciwdziałania degradacji społecznej i ekonomicznej miast i dzielnic powinny być podejmowane działania inspirujące rozwój nowych funkcji obszarów problemowych oraz przywrócenie terenom zdegradowanym utraconych funkcji społeczno - gospodarczych. Lokalny Program Rewitalizacji ma służyć kompleksowemu podejściu do tych problemów, wskazując w pierwszym okresie konkretne projekty realizacyjne, a w dalszej perspektywie czasowej określone działania, koncentrujące się na wskazanych w Programie Rewitalizacji obszarach.

LPR jest niezbędnym dokumentem, warunkującym możliwość ubiegania się o dofinansowanie projektów z zakresu rewitalizacji ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Opolskiego na lata 2007-2013, **Osi priorytetowej 6: Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych**. Ma on świadczyć, iż zgłaszane projekty są działaniami zaplanowanymi, wynikającymi z kompleksowych i zintegrowanych planów rozwoju miasta. Program ten powinien odzwierciedlać potrzeby mieszkańców jak i różnych instytucji, wspólnot, stowarzyszeń oraz organizacji, działających na rzecz rozwoju miasta. Powinien zawierać opis działań niezbędnych dla rozwoju gospodarczego jak i rozwiązywania problemów społecznych.

Jego celem jest przeciwdziałanie marginalizacji obszarów miasta, na których nasilają się negatywne zjawiska społeczne i ekonomiczne oraz ulega degradacji stan i zagospodarowanie przestrzeni. Osiągnięcie tego celu oraz zapewnienie trwałej poprawy na obszarze wsparcia wymaga zastosowania nie tylko zasady skoncentrowanego podejścia, lecz przede wszystkim zasady społecznej partycypacji odnośnie określenia zakresu przestrzennego obszaru wsparcia oraz wyboru konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Metodologia prac nad LPR

Poniższy dokument został opracowany zgodnie z Wytycznymi w zakresie zasad opracowania i oceny Lokalnych Programów Rewitalizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Opolskiego na lata 2007-2013.

LPR zawiera analizę sytuacji społeczno-gospodarczej w mieście jak i na obszarach, gdzie zaplanowane są prace rewitalizacyjne. Dzięki przeprowadzonej analizie możliwe stało się zidentyfikowanie problemów oraz zaplanowanie konkretnych działań, które pozwolą na ich rozwiązanie.

Zakres działań w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji nawiązuje do strategicznych dokumentów regulujących politykę rozwoju miasta, gminy, powiatu i województwa.

Dokument ten zakłada system wdrażania, monitorowania i komunikacji społecznej podczas realizacji założeń programu.

Podstawą do opracowania niniejszego dokumentu były dane banku Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego, jak również dane dostarczone poprzez Urząd Miasta w Brzegu oraz dokumenty strategiczne dotyczące miasta, powiatu i województwa. Ponadto zgodnie ze wskazaniem wytycznych do przygotowania LPR, dane pozyskano z Powiatowego Urzędu Pracy w Brzegu, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzegu, Powiatowej Komendy Policji w Brzegu.

Prace nad dokumentem rozpoczęły się od zdiagnozowania sytuacji społeczno – gospodarczej w mieście na podstawie zgromadzonych danych i dokumentów. Pozwoliło to na zidentyfikowanie problemów zarówno w mieście jak i na obszarach wstępnie wytypowanych do przeprowadzenia na nich prac rewitalizacyjnych. Ostateczne obszary rewitalizowane zostały wytypowane na podstawie analizy wskaźnikowej, zgodnie z art. 47 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r.

Następnie w małej grupie roboczej (złożonej z pracowników Biura Inicjatyw Gospodarczych i Promocji Urzędu Miasta w Brzegu) podjęto dyskusję na temat sposobów rozwiązania zidentyfikowanych problemów, której efektem były propozycje projektów i działań rozwiązujących w/w problemy.

W ten sposób powstał projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji, który jest poddany konsultacjom społecznym. Są one przeprowadzane za pośrednictwem witryny internetowej. Konsultacje pozwalają mieszkańcom na wniesienie uwag do dokumentu oraz zgłoszenie propozycji zadań inwestycyjnych. Umożliwiają szerokie rozpoznanie aktualnej sytuacji w Brzegu, a w konsekwencji przygotowanie odpowiednich, wzajemnie uzupełniających się projektów.

Ostatnim etapem prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji jest zatwierdzenie dokumentu uchwałą Rady Miejskiej w Brzegu.

1. Charakterystyka obecnej sytuacji w mieście

1.1. Sfera zagospodarowania przestrzennego

1.1.1. Rys historyczny

Miasto Brzeg położone jest w zachodniej części województwa opolskiego, jest gminą miejską o powierzchni 14,6 km² (1461 ha) i czwartym co do wielkości miastem w województwie. W układzie fizjograficznym miasto położone jest w środkowej części Niziny Śląskiej, zdecydowanie większa jego część znajduje się na Równinie Wrocławskiej, jedynie niewielka, północno - wschodnia część Brzegu znajduje się w obrębie Pradoliny Wrocławskiej (doliny Odry). Gmina Miasto Brzeg graniczy od strony północno-wschodniej z gminą Lubsza natomiast od strony południowo-wschodniej oraz zachodniej z gminą Skarbimierz.

Pierwszy zapis o istniejącej niegdyś w miejscu Brzegu osadzie rybacko-handlowej Wisoke Brzegh zamieszczono w dokumencie z 1234 r. Powstaniu miasta sprzyjało dogodne położenie na skrzyżowaniu szlaków lądowych i wodnego, łączących największe ośrodki średniowiecznego Śląska z państwami ościennymi. Lokacja Brzegu nastąpiła na mocy wydanego pomiędzy 1246 a 1248 r., a potwierdzonego w 1250 r., zachodnioeuropejskiego prawa lokacyjnego. Dokument lokacyjny wystawiony przez ks. wrocławskiego Henryka III wyznaczył teren lokacji, po dziś dzień czytelny w układzie starówki.

W wyniku reformy administracyjnej 1 stycznia 1999 roku Brzeg stał się stolicą powiatu i stanowi centrum społeczne, gospodarczo-kulturalne i handlowe całego regionu. W Brzegu swoje siedziby mają nie tylko powiatowe organy władzy i administracji samorządowej, ale także liczne zakłady pracy, specjalistyczne placówki otwartej i zamkniętej opieki zdrowotnej, szkoły średnie itp.

Brzeg posiada skomplikowaną, ale czytelną strukturę przestrzenną terenów zabudowanych, złożoną z wielu typów układów przestrzennych zabudowy, o różnym pochodzeniu (historycznych i współczesnych). Analiza rozwoju historycznego pozwoliła na wyodrębnienie na obszarze miasta zespołów kompozycyjnych, kulturowych i współczesnych.

1.1.2. Tereny mieszkaniowe

Zespoły zabudowy mieszkaniowej

Największa koncentracja zabudowy mieszkaniowej w mieście Brzeg występuje na obszarze ograniczonym od zachodu ul. Wileńską, od wschodu ul. Piwowską, a od południa magistralną linią kolejową. Szacuje się, że ten obszar zamieszkuje więcej niż 50% mieszkańców miasta. Dominuje tu wielorodzinna zabudowa mieszkaniowa. Na obszarze położonym po południowej stronie magistralnej linii kolejowej, dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna w formach ekstensywnych, zajmująca około 70% powierzchni terenów mieszkaniowych.

Na obszarze miasta Brzeg usytuowane są osiedla oraz zespoły zabudowy wielorodzinnej, jednorodzinnej oraz wiejskiej (zagrodowej).

Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna koncentruje się na obszarze miasta w zespołach:

- a) zabytkowego Centrum miasta,
- b) Śródmieścia, ograniczonego od zachodu ul. Wolności, od południa ul. Karola Wyszyńskiego – Towarową, a od wschodu ul. Piwowską,
- c) zabudowy przy ul. Rybackiej – Ofiar Katynia,
- d) zabudowy przy ul. Szkolnej - Nysańskiej - Fabrycznej,
- e) zabudowy przy ul. Chocimskiej – Kochanowskiego - Kusocińskiego,
- f) zabudowy osiedla mieszkaniowego przy ul. Zielonej – Wileńskiej,
- g) zabudowy dawnych koszar i Czerwonych Koszar,
- h) zabudowy osiedla mieszkaniowego Westerplatte,
- i) zabudowy osiedla mieszkaniowego przy ul. Morcinka,
- j) zabudowy osiedla mieszkaniowego przy ul. Makuszyńskiego – Szymanowskiego.

Występuje także w zespołach na obszarach lub w sąsiedztwie osiedli zabudowy jednorodzinnej:

- a) osiedla mieszkaniowego Parkowa II.
- b) osiedla mieszkaniowego Zacisze.

Zabudowę mieszkaniową wielorodzinną spotykamy także w niewielkich zespołach lub w rozproszeniu na obszarze Wysp Odrzańskich. Na pozostałym obszarze miasta zabudowa wielorodzinna występuje w rozproszeniu, wśród terenów o innych klasach przeznaczenia.

Zespoły zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej usytuowane są głównie w południowej i zachodniej części miasta, w następujących zespołach:

- a) osiedle Zacisze,

- b) osiedle Parkowa I i Parkowa II,
- c) osiedle w rejonie ul. Sobieskiego – Wiedeńskiej,
- d) osiedle w rejonie ul. Zielonej – Wileńskiej,
- e) osiedle w rejonie ul. Chorążych – Pierwszej Brygady,
- f) zespół zabudowy przy ul. Rzemieślniczej.

Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna w niewielkich zespołach uzupełnia także zespoły zabudowy wielorodzinnej i zagrodowej, a niekiedy występuje w rozproszeniu na terenach zabudowy produkcyjnej i magazynowo-składowej (rejon ul. Ciepłowniczej – Starobrzeskiej). Zachowały się zespoły zabudowy wiejskiej dawnych wsi tj. wsi Stary Brzeg i Rataje, w obrębie których zlokalizowana jest nieliczna zabudowa zagrodowa. Obiekty związane z produkcją rolną niekiedy usytuowane są w zespołach zabudowy różnorodnych form działalności gospodarczej (stadnina koni „Szumlakowski” w rejonie ul. Starobrzeskiej).

1.1.3. Układ ośrodków usługowych

Na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia miasto Brzeg przekształca się z ośrodka przemysłowo-usługowego w ośrodek usługowo-przemysłowy, wyposażony w spektrum usług zapewniających obsługę mieszkańcom miasta i powiatu.

System centralnych zespołów usługowych miasta obejmuje:

- Staromiejskie Centrum,
- Śródmiejski Zespół Usługowo-Mieszkaniowy, wspomagający centrum usługowe miasta, położony w zasięgu 15 minutowego dojścia pieszego, skupiający szeroki wachlarz usług ponadlokalnych dla obsługi mieszkańców powiatu (w tym szczególnie usług sądownictwa, ochrony zdrowia i szkolnictwa ponadpodstawowego, a także handlu detalicznego), na obszarze którego usługi skupione są głównie w rejonie:
 - ul. Wrocławskiej – Oławskiej,
 - ronda Solidarności i ul. Robotniczej,
 - Placu Dworcowego, ul. Piastowskiej i ul. Trzech Kotwic,
- Lokalne Ośrodki Usługowe, skupiające głównie usługi handlu detalicznego, zlokalizowane w rejonie:
 - ul. Partyzantów – Wrocławskiej,
 - w rejonie ul. Łokietka - Szkolnej,
 - w rejonie ul. Słowackiego - Starobrzeskiej,
- ośrodki usługowe wyspecjalizowane – skupiające handel wybranymi artykułami lub zapewniające obsługę ruchu turystycznego:

- wzdłuż ul. Włociańskiej-Chocimskiej, z koncentracją w rejonie skrzyżowania z ul. Poprzeczną,
- w rejonie skrzyżowania drogi krajowej DK 94 i ul. Szymanowskiego,

Na obszarze miasta, osiedlowe ośrodki usługowe, obsługujące poszczególne zespoły zabudowy, wykształciły się w niewielkim stopniu. Zaliczyć do nich należy zespół usługowy w rejonie skrzyżowania ul. Słowackiego – Makarskiego, ul. Szymanowskiego – Starobrzeskiej oraz w rejonie ul. Chocimskiej –Westerplatte

1.3.4. System terenów zielonych

Na obszarze miasta wyodrębniają się obszary tworzące system terenów zielonych i otwartych miasta, użytkowanych jako różnorodne formy zieleni parkowej, rekreacyjno-sportowej oraz użytki rolne. Obszary te mają duże znaczenie hydrologiczne, ekologiczne, klimatyczno-higieniczne i estetyczno- krajobrazowe. Obejmują one:

- pasma zieleni położone w dolinach powierzchniowych cieków wodnych (rzeki Odry, rzeki Sadzawa, rzeki Kościelna, rowu K-7),
- historycznie ukształtowane zespoły zieleni parkowej, w tym szczególnie Planty Miejskie oraz Park Wolności wraz z terenami sportowo-rekreacyjnymi stadionu miejskiego,
- drobnopowierzchniowe zespoły parków, skwerów i zieleńców oraz lasów i zadrzewień,
- tereny cmentarzy i ogrodów działkowych,
- tereny otwarte, użytkowane rolniczo.

Dolina Rzeki Odry – jest bardzo istotnym elementem w strukturze przestrzennej i krajobrazie miasta. Kształtuje stosunki ekologiczne, hydrologiczne i klimatyczno-higieniczne na obszarze miasta i stanowi podstawowy element systemu terenów zielonych w jego strukturze przestrzennej.

Nierozłącznym elementem struktury przestrzennej towarzyszącym miastu lokacyjnemu jest zespół zieleni tj. Planty Miejskie, wraz z okrężnicą komunikacyjną (ulicą Chrobrego). Podstawową cechą tego obszaru jest dominacja zieleni i rozluźnienie zabudowy po południowej stronie ulicy Chrobrego, poprzez sytuowanie wolnostojących budynków (głównie gmachów użyteczności publicznej) w otoczeniu obszernych, komponowanych ogrodów.

Park Wolności i Stadion Miejski – stanowiące największe w mieście założenie terenów zielonych, są niewątpliwie istotnymi elementami jego struktury przestrzennej. Oba zespoły są wyjątkowo cenne zarówno pod względem kulturowym, jak i przyrodniczym, mając znaczenie klimatyczne, hydrologiczne oraz ekologiczne.

Zadrzewienia leśne - na terenie wojskowym w zachodniej części miasta, zachowane w stanie seminaturalnym. Stanowią istotny dla funkcjonowania miasta biologiczny obszar węzłowy. Jest to drugi pod względem wielkości (po Parku Wolności) obszar pokryty wielogatunkowym drzewostanem liściastym, pełniący funkcję biocenotyczno – klimatyczną.

Istotną rolę wspomagającą ekologiczną funkcję terenów zielonych miasta, pełnią tereny otwarte, użytkowane rolniczo, inne tereny zieleni (cmentarze, skwery i zieleńce, wody powierzchniowe, tereny pracowniczych ogrodów działkowych, drobnopowierzchniowe i usytuowane w znacznym rozproszeniu tereny zadrzewień).

Podobnie jak na terenie każdego miasta również w Brzegu można wydzielić tzw. **przestrzenie publiczne**. Są to obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy ich życia i sprzyjające nawiązywaniu kontaktów społecznych. W mieście Brzeg funkcję przestrzeni publicznych spełniają:

1. ulice, place i ciągi komunikacji pieszej w zespole staromiejskiego centrum oraz w zespole usługowo-mieszkaniowym śródmiejskim, w tym szczególnie:
 - Plac Bramy Wrocławskiej, Plac Zamkowy, Plac Nad Odrą, Rynek, Plac Młynów, Plac Kościelny, Plac Drzewny, Plac Dworcowy, rondo Solidarności,
 - ul. Chopina, Górna – Pańska, Długa, Staromiejska, Lekarska – Mleczna, Młynarska, Nadodrzańska, Trzech Kotwic, Lechicka, Planty, 6-lutego, Głowackiego, Chrobrego,
2. zespoły ośrodków usługowych,
3. obszary parków miejskich,
4. zespoły rekreacyjno-sportowe,
5. ulice i place, tworzące strukturę podstawowej sieci ulicznej miasta,
6. osiedlowe ośrodki usługowe, ulice i place w zespołach zabudowy mieszkaniowej, w których przestrzenie publiczne należy wykreować.

Tak rozumiana przestrzeń publiczna wymaga szczególnej uwagi i ciągłego podejmowania działań na rzecz jej właściwego kształtowania. Szczególnie tereny parków i placów miejskich, które zagrożone są dewastacją.

W zakresie właściwego kształtowania przestrzeni publicznych należy przede wszystkim dążyć do nadania reprezentacyjnego charakteru ulicom, placom i ciągom komunikacji pieszej na obszarze zespołu staromiejskiego centrum oraz zespołu usługowo-mieszkaniowego śródmiejskiego. Ważnym elementem jest także kształtowanie powstającej zabudowy w sposób uwzględniający główne miejsca jej ekspozycji, jakimi są drogi publiczne. W celu powiększenia obszarów przestrzeni publicznej należy tworzyć wnętrza w postaci placów lub poszerzonych odcinków ulic w większych zespołach zabudowy lub na styku zespołów

funkcjonalno-przestrzennych urbanistycznych. Niezwykle ważne jest także unikanie elementów zagospodarowania degradujących otwarty krajobraz, w tym szczególnie odrywania od skupisk zabudowy pojedynczych budynków i większych urządzeń.

1.3.5. Strefy ochrony konserwatorskiej

Przedmiotem ochrony są zachowane elementy struktury przestrzennej miasta o wartości kulturowej, krajobrazowej, a także przyrodniczej np. parki i inne tereny zieleni komponowanej. Ochrona w/w elementów polega na ich zachowaniu, wyeksponowaniu i harmonijnej adaptacji w procesie rozwoju miasta. Polega również na powstrzymaniu procesu degradacji historycznej tkanki miejskiej poprzez podnoszenie standardów w ramach modernizacji technicznej poszczególnych obiektów i przywracanie wartości estetycznych i użytkowych zespołów zabudowy bądź całym partiom miasta w procesie rewaloryzacji.

Dla miasta Brzeg określa się system ochrony zasobów i walorów dziedzictwa kulturowego obejmujący :

Ochronę zabytków archeologicznych :

- 1) strefa W - ochrony archeologiczno-konserwatorskiej, której przedmiotem ochrony są zabytki archeologiczne odkryte i potencjalnie występujące na obszarze położonym w obrębie murów miasta średniowiecznego wraz z przedmieściami średniowiecznymi, ujętym w rejestrze zabytków .
- 2) strefa OW - obserwacji archeologicznej, której przedmiotem ochrony są zabytki archeologiczne występujące na obszarze miasta, poza obszarem objętym strefą W tzn. na obszarze :
 - dawnego przedmieścia - Wrocławskiego (rejon Pl. Bramy Wrocławskiej – ul. Oławskiej), Małujowickiego (rejon ul. Armii Krajowej – Wyszyńskiego), Starobrzeskiego (rejon ul. Piastowskiej) oraz Opolskiego (rejon ul. Powstańców Śl. – Ks. Jerzego II - Mickiewicza),
 - dawnych wsi średniowiecznych tj. wsi Rataje (rejon ul. Oławskiej) i Rybarze (rejon ul. Rybackiej),
 - wyspę Jeżynową i Kępę Młyńską,
 - teren lokalizacji dawnej zabudowy przed bramą Odrzańską, na prawym brzegu Odry (rejon Placu Drzewnego).
 - dawnej wsi Stary Brzeg, obejmując zabudowę położoną wzdłuż dzisiejszej ulicy Starobrzeskiej, pomiędzy torami PKP, a ulicą Słowackiego – Ciepłowniczą,
 - udokumentowanych stanowisk archeologicznych, ujętych w wojewódzkiej ewidencji służby ochrony zabytków, będące powierzchniową lub podziemną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się

w nich wytworów bądź ich śladów, podlegające ochronie na podstawie obowiązujących przepisów odrębnych.

Ochronę zabytkowych układów przestrzennych :

1) strefa A - ścisłej ochrony konserwatorskiej, obejmująca obszar założenia urbanistycznego średniowiecznego miasta lokacyjnego, zamkniętego plantami miejskimi (wpisanego do rejestru zabytków), rozszerzony o obszar:

- dawnych przedmieść,
- zespołu zabudowy zrealizowanej na XIX-XX – wiecznych zasadach Miasta – Ogrodu.

2) strefa B - ochrony konserwatorskiej, obejmująca obszary o zachowanych historycznych układach przestrzennych pochodzące z XIX i początku XX w., reprezentujące historyczne tendencje w planowaniu miast, na których zachowały się liczne obiekty zabytkowe, ujęte w gminnej ewidencji zabytków, obejmujące :

- zabudowę przedmieścia Oławskiego oraz układu wsi Rataje (rejon ul. Oławskiej),
- osiedle mieszkaniowe w rejonie ul. Słonecznej – Zielonej – Wileńskiej oraz w rejonie ul. Wolności – Piłsudskiego ,
- zespół zabudowy Czerwonych Koszar położonych w rejonie ul. Wileńskiej – Wolności,
- zespół zabudowy kamienicowej z towarzyszącą zielenią w rejonie ul. Wolności – Robotniczej – Słowiańskiej – Wyszyńskiego (secesja i postsecesja),
- zespół zabudowy koszar Pionierkaserne, w rejonie ul. Żeromskiego – Kościuszki,
- zespół zabudowy osiedla robotniczego (kolejarskiego) Zacisze w rejonie ul. Korfantego, zrealizowanego w latach 30-tych XX wieku,
- układ ruralistyczny wsi Stary Brzeg, z zabudową pochodzącą z XIX-XX w., w rejonie ul. Starobrzesckiej,
- zespół zabudowy dawnej wsi Rybarze (rejon ul. Rybackiej), oraz osiedla Nowe Domy (rejon ul. Ofiar Katynia),
- zespół zabudowy mieszkaniowej w rejonie dworca kolejowego ul. Trzech Kotwic – Szkolnej (secesja i postsecesja),
- zespół sportowo-rekreacyjny stadionu miejskiego (Art Deco).

Ochronę konserwatorską zieleni, obejmującą tereny zieleni, podlegające ochronie na podstawie przepisów odrębnych oraz postulowane do takiej ochrony:

- Planty Miejskie, na które składają się: park Nadodrzański, park Chrobrego i park Centralny (nr rej. 243/90 z 26.03.1990r.),
- park Wolności (nr rej. 244/90 z 26.03.1990r.),
- cmentarz żydowski przy ul. Makarskiego (nr rej. 235/89 z 28.12.1989r.),

- cmentarz założony około połowy XIX wieku, położony przy ul. Ofiar Katynia – Kombatantów (postulowany do ujęcia w gminnej ewidencji zabytków).

Ochronę dzieł architektury, budownictwa i techniki :

- a) zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków,
- b) zabytki nieruchome ujęte w gminnej ewidencji zabytków,

Ochronę nazw geograficznych, historycznych lub tradycyjnych.

1.1.6. Dziedzictwo kulturowe

Współczesny Brzeg to miasto zabytków, które znajdują się na stosunkowo niewielkiej powierzchni. Do najwspanialszych należą niewątpliwie: Zamek Piastowski, Ratusz Miejski, Gimnazjum w stylu renesansowym, Gotycki kościół św. Mikołaja wraz z barokową świątynią p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego.

Zamek Piastowski

Zwany Śląskim Wawelem wzniesiony został na miejscu gotyckiego zamku warownego. Obecny kształt nadała mu renesansowa przebudowa prowadzona przez architektów włoskich - Jakuba Parra, Franciszka Parra, Bernarda Niurona. Zniszczony podczas oblężenia miasta w 1741 r., odbudowany w latach 1966 - 1990. Zachowana bogato rzeźbiona fasada budynku bramnego zaliczana do najznakomitszych zabytków renesansu w Europie Środkowej. Dziedziniec ze zrekonstruowanymi trójkondygnacyjnymi krużgankami. Na parterze skrzydła wschodniego zachowana część sal. Obiekt mieści Muzeum Piastów Śląskich. W ramach ekspozycji stałej muzeum prezentuje historię miasta, dzieje Piastów Śląskich oraz rzeźbę i malarstwo śląskie, od XV do XVIII w. ze zbiorów Muzeum Narodowego we Wrocławiu, w tym obrazy najwybitniejszego malarza śląskiego doby baroku Michała Leopolda Willmanna. Wśród zbiorów muzeum znajdują się m.in. sarkofagi książąt legnicko-brzeskich oraz jedyny w Polsce zachowany w całości średniowieczny łuk myśliwski (XIV w.), odnaleziony podczas wykopalisk na ul. Mlecznej w Brzegu.

Ratusz Miejski

Obiekt renesansowy, dzieło Jakuba Parra i Bernarda Niurona z lat 1570 - 1577, wybudowany w miejscu spalonego w 1569 r. ratusza gotyckiego. We wnętrzu znajduje się Wielka Sala Stropowa z modrzewiowym stropem z 1648 r. natomiast w skrzydle północnym wczesnorokokowa Sala Rajców z 1746 r. W ścianie południowej wbudowany został renesansowy portal przeniesiony tu z renesansowej kamiennicy przy ul. Zamkowej 6. Obecnie w ratuszu mieści się Rada Miasta, sale obrad, Urząd Stanu Cywilnego, Galeria miejska, w piwnicy mieści się restauracja "Ratuszowa". W Ratuszu często odbywają się

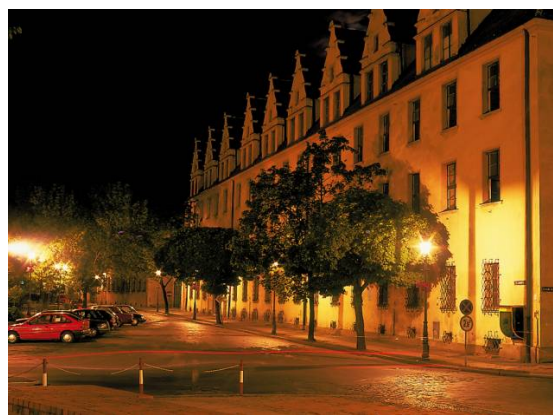
organizowane w Brzegu uroczystości: wizyty ważnych urzędników państwowych, zjazdy, sympozja naukowe, odczyty.

Rycina nr 1. Ratusz Miejski w Brzegu

Gimnazjum Piastowskie

Dawne Gymnasium Illustre Bregense, wybudowane w latach 1564 - 1596 przez Jakuba Parra, zniszczone w 1741 r., kilkakrotnie przebudowywane. Po zniszczeniu w 1945 r. odbudowane w latach 1963 - 1967. W murach Gimnazjum zachowała się renesansowa brama ze sklepieniem i portal bramy. Obiekt ten był drugim na Śląsku gimnazjum łańciskim posiadającym niegdyś bogaty księgozbiór tzw. Bibliotekę Piastowską otrzymaną z kolegiaty zamkowej. Szkoła była szeroko znana na Śląsku, posiadała prawo przyznawania tytułu doktora i wieńców laurowych poetom. Kształciła młodzież również z Królestwa Polskiego, Czech i krajów niemieckich.

Rycina nr 2. Gimnazjum Piastowskie

Kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego

To najokazalszy budynek barokowy w Brzegu, wzniesiony w latach 1734-1745 wg projektu J. Frischa w miejscu zbudowanego w 1545 r. zespołu klasztorного dominikanów. Wnętrze kościoła nakryte jest sklepieniami kolebkowymi. Polichromia została wykonana w latach 1739-46 przez jezuitę Jana Kubena (1697-1770). Na sklepieniu nad prezbiterium znajduje się prefigura Ukrzyżowania Chrystusa - Wywyższenie Węża Miedzianego, nad nawą Adoracja Krzyża Świętego. Uzupełniają je freski nad emporami ukazujące historię drzewa Krzyża Św. oraz freski w kaplicach prezentujące świętych żyjących szczególny kult do Krzyża. Na ścianie prezbiterium znajduje się iluzjonistyczny fresk ukazujący historyczny moment podniesienia Krzyża przez cesarza Herakliusza i patriarchy Jerozolimy Zachariasza w świątyni w Jerozolimie. Górne zwieńczenia wież z hełmami i fasada główna wykonane dopiero w 1856 roku wg projektu architekta Wilczka z Wrocławia. Przed kościołem dwie kamienne figury św. Tadeusza i św. Nepomucena.

Kościół p.w. św. Mikołaja

Gotycka bazylika trzynawowa zaliczana do największych świątyń gotyckich na Śląsku. Budowana w latach 1370 - 1417, w początkowym okresie przy wydatnym wsparciu księcia Ludwika I. Postawiono ją na miejscu wzmiankowanego w 1279 roku kościoła. Budowę rozpoczął mistrz Günther z Wrocławia, a sklepienia nawy głównej wznosił w końcowej fazie realizacji książę Henryk. Od południa dobudowane zostały dwie kaplice św. Barbary i św. Katarzyny. Kościół Św. Mikołaja jako główna świątynia mieszczan brzeskich od początku swego istnienia posiadała bardzo bogaty wystrój, z którego do dzisiaj nie zachowało się wiele elementów. Do najcenniejszych zaliczyć należy ściennie polichromie na południowej ścianie zakrystii z ok. 1450 roku, przedstawiające Ukrzyżowanie Chrystusa, Mszę św. Grzegorza, Męczeństwo Dziesięciu Tysięcy. Z czasów gdy kościół należał do brzeskich protestantów pozostał zespół kamiennych epitafiów, z których na wyróżnienie zasługują epitafium rodziny Kerberów z ok. 1570 roku, epitafium rodziny Heusslerów z ok. 1586 roku, oraz portretowe epitafium Piotra Thomasa z 1603 roku. Zniszczony w 1945 r., dzięki inicjatywie ks. K. Makarskiego odbudowany w latach 1958-67. Zdobiający obecnie prezbiterium ołtarz gotycki z 1500 roku przedstawiający Św. Rodzinę został przeniesiony do brzeskiej świątyni z kościoła w Bąkowie pod Grodkowem.

1.1.7. Infrastruktura

1.1.7.1. Komunikacja

Na system komunikacji w mieście Brzeg składa się głównie komunikacja drogowa i kolejowa. Dodatkowo dobrze rozwinięta jest komunikacja śródlądowa za pośrednictwem kanału rzeki Odry, która przepływa przez teren miasta.

Zasadniczą rolę w obsłudze komunikacyjnej miasta odgrywa komunikacja drogowa, na którą składają się drogi krajowe, drogi wojewódzkie, powiatowe oraz gminne. Przez teren powiatu brzeskiego przebiega autostrada A-4 w relacji „Legnica – Wrocław – Kraków” o znaczeniu krajowym i międzynarodowym. Istniejący układ powiązań komunikacyjnych miasta z autostradą jest zadowalający i odbywa się poprzez drogę wojewódzką nr 401 i 403, drogi krajowe nr 39 i 94, niemniej jednak wymaga modernizacji między innymi poprzez modernizację dróg wojewódzkich i przeprowadzenie obejść drogowych.

Ponadto przez teren miasta przebiegają następujące ciągi dróg:

1. Krajowe:

- Międzyregionalna droga krajowa nr 94 relacji Krzywa – Legnica – Wrocław – Brzeg – Kraków;
- Regionalna droga krajowa nr 39 relacji Strzelin – Brzeg – Namysłów;

2. Powiatowe:

- Nr 27 –193;
- 27 – 193;
- 27-172;
- 27 – 174.

3. Gminne

Przez teren miasta przebiega międzynarodowa magistrala kolejowa w relacji Drezno – Zgorzelec – Wrocław - Brzeg – Opole – Katowice – Przemyśl – Medyka Lwów – Moskwa, lokalna linia kolejowa nr 304 relacji Brzeg – Wiązów - Łagiewniki (obecnie nieeksploatowana) oraz linia kolejowa nr 288 Brzeg – Nysa.

Z uwagi na wzrastające ciągle natężenie ruchu drogowego, system dróg na terenie miasta wymaga przystosowania do przenoszenia coraz większych obciążeń komunikacyjnych. Najuciążliwszym obciążeniem komunikacyjnym jest przebiegająca w osi północ-południe droga krajowa (wchodząca w obszar zabytkowego centrum) oraz istnienie tylko jednej przeprawy mostowej przez Odrę. Dotychczasowy układ funkcjonalny dróg nie odpowiada

określonym parametrom technicznym oraz nie zapewnia w pełni bezpieczeństwa ruchu drogowego.

1.1.7.2. Transport wodny

Brzeg położony jest nad jedną z dwóch głównych rzek Polski – rzeką Odrą, żeglowną na długości 695 km, która jest głównym elementem największego w Polsce systemu śródlądowych dróg wodnych wykorzystywanych transportowo. Większość materiałów transportowanych stanowią ładunki masowe (węgiel, rudy, materiały budowlane i nawozy). Przepływająca przez miasto rzeka jest na całej swej długości uregulowana.

Rzeka Odra jest korytarzem transportowym II klasy technicznej międzynarodowej i jako jedyna posiada połączenie (przez rzekę Sprewę i kanał Haweli) z Łabą i pozostałą częścią zachodnioeuropejskiego systemu dróg wodnych. Szerokie powiązania rzeki Odry z europejską siecią korytarzy wodnych mają znaczenie dla możliwości rozwoju gospodarki miasta Brzeg, a także dla rozwoju turystyki wodnej.

Na odcinku Kędzierzyn-Koźle – Brzeg Dolny, głębokość tranzytowa rzeki umożliwia żeglugę barkami o wyporności do 600 t. minimum przez 8 miesięcy w roku. Transportowi całorocznemu nie sprzyja nierównomierność przepływów również stan techniczny koryta i infrastruktury hydrotechnicznej obecnie nie jest zadowalający.

We wschodniej części Wysp Odrzańskich usytuowany jest Port Brzeg zapewniający dostęp do międzynarodowego szlaku wodnego. Obecnie kanał, śluza i nabrzeże załadunkowo-przeładunkowe są niewykorzystywane i w znacznej części zdewastowane i przestarzałe. Zasadniczą wadą powiązań komunikacyjnych Portu Brzeg jest przejście ruchu transportowego przez ścisłe, zabytkowe centrum miasta. Istniejącą infrastrukturę techniczną portu, jak i jego położenie ocenia się negatywnie, gdyż ciężki transport samochodowy towarów z portu i do portu jest prowadzony przez tereny zainwestowane miasta, charakteryzujące się dużym zagęszczeniem mieszkalnictwa i usług, w tym także przez zabytkowe centrum i śródmieście. Dodatkowo rozwój portu przyczyni się do wzmocnienia roli przemysłu na Wyspach Odrzańskich, położonych w granicach obszaru NATURA 2000 i osłabi możliwość dokonania przekształceń funkcjonalno-przestrzennych w celu rozwoju funkcji ekologicznej i turystyczno – sportowo - rekreacyjnej.

1.1.7.3. Infrastruktura gospodarki wodno-ściekowej

Wskaźniki 99,1% gospodarstw domowych przyłączonych do miejskiej sieci wodociągowej i 94,3% gospodarstw przyłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej (tabela 1), świadczą o znacznym zaspokojeniu potrzeb w tym zakresie.

Tabela 1. Sieć kanalizacyjna i wodociągowa w mieście Brzeg w latach 2003-2007

Wyszczególnienie	Jednostka	2003	2004	2005	2006
Długość sieci					
wodnej	km	63,3	63,3	63,5	63,9
kanalizacyjnej	km	53,1	53,1	53,5	53,5
Korzystający z sieci					
wodnej	osoba	38 369	38 203	38 034	37 821
kanalizacyjnej	osoba	36 511	36 353	36 192	35 988
Korzystający z sieci w % ogółu ludności					
wodnej	%	99,1	99,1	99,1	99,1
kanalizacyjnej	%	94,3	94,3	94,3	94,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Stan techniczny sieci wodociągowej w mieście jest dobry, wykazuje niską awaryjność i średnią wielkość strat wody. Miasto Brzeg zaopatrywane jest w wodę poprzez wodociąg grupowy „GIERSZOWICE”, który swym zasięgiem obejmuje całe miasto i sąsiednie gminy Skarbimierz i Olszanka. Wodociąg stanowi własność komunalną miasta i jest eksploatowany przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Brzegu Sp. z o.o. Wodociąg zasilany jest wodą z niezależnych ujęć wody: ujęcia wód powierzchniowych w Obórkach i ujęcia wód podziemnych w Obórkach oraz ujęcia wód podziemnych w Gierszowicach.

Kanalizacja

Miasto Brzeg skanalizowane jest w ponad 90 % (istnieje kilka ulic nie posiadających sieci kanalizacyjnej). System kanalizacji w mieście ma mieszany charakter: przeważa system kanalizacji ogólnospławnej ok. 70 % terenu miasta:

- W północnej części miasta występuje kanalizacja ogólnospławna**, mieszanina ścieków sanitarnych i deszczowych kierowana jest po ich wstępnym oczyszczeniu na kratkach i piaskowniku (ul. Oławska) syfonem pod rzeką Odrą na oczyszczalnię. W ul. Oławskiej funkcjonuje przelew, który odprowadza nadmiar wód deszczowych na osadniki wód deszczowych skąd są kierowane na urządzenia oczyszczalni ścieków.
- W południowej części miasta występuje kanalizacja rozdzielcza**, osobno kanalizacja sanitarna i deszczowa. Wody deszczowe odprowadzane są do rzeki Kościelna i rzeki Sadržawa. Ze względu na brak kanalizacji deszczowej na części miasta i likwidację sztucznych poeksploatacyjnych zbiorników wodnych, przy obfitych opadach następuje podtapianie budynków znajdujących się wzdłuż rzeki, która występuje z brzegów. Ścieki sanitarne doprowadzane są do przepompowni przy ul. Włociańskiej, a następnie do miejskiej oczyszczalni ścieków.

3. **Ze wschodniej części miasta** ścieki sanitarne kierowane są do przepompowni przy ul. Chorążych. Na potrzeby miasta wykorzystywana jest również przepompownia przy ul. Sikorskiego, która zastała zmodernizowana w 2003 roku.

Tabela 2. Długość sieci kanalizacyjnej na terenie miasta Brzeg

Rodzaj kanalizacji	Długość w km
Kanalizacja ogólnospławna	33,8
Kanalizacja sanitarna	17,7
Kanalizacja deszczowa	11,4

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania przestrzennego Miasta Brzeg

Sieci kanalizacyjne na terenie miasta są stare i pochodzą w większości sprzed 1945 roku. Wykonane były w większości z rur kamionkowych (70,4 %), betonowych (15,2%) i murowanych (14,4 %).

Na potrzeby miasta Brzeg funkcjonuje miejska mechaniczno – chemiczno - biologiczna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana na „Wyspie Odrzańskiej” Jest to obiekt nowoczesny, zapewniająca wysoki stopień redukcji zanieczyszczeń. Oczyszczalnia powstała w latach 1995 – 2000. Jej przepustowość wynosi 18 000 m³/d i nie jest w pełni wykorzystana (ilość przyjmowanych ścieków wynosi 8 800 m³/d). Oczyszczalnię ta powstała w celu ochrony jakości wód rzeki Odry. Obecnie z sieci kanalizacyjnej korzystają mieszkańcy wsi Pawłów i Żłobizna, a docelowo planuje się podłączenie wsi gminy Skarbimierz, Olszanka, Lubsza i Lewin Brzeski.

Sprawnie funkcjonująca oczyszczalnia ścieków, oraz obecność kanalizacji ogólnospławnej na większości terenu miasta ma korzystny wpływ na stan jakości wód rzeki Odry, gdzie wypuszczane są ścieki sanitarne i deszczowe po ich oczyszczeniu.

1.1.7.4. Gospodarka odpadami

Na terenie miasta Brzeg działalność w zakresie zbierania, transportu, usuwania lub unieszkodliwiania odpadów komunalnych prowadzą następujące podmioty:

- Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe „WIRGA” ,
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych van Gansewinkel Dolny Śląsk Sp. z o.o.,
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „KOMUS”,
- Ochrona Środowiska Technika Sp. z o.o. (UWE ECO),
- ABC-SERVICE Sp. z o.o.,
- Zakład Higieny Komunalnej sp. z o.o.

Odpady komunalne zbierane są w pojemnikach różnej wielkości (110l, 240l, 1100l, 7m³, 10m³, 0,14m³, 0,18m³). W budynkach jednorodzinnych odpady gromadzone są przeważnie w pojemnikach 110l, które zlokalizowane są na każdej posesji. Na obszarach zabudowy wielorodzinnej oraz na terenie instytucji i zakładów do gromadzenia odpadów wykorzystywane są głównie pojemniki 1100 l oraz kontenery KP-7 (poj. 7 m³). Na terenie miasta Brzeg rocznie powstaje 15309,795 ton odpadów komunalnych, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca miasta stanowi 392,327 kg/rok (wartości szacunkowe)

Na terenie miasta prowadzona jest od 1994 roku selektywna zbiórka surowców wtórnych. Obecnie zbiórką selektywną odpadów zajmuje się Zakład Higieny Komunalnej Sp. z o.o. w Brzegu. Odpady w postaci tworzyw sztucznych, papieru i szkła gromadzone są w odpowiednich pojemnikach i workach, a następnie zbierane przez Zakład Higieny Komunalnej. W dalszej kolejności odpady transportowane są do bazy magazynowej firmy, gdzie następuje ich segregacja, pakowanie i spedycja do Zakładu Gospodarowania Odpadami.

Odpady komunalne z terenu miasta Brzeg wywożone są do Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w miejscowości Gać. W skład zakładu wchodzi sortownia mechaniczna zmieszanych odpadów komunalnych oraz składowisko odpadów. Na obiekt trafiają odpady z terenu gmin wchodzących w skład Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi EKOGOK (m. Brzeg, m. Oława, Lubsza, Skarbimierz, Oława), który jest właścicielem Zakładu gospodarowania Odpadami.

1.1.7.5. Zaopatrzenie miasta w energię elektryczną i ciepłą

Producentem i dystrybutorem energii ciepłej na potrzeby centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej dla mieszkańców miasta Brzeg jest Brzeskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. Produkcja ciepła odbywa się w 11 kotłowniach zlokalizowanych na terenie miasta:

- kotłownia centralna produkuje energię ciepłą na potrzeby centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej w sezonie grzewczym,
- 9 kotłowni gazowych produkuje energię ciepłą na potrzeby ciepłej wody użytkowej poza sezonem grzewczym,
- 1 kotłownia gazowa produkuje energię ciepłą na potrzeby centralnego ogrzewania w sezonie grzewczym.

Energia ciepła o łącznej mocy zamówionej **47 MW** rozprowadzana jest do jej odbiorców poprzez sieć ciepłowniczą o długości **27 km**, z czego **26 km** pracuje na wysokich parametrach. **60%** sieci wybudowana jest w technologii rur preizolowanych, a **40%** w

tradycyjnej. Spółka eksploatuje **197** węzłów cieplnych, w tym **129** będących jej własnością. Dystrybucją i eksploatacją sieci elektroenergetycznej zajmuje się powstała 1 maja 2004 roku EnergiaPro Koncern Energetyczny SA. Spółkę utworzyło 5 dawnych zakładów energetycznych z województw: dolnośląskiego i opolskiego. Aktualnie nie występują problemy z dostarczaniem energii dla mieszkańców miasta, jednak w dłuższej perspektywie czasu należałoby dokonać modernizacji linii energetycznej.

Miasto zaopatrywane jest w energię elektryczną z Krajowego Systemu Energetycznego za pomocą dwóch Głównych Punktów Zasilających (GPZ), usytuowanych w granicach administracyjnych miasta. Zapewniają one dostawę mocy i energii elektrycznej odbiorcom komunalno-bytowym, zaopatrują także drobnych odbiorców przemysłowych. Za pośrednictwem dwóch ww. GPZ-tów 110/15kV zasilana jest miejska sieć elektroenergetyczna średniego napięcia 15kV o długości ok. 90 km oraz niskiego napięcia długości 255 km, zapewniająca dostawę energii do poszczególnych odbiorców.

W granicach administracyjnych miasta Brzeg usytuowanych jest 114 stacji transformatorowych, z czego 96% stanowi własność miasta. Stan techniczny większości z nich ocenia się jako dobry. Dostawą gazu na obszarze miasta Brzeg zajmuje się Zakład Gazowniczy w Opolu, który jest oddziałem PGNiG SA. Brzeg zasilany jest gazem ziemnym wysokometanowym doprowadzanym do miasta z magistrali gazociągu relacji Zdzeszowice – Opole – Wrocław. Gazociąg wybudowany w 1970 roku przebiega poza terenem administracyjnym miasta, po jego południowej stronie. Stan techniczny gazociągu magistralnego jest zły.

Istniejąca sieć gazowa jest wystarczająca do zaopatrzenia miasta w gaz, a jej stan techniczny jest dobry (z wyjątkiem osiedla Westerplatte). Stopień wykorzystania sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia miasta Brzeg wynosi ok. 60%. Istniejąca infrastruktura gazowa przygotowana jest do rozwoju zabudowy głównie na zachodzie miasta.

Głównymi odbiorcami gazu na terenie miasta są gospodarstwa domowe, które zużywają 84% dostaw gazu. Handel i usługi zużywają ok. 12% dostaw gazu, a przemysł zaledwie 4%. W ostatnim dziesięcioleciu obserwuje się tendencje do szybkiego wzrostu liczby odbiorców gazu na obszarze miasta, przy jednoczesnym niewielkim spadku jego zużycia.

1.1.8. Turystyka

Miasto Brzeg położone jest w środkowo-zachodniej części województwa opolskiego, nad rzeką Odrą. Obszar miasta Brzeg geograficznie należy do dwóch mezoregionów, które nie są jednolite pod względem morfogenetycznym i krajobrazowym. Północna i północno-

wschodnia część miasta położona jest w obrębie Pradoliny Wrocławskiej, a środkowa i południowo-zachodnia w obrębie Równiny Grodkowskiej. Miasto Brzeg charakteryzuje się przewagą terenów zdecydowanie płaskich, miejscami lekko falistych z niewielkimi wzniesieniami. Wysokości bezwzględne na obszarze miasta wahają się w granicach 135 - 150 metrów. Najniżej położona jest "dzielnica północno - zachodnia" (dawne Rataje), a najwyższej okolice Parku Wolności.

Brzeg stanowi atrakcyjne pod względem turystycznym i rekreacyjnym miejsce wypoczynku ze względu na walory przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe. O atrakcyjności przyrodniczej miasta stanowią:

- Dolina Rzeki Odry o znaczeniu hydrologicznym, klimatycznym i biologicznym, która stanowi główny korytarz ekologiczny miasta;
- Park Wolności o znaczeniu biologicznym i klimatycznym, na terenie którego znajduje się powierzchniowy zbiornik wodny;
- Korytarze ekologiczne min. takie jak Planty Miejskie, Dolina rzeki Kościelna;
- Zadrzewienia leśne na terenach wojskowych w zachodniej części miasta;
- Poeksploatacyjne zbiorniki wodne;
- Tereny zieleni miejskiej.

W obrębie miasta znajduje się 9 pomników przyrody: 4 dęby szypułkowe (ul. Nadbrzeżna, ul. Oławska, Park Centralny), buk pospolity (Park Centralny), 3 platany klonolistne, tulipanowiec amerykański (ul. Chrobrego).

Przez teren miasta przebiega także niebieski "**Szlak Polichromii Brzeskich**" albo inaczej średniowiecznej polichromii o długości 53 km. Obejmuje on tereny Ziemi Brzeskiej położone na lewym brzegu Odry. Na szlaku znajduje się 14 zabytkowych kościołów, w większości to doskonale zachowane 600-letnie murowane wiejskie świątynie. Najcenniejsze zabytki architektury i średniowieczne polichromie znajdują się w Strzelnikach, Łosiowie, Lewinie Brzeskim, Pogorzeli, Małujowicach i Krzyżowicach. Szlak zaczyna się i kończy w Brzegu, w którym najcenniejsze zabytki zgromadzono na Zamku i w Muzeum.

Infrastruktura usług turystycznych miasta Brzeg jest obecnie stosunkowo skromna, jednak zaspokaja potrzeby przyjezdnych. Na infrastrukturę turystyczną Miasta składają się:

- Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze;
- infrastruktura noclegowa oraz gastronomiczna.

W mieście funkcjonuje jeden skategoryzowany hotel, jeden skategoryzowany pensjonat oraz kilka pozostałych obiektów świadczących usługi hotelarskie.

Aktualna oferta gastronomiczna na terenie miasta oraz zróżnicowanie jej standardu jest wypadkową popytu na tego rodzaju usługi. Przy hotelu oraz pensjonatach funkcjonują restauracje o różnym standardzie usług.

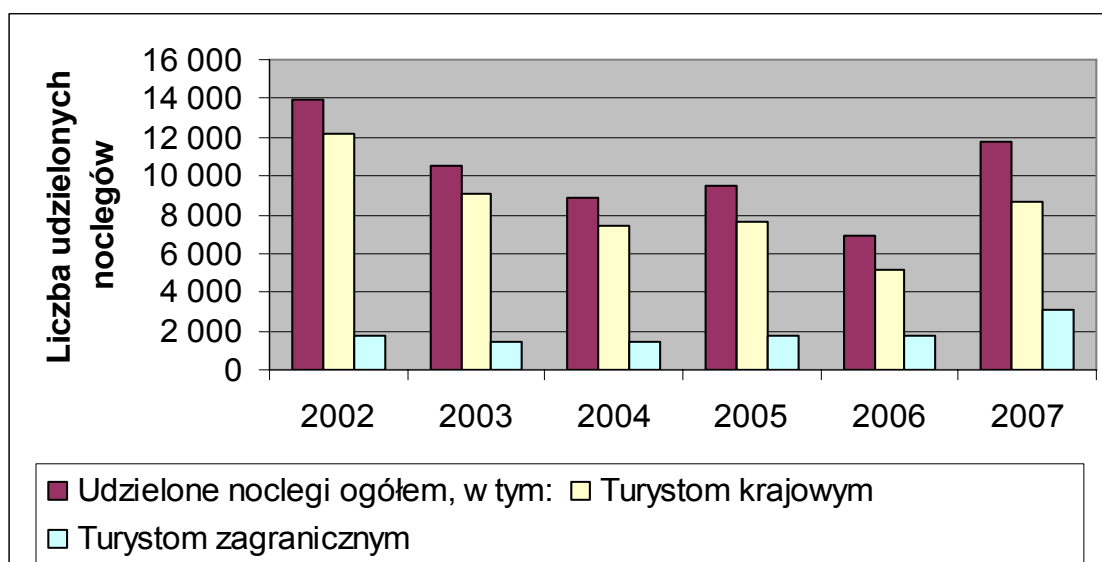
Tabela 3. Udzielone noclegi oraz korzystający z noclegów w Brzegu w latach 2002-2007

Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Udzielone noclegi ogółem, w tym:	13 956	10 530	8 892	9 455	6 915	11 773
Turystom krajowym	12 201	9 045	7 441	7 670	5 157	8 673
Turystom zagranicznym	1 755	1 485	1 451	1 785	1 758	3 100
Korzystający z noclegów ogółem, w tym:	4 950	4 931	4 751	6 410	4 643	5 682
Turyści krajowi	4 054	4 144	3 943	5 589	3 784	4 731
Turyści zagraniczni	896	787	808	821	859	951

Źródło: GUS

Według danych GUS liczba turystów odwiedzających Brzeg, liczona wielkością udzielonych noclegów od roku 2005 do 2006 charakteryzowała się tendencją malejącą. Znaczny wzrost liczby turystów odwiedzających Brzeg odnotowano w roku 2007. Liczba turystów odwiedzających Brzeg wzrosła wtedy o ponad 70% w stosunku do roku 2006, była jednak niższa o 15,6% w stosunku do roku 2002.

Wykres 1. Liczba udzielonych noclegów w Brzegu w latach 2002-2007

Źródło: opracowanie własne na podstawie tabeli 3

1.1.9. Stan środowiska przyrodniczego miasta

Obszar miasta Brzeg znajduje się w obrębie dwóch jednostek geograficznych Niziny Śląskiej. Większa część leży na Równinie Grodkowskiej, a obszary nad samą Odrą to część Pradoliny Wrocławskiej. Pod względem historycznym Brzeg zaliczany jest do jednostki terytorialnej zwanej Dolnym Śląskiem.

Miasto Brzeg i jego okolice cechują się specyficznymi, skomplikowanymi warunkami hydrogeologicznymi. Wody podziemne występują tu w czwartorzędowej i trzeciorzędowej formacji geologicznej, jednak ich rozkład przestrzenny jest nierównomierny i generalnie niekorzystny dla miasta. Obszar miasta Brzeg odwadnia Odra oraz jej dopływy – Sadzawa na wschodzie miasta i rzeka Kościelna na zachodzie; z punktu widzenia potrzeb gospodarczych, gminę Brzeg cechują niekorzystne warunki hydrogeologiczne, gdyż warstwy nieprzepuszczalne znajdują się najczęściej tuż pod powierzchnią gruntu (na głębokości do 2 m).

Brzeg, podobnie jak cały Śląsk, znajduje się w strefie klimatu umiarkowanego, przejściowego; charakteryzuje się on zmiennymi warunkami pogodowymi we wszystkich porach roku. Średnia roczna temperatura w mieście wynosi ponad + 8,5 stopnia Celsjusza (średnia wieloletnia lata ok. 18,5, zaś zimy ok. – 1,0 stopnia Celsjusza), natomiast opady roczne wynoszą przeciętnie 550 – 600 mm (maksima latem, minima zimą). Obszar miasta charakteryzuje się najdłuższym okresem wegetacyjnym w Polsce wynoszącym ok. 225 – 230 dni w roku.

Na obszarze gminy Brzeg znajdują się dwa podstawowe typy gleb – na przeważającej powierzchni dominują gleby pylaste i gliniaste, zaś w dolinie Odry mady.

Naturalnym typem roślinności na obszarze miasta Brzeg są lasy liściaste. Nad Odrą w strefie zalewów rzecznych, występowały łągi wierzbowo-topolowe i wiązowo - jesionowe. Natomiast tereny wyżej położone, gdzie nie docierały wylewy Odry, porastały grądy (drzewostany z dominującymi dębami, lipami, klonami i grabem). Naturalna szata roślinna została zdewastowana w wyniku wielowiekowej działalności człowieka. Obecnie łągi zachowały się nad Odrą w szczątkowej formie, zaś drzewostany typu grądu spotka można przede wszystkim w niektórych częściach Parku Wolności. Na niewielkich fragmentach fosy miejskiej wykształciły się drzewostany zbliżone do olsu (z dominującą olchą czarną) i łągu olchowo-jesionowego (z panującym jesionem wyniosłym). Przeważająca większość terenów zadrzewionych w Brzegu to formacje wyraźnie odbiegające od naturalnych formacji łągowych i grądowych. Aktualnie w granicach administracyjnych miasta występuje co najmniej 150 gatunków drzew i krzewów. Obok gatunków krajowych rosną różne drzewa i krzewy z innych rejonów Europy oraz z Azji i Ameryki Północnej. Parki zajmują ok. 90 ha, zieleńce ok. 12, 5

ha, a zieleń osiedlowa 20 ha. W śródmieściu znajdują się trzy parki na terenie fosy miejskiej - Park Centralny (6 ha), Park nad Fosą (4,3 ha) i Park Nadodrzański (4,6 ha). Między ul. 1-go Maja a Osiedlem Westerplatte znajduje się niewielki Park Ptasi (1,3 ha). Największy z parków - Park Wolności (ok. 65 ha), położony na południowo-zachodnich obrzeżach miasta jest typowym lasem podmiejskim. Poza tym w zachodniej części miasta - na terenie tzw. Zielonki - istnieje kilkunastohektarowa monokultura topolowa.

Brzeg należy do najbogatszych w faunę kręgowców miast Dolnego Śląska. Cechą charakterystyczną Brzegu jest duża powierzchnia parków (ok. 90 ha) i innych terenów zielonych (ok. 33 ha), w których rośnie ok. 150 gatunków drzew i krzewów, pochodzących nie tylko z Europy, ale także z Azji i Ameryki Północnej. W związku z dużą powierzchnią miejskich parków oraz obecnością wielu starych drzew, występują na ich terenie zwierzęta uważane powszechnie za typowo leśne. Należy do nich m. in. gniazdujący w dziuplach gołąb siniak oraz dzięcioły: zielonosiwy, czarny i pstry średni, a także rudzik, świstunka, pierwiosnek, mysikrólik, sikory - uboga i sosnowka, oraz pełzacz leśny. Do licznych gatunków należy m. in. gołębie - grzywacz i sierpówka, kos, pokrzewka czarnołbista, zięba, dzwoniec i kulczyk. W parkach spotykana jest też wiewiórka, dziki królik, kuna domowa i łasica, a od niedawna również lis. Od późnej jesieni do wczesnej wiosny w brzeskich parkach spotkać można m. in. jemiołuszki, paszkoty i gile. Przepływająca przez miasto Odra oraz obecność fosy miejskiej i kilku zalanych wodą dawnych wyrobisk, sprzyja różnym zwierzętom związanym ze środowiskiem wodnym. Do gatunków, które można obserwować przez cały rok należy również kormoran, czapla siwa, łabędź niemy, czernica, gagoł, nurogęs, łyska i mewy - pospolita i srebrzysta oraz zimorodek. Z innych zwierząt na miejskim odcinku Odry zobaczyć można m. in. piżmaka i norkę amerykańską. Niewielkie zalane wodą fragmenty miejskiej fosy są środowiskiem życia interesujących płazów - traszki zwyczajnej i ropuchy zielonej. Z ptaków wodnych występują tu kaczki krzyżówki i oswojone łabędzie nieme. Innym, równie interesującym środowiskiem są ogrody działkowe. Na ich terenie spotyka się m. in. ropuchę szarą, dzięcioła białoszyjego, pleszkę, jeża i zająca szaraka. Specyficzną fauną charakteryzują się stare murowane budowle - są one miejscem występowania sokoła pustułki, sowy płomykówki i nietoperzy.

1.1.9. Prawna ochrona środowiska przyrodniczego miasta i krajobrazu

Na obszarze miasta Brzeg jedyną obszarową formą ochrony przyrody jest wprowadzony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 roku *w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000* obszar Natura 2000 specjalnej ochrony ptaków (OSOP) i specjalnej ochrony siedlisk (SOOS) Grądy Odrzańskie, stanowiący ostaję

ptaków o randze europejskiej o powierzchni łącznej 7879,8 ha (w tym w granicach administracyjnych miasta ok. 490 ha), obejmujący północną część miasta położoną w dolinie rzeki Odry (Pradolinę Wrocławską).

W mieście Brzeg Natura 2000 Grądy Odrzańskie obejmuje obszar 266,1 ha. W 2007 r. rozpoczęły się prace nad opracowaniem planu ochrony obszaru Natura 2000 Grądy Odrzańskie. W ich wyniku dokonano weryfikacji granic obszaru, m.in. na odcinku miasta. W Brzegu postuluje się wyłączenie z obszaru odcinka doliny z silnie uprzemysłowioną i zindustrializowaną wyspą.

Brak jest na obszarze miasta innych ustanowionych, obszarowych form ochrony przyrody i krajobrazu przyrodniczego. Wzdłuż północno-wschodniej granicy administracyjnej miasta Brzeg przebiega granica ustanowionego Stobrowskiego Parku Krajobrazowego, będącego największym parkiem krajobrazowym Opolszczyzny (o pow. ponad 53 000 ha). Zagrożenie dla funkcjonowania systemu przyrody na terenie parku może stanowić sposób zagospodarowania obszaru miasta w tym szczególnie lokalizacja przemysłu.

W obrębie miasta znajdują się 24 pomniki przyrody ożywionej, dla których na mocy uchwały Rady Miejskiej w Brzegu nr XLIII/299/98 z dnia 29 stycznia 1998r. oraz uchwały nr XIX/145/07 Rady Miejskiej w Brzegu z dnia 30 listopada 2007r. (op. Dz. Urz. Woj. Opolskiego z dn. 11 stycznia 2008r., nr 2, poz. 37) wprowadzono indywidualną ochronę prawną.

1.1.10. Własność gruntów i budynków

Miasto Brzeg zajmuje powierzchnię 14,6 km² i obejmuje tereny, które są własnością różnych podmiotów. Oprócz Skarbu Państwa i Miasta, właścicielami gruntów w Brzegu są głównie osoby fizyczne, ale także spółdzielnie, kościoły i związki wyznaniowe oraz powiat. Strukturę własności gruntów prezentuje tabela 4.

Na terenie miasta występują wszelkie formy własności nieruchomości. Dominującą jest własność prywatna. Zasoby mieszkaniowe należą do właścicieli prywatnych, spółdzielni mieszkaniowych oraz do gminy. W ostatnich latach zauważalny jest przyrost mieszkań prywatnych. Wpływ na to mają zwłaszcza udogodnienia w formie ulg stosowane przez gminę przy sprzedaży mieszkań dotychczasowym najemcom i stosowaniu wysokich zniżek. Istniejące na terenie gminy zakłady przemysłowe i zakłady usługowe w większej części są sprywatyzowane i prowadzone w formach spółek prawa handlowego. Pewną rolę odgrywają także spółdzielnie, spółki pracownicze, spółki komunalne i przedsiębiorstwa państwowe.

Tabela 4. Własność gruntów w mieście Brzeg

Rodzaje gruntów	Powierzchnia w ha	%
Powierzchnia ewidencyjna gruntów ogółem	1461	100
Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	391	26,8
Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste	165	11,3
Grunty Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych	1	0,1
Grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	374	25,6
Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	172	11,8
Grunty, które są własnością samorządowych osób prawnych oraz grunty, których właściciele są nieznani	21	1,4
Grunty osób fizycznych	287	19,6
Grunty spółdzielni	13	0,9
Grunty kościołów i związków wyznaniowych	3	0,2
Wspólnoty gruntowe	0	0,0
Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	21	1,4
Grunty powiatów przekazane w użytkowanie wieczyste	0	0,0
Grunty województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	1	0,1
Grunty województw przekazane w użytkowanie wieczyste	0	0,0
Grunty będące przedmiotem własności i władania osób niewymienionych w pkt 1-14	12	0,8

Źródło: Starostwo Powiatowe w Brzegu.

Na terenie miasta występują wszelkie formy własności nieruchomości. Dominującą jest własność prywatna. Zasoby mieszkaniowe należą do właścicieli prywatnych, spółdzielni mieszkaniowych oraz do gminy. W ostatnich latach zauważalny jest przyrost mieszkań prywatnych. Wpływ na to mają zwłaszcza udogodnienia w formie ulg stosowane przez gminę przy sprzedaży mieszkań dotychczasowym najemcom i stosowaniu wysokich zniżek. Istniejące na terenie gminy zakłady przemysłowe i zakłady usługowe w większej części są sprywatyzowane i prowadzone w formach spółek prawa handlowego. Pewną rolę odgrywają także spółdzielnie, spółki pracownicze, spółki komunalne i przedsiębiorstwa państwowe.

Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe wg. form własności w Brzegu w latach 2003-2006

Zasoby mieszkaniowe według form własności	2003	2004	2005	2006
Mieszkania ogółem w tym:	14 059	14 074	14 090	14 153
Zasoby gmin	3 960	3 960	3 249	3 249
Zasoby spółdzielni mieszkaniowych	3 991	3 991	3 991	3 991
Zasoby zakładów pracy	1 297	1 297	972	1 002
Zasoby osób fizycznych	4 757	4 772	5 824	5 857
Zasoby Towarzystw Budownictwa Społecznego TBS	40	40	40	40
Zasoby pozostałych podmiotów	14	14	14	14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Struktura własności mieszkań na terenie miasta w ostatnich latach wykazuje wyraźne zmiany. Zmniejszyła się liczba mieszkań komunalnych, a wzrosła liczba mieszkań będących własnością osób fizycznych. W posiadaniu spółdzielni mieszkaniowych, działających na terenie Brzegu, pozostaje około 28,7% zasobów mieszkaniowych miasta, a zakładów pracy 14,6% zasobów. Znaczna część zasobów mieszkaniowych jest w złym stanie technicznym, jest to wynikiem niekorzystnej struktury wiekowej komunalnych zasobów mieszkaniowych, wśród których ponad 50% liczy sobie powyżej 70 lat.

Na terenie miasta Brzeg dominuje zabudowa mieszkaniowa stara (w wieku > 70 lat) i bardzo stara (w wieku > 100 lat). Jest to przeważnie zabudowa o wysokich walorach kulturowych. Udział starej zabudowy rośnie, bowiem nie jest rekompensowany zwiększoną liczbą realizacji nowych mieszkań.

Tabela 6. Standardy zamieszkania w mieście Brzeg w latach 1999, 2003, 2006

Wyszczególnienie	1999	2003	2006
Liczba izb w mieszkaniu	3,24	3,33	3,34
Liczba osób na 1 mieszkanie	2,89	2,75	2,7
Powierzchnia użytkowa w m ² na 1 osobę	19,4	21,5	22
Powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²	56,1	59,2	59,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie miasta Brzeg brak jest mieszkań o wysokim standardzie (tj. dużych powierzchniach i dużej liczbie izb), co jest bezpośrednim efektem tradycji budownictwa socjalnego, spółdzielczego i osiedli robotniczych z XIX i XX wieku.

Największa koncentracja zabudowy mieszkaniowej w mieście Brzeg występuje pomiędzy ul. Wileńską, ul. Piwowarską a magistralną linią kolejową. Szacuje się, że ten

obszar zamieszkuje więcej niż 50% mieszkańców miasta. Dominuje tu wielorodzinna zabudowa mieszkaniowa. Na obszarze położonym po południowej stronie magistralnej linii kolejowej, dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zajmująca około 70% powierzchni terenów mieszkaniowych.

Tabela 7. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne w Brzegu w latach 2003-2007

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne				
wodociąg	13 937	13 952	13 970	14 033
ustęp splukiwany	13 146	13 161	13 179	13 242
łazienka	12 689	12 704	12 722	12 786
centralne ogrzewanie	11 843	11 858	11 876	11 940
gaz sieciowy	13 465	13 478	13 494	13 524
Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań				
wodociąg	99,1	99,1	99,1	99,2
łazienka	90,3	90,3	90,3	90,3
centralne ogrzewanie	84,2	84,3	84,3	84,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Prawie wszystkie mieszkania w mieście wyposażone są w instalacje wodno – kanalizacyjną, co w porównaniu z 1988 rokiem daje znaczny postęp (97,6 % mieszkań wyposażonych było w wodociąg – jest 99%, w ustęp splukiwany lub łazienkę – 82,5% - jest 90,3%). Dużo gorsze jest ich wyposażenie w centralne ogrzewanie oraz w gaz. Braki wyposażenia mieszkań w instalacje wpływają na dalsze obniżenie standardów zamieszkiwania terenu.

1.1.11. Identyfikacja problemów w sferze przestrzennej

- brak rozwiniętej infrastruktury drogowej w kierunku północ-południe,
- brak drugiej przeprawy mostowej przez Odrę,
- niewystarczająca infrastruktura zabezpieczenia przeciwpowodziowego na terenie Brzegu, zagrożenie powodziowe dla części miasta,
- zły stan miejskiej infrastruktury drogowej,
- brak gminnego punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych.

1.2. Sfera gospodarcza

1.2.1. Główne sektory działalności gospodarczej

Miasto Brzeg leży w strefie urbanizacji i uprzemysłowienia pasma Opole – Wrocław i stanowi obszar silnie uprzemysłowiony. Istotną rolę w gospodarce miasta pełni przemysł spożywczy, skórzany, elektrotechniczny i maszynowy. Przemysł zlokalizowany jest głównie w jego wschodniej i północnej części w rejonie tzw. „Wysp Odrzańskich”. Teren ten ze względu na ekologiczną funkcję doliny rzeki Odry oraz zagrożenie powodziowe jest obszarem bardzo dużego ryzyka inwestowania i należałoby całkowicie zrezygnować w tym rejonie z dalszego rozwoju przemysłu.

Od dłuższego czasu miasto Brzeg jest jednym z najdynamiczniej rozwijających się gospodarczo ośrodków miejskich regionu. Liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w systemie REGON na terenie miasta w latach 2002-2007 obrazuje poniższa tabela.

Tabela 8. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w systemie REGON w Brzegu w latach 2002-2007

Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Podmioty gospodarcze ogółem w Brzegu, w tym:	4 770	4 896	4 912	4 972	5 034	5 110
sektor publiczny	479	487	485	490	499	481
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	99	101	98	96	96	80
przedsiębiorstwa państwowe	3	2	1	1	1	1
spółki handlowe	6	7	7	7	7	7
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	3	4	4	4	3	3
sektor prywatny	4 291	4 409	4 427	4 482	4 535	4 629
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	3 463	3 565	3 561	3 589	3 613	3 676
spółki handlowe	144	149	151	156	161	162
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	21	21	23	23	24	24
spółdzielnie	17	17	17	17	17	17
fundacje	1	1	1	1	1	1
stowarzyszenia i organizacje społeczne	37	40	46	48	59	60

Źródło: GUS

Na koniec 2007 roku w Brzegu zarejestrowanych było 5 110 podmiotów gospodarczych. Oznacza to wzrost liczby podmiotów gospodarczych w stosunku do roku 2002 o ok. 7%.

Według własności wśród podmiotów gospodarczych dominował sektor prywatny (90,5%), a w nim działalność gospodarcza prowadzona przez osoby fizyczne (79,4%). W sektorze publicznym przeważały państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego. W mieście zarejestrowanych było 186 spółek prawa handlowego, w tym 24 spółki z udziałem kapitału zagranicznego. Ponadto istniało 17 spółdzielni oraz 60 podmiotów gospodarczych należących do stowarzyszeń i organizacji społecznych.

1.2.2. Zatrudnienie

Według danych z 2006 roku największy odsetek wśród pracujących stanowiły osoby zatrudnione w sektorze przemysłowo – budowlanym – 41,7%; 28,7% - w sektorze usług rynkowych natomiast 28,4% w sektorze usług nierynkowych.

Tak jak i obecnie, tak i w najbliższych latach przewiduje się, że najwięcej mieszkańców będzie pracowało w przemyśle, handlu i usługach.

Analogiczna sytuacja kształtuje się w sferze zatrudnienia. Ze względu na brak danych dla miasta Brzeg, analizę poziomu zatrudnienia przeprowadzono dla powiatu brzeskiego oraz całego województwa opolskiego. Strukturę poziomu zatrudnienia w powiecie brzeskim cechuje wysoki udział zatrudnionych w przemyśle i budownictwie (42,7% ogółu zatrudnionych) oraz w sektorze usług nierynkowych (32,7% ogółu zatrudnionych). Szczegółowa analiza poziomu zatrudnienia dla powiatu oraz województwa znajduje się w tabeli 9.

Tabela 9. Zatrudnienie w poszczególnych sektorach gospodarki w powiecie brzeskim i województwie opolskim w 2006 roku

Wyszczególnienie	Ogółem	Sektor		Z ogółem			
		Publiczny	Prywatny	Rolnictwo, leśnictwo; rybactwo	Przemysł i budownictwo	Usługi rynkowe	Usługi nierynkowe
powiat brzeski	11596	4546	7050	315	4963	2531	3787
województwo opolskie	162515	73259	89256	4208	66921	37236	54150

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Pod względem liczby zatrudnionych zdecydowanie dominują podmioty małe zatrudniające do 49 pracowników. Stanowią one około 98%-98,8% wszystkich zarejestrowanych podmiotów (w tym blisko 95% wszystkich podmiotów gospodarczych

stanowią mikroprzedsiębiorcy zatrudniający do 10 pracowników). Średnie przedsiębiorstwa (50-249 pracowników) stanowią ok. 1% ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów zaś przedsiębiorstw dużych zatrudniających powyżej 250 pracowników jest ok. 0,2%.

1.2.3. Struktura podmiotów gospodarczych

W strukturze podmiotów gospodarczych na terenie miasta, według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności, dominuje handel (29,9%), następnie obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (26,5%), a także budownictwo (10,8%) i przetwórstwo przemysłowe (7,8%). Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji PKD w Brzegu przedstawia tabela 10.

Tabela 10. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji PKD w Brzegu w latach 2002-2007

Lata	Ogółem	W tym sekcje														
		Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo A	Rybacktwa B	Górnictwo C	Przetwórstwo przemysłowe D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, wodę E	Budownictwo F	Handel hurtowy i detaliczny; napraw pojazdów samochodowych, włączając motocykle G	Hotele i restauracje H	Transport, gospodarka magazynowa i łączność I	Pośrednictwo finansowe J	Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności K	społeczne L	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	Edukacja M	Ochrona zdrowia i opieka społeczna. N
2002	4770	51	1	0	402	1	475	1 516	99	206	173	1 242	15	119	227	243
2003	4896	54	1	0	401	2	476	1 560	101	209	184	1 284	13	135	217	259
2004	4912	68	2	1	406	2	467	1545	99	207	189	1288	13	132	223	270
2005	4 972	60	1	0	413	2	485	1 551	98	209	197	1 298	13	139	232	274
2006	5 034	66	1	0	414	2	514	1 514	100	209	209	1 331	14	146	231	283
2007	5 110	65	1		400	2	550	1 528	97	222	210	1 356	13	131	228	307

Źródło: GUS

Brzeg jest ważnym ośrodkiem przemysłowym i gospodarczym, zarówno w województwie opolskim jak i w skali całego kraju. W mieście dominuje przemysł elektromaszynowy i spożywczy reprezentowany przez fabryki maszyn rolniczych, silników elektrycznych, zakłady tłuszczowe, cukiernicze. Do największych zakładów obecnie należą:

- **Ewico Sp. z o.o.**
Producent tłuszczy roślinnych.
- **Przedsiębiorstwo Wyrobów Cukierniczych "ODRA" S.A.**
Producent: chałwy, czekolady nadziewanej, karmelków, gumy do żucia, cukierków, czekolady, bombonier, krówek.
- **Fabryka Silników Elektrycznych "BESEL" S.A.**
Producent: silników elektrycznych 1 i 3 fazowych, silników wentylatorowych, napędów regulowanych mechanicznych, napędów regulowanych elektronicznie, silników samohamownych.
- **Brzeska Fabryka Pomp i Armatury "MEPROZET" Sp. z o.o.**
Producent: pomp zatapialnych PZM, pomp wirowych poziomych, pomp wałowych i śrubowych, bezobsługowych zbiornikowych przepompowni ścieków.
- **Fabryka Maszyn Rolniczych "AGROMET" Spółka z o.o.**
Producent: rozsiewaczy nawozów mineralnych i wapna, rozrzutników obornika, wozów paszowych, kultywatorów, kombajnów do ziemniaków, sadzarek i kopaczek do ziemniaków, rządkowaczy i zbieraczy kamieni, zagarniarko-mieszarek do kamieni.
- **Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska**

Na terenie miasta działają także organizacje i instytucje otoczenia biznesu, reprezentowane są przez Cech Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości oraz Opolską Izbę Gospodarczą. Swoim zasięgiem teren miasta obejmują także regionalne i lokalne instytucje finansowe: Opolski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych, Regionalny Fundusz Pożyczkowy, Fundusz Rozwoju Przedsiębiorczości, Fundusz Mikro.

W Urzędzie Miasta Brzeg przy Biurze Inicjatyw Gospodarczych i Promocji funkcjonuje Lokalne Okienko Przedsiębiorczości. Rolą Lokalnego Okienka Przedsiębiorczości jest udzielanie małym i średnim przedsiębiorcom oraz osobom rozpoczynającym prowadzenie działalności gospodarczej podstawowych informacji o programach pomocowych oraz prowadzonych projektach dla przedsiębiorców, o punktach konsultacyjnych oraz ofercie lokalnych instytucji wspierania biznesu. Powołanie Lokalnego Okienka Przedsiębiorczości w Brzegu było wynikiem analizy danych dotyczących pozyskiwania środków pomocowych przez przedsiębiorców w powiecie brzeskim. Działalność LOP jest ukierunkowana głównie na

mikroprzedsiębiorców, którzy tylko na same inwestycje będą mogli ubiegać się o środki z puli ponad 32 mln. euro przypisanych dla województwa opolskiego w latach 2007-2013 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego. Lokalne Okienko Przedsiębiorczości jest jednym z 17 w województwie opolskim, które działa w instytucjonalnym systemie wsparcia prowadzonym przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości.

1.2.4. Uwarunkowania budżetowe realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych

Analizę możliwości finansowych gminy warunkujących realizację inwestycji objętych niniejszym dokumentem dokonano w oparciu o sytuację finansową beneficjenta w latach 2005 – 2008. Analizę przedstawia tabela 11.

Tabela 11. Analiza sytuacji finansowej beneficjenta

Lp.	Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008 (plan)
1	Dochody ogółem, w tym:	63 234 707,00	83 387 680,18	79 071 436,33	74 160 759,00
	dochody własne	33 968 383,00	39 076 343,99	48 357 511,23	45 063 248,00
	subwencje	15 500 476,00	16 572 548,00	18 661 521,00	17 681 087,00
	dotacje	13 765 848,00	27 738 788,19	12 052 404,10	11 416 424,00
2	Wydatki ogółem, w tym:	58 041 994,00	86 244 230,96	82 075 320,63	90 202 197,00
	wydatki bieżące	49 754 509,00	55 907 051,75	68 513 557,49	73 233 150,00
	wydatki inwestycyjne	8 287 485,00	30 337 179,21	13 561 763,14	16 969 047,00
3	Wynik budżetowy	5 192 713,00	-2 856 550,78	-3 003 884,30	-16 041 438,00
4	Przychody ogółem, w tym:	5 567 066,00	7 305 775,35	7 426 319,62	16 283 840,00
	sprzedaż obligacji	0,00	0,00	4 500 000,00	6 300 000,00
	zaciągnięcie kredytów/ pożyczek	1 297 738,00	0,00	1 039 351,10	8 225 420,00
	inne	4 269 328,00	7 305 775,35	1 886 968,52	1 758 420,00
5	Rozchody ogółem, w tym:	3 471 731,00	2 890 300,00	552 846,84	260 004,00
	wykup obligacji	0,00	0,00	0,00	0,00
	spłata kredytów/ pożyczek	3 167 316,00	2 890 300,00	552 846,84	260 004,00
	inne	304 415,00	0,00	0,00	0,00
6	Przepływy finansowe razem	7 288 048,00	1 558 924,57	3 869 588,48	-17 602,00
8	Wskaźnik zadłużenie/dochody	9,8%	2,0%	brak danych	brak danych
9	Wskaźnik obsługi zadłużenia	6,6%	6,3%	brak danych	brak danych

Źródło: Urząd Miasta Brzeg

Wskaźnik zadłużenia określa jaką część dochodów Gminy stanowi kwota łącznego zadłużenia gminy. Kwota długu ogółem może wynosić maksymalnie 60% dochodów budżetowych w danym roku. W analizowanym przypadku wskaźnik zadłużenia nie przekracza 9,8% w latach 2005 - 2006.

Wskaźnik obsługi zadłużenia oznacza, jaką część planowanych na dany rok dochodów ogółem Gminy stanowić będzie łączna kwota:

- przypadających do spłaty w danym roku budżetowym rat kredytów i pożyczek wraz z należnymi w danym roku odsetkami od tych kredytów i pożyczek,
- potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych przez gminę poręczeń,
- przypadających w danym roku budżetowym wykupów papierów wartościowych emitowanych przez gminę.

Wskaźnik ten nie może przekroczyć poziomu 15%. W przypadku Gminy Miasta Brzeg wskaźnik ten w latach 2005 - 2006 nie przekracza poziomu 6,6%, co oznacza, iż gmina posiada pełną zdolność obsługi zadłużenia.

Dane te potwierdzają stabilną sytuację finansową Gminy oraz dowodzą, że Gmina realizując swoje ustawowe zadania właściwe prowadzi gospodarkę finansową. Oznacza to, iż Gmina Miasta Brzeg będzie w stanie zrealizować planowane inwestycje oraz osiągnąć cele zawarte w tym Programie, zachowując przy tym pełną stabilność finansową.

1.2.5. Identyfikacja problemów w sferze gospodarczej

- brak dużych uzbrojonych terenów przeznaczonych na lokowanie inwestycji bezpośrednich,
- problemy lokalnych przedsiębiorców z dostępem do kapitału na lokalnym rynku,
- brak systemu ulg i zwolnień w opłatach i podatkach lokalnych,
- brak perspektyw rozwoju dla ludzi wykształconych i młodych, odpływ młodzieży do atrakcyjniejszych ośrodków,
- odpływ siły roboczej do sąsiednich gmin,
- brak instytucji otoczenia biznesu.

1.3. Sfera społeczna

1.3.1. Struktura demograficzna i społeczna mieszkańców

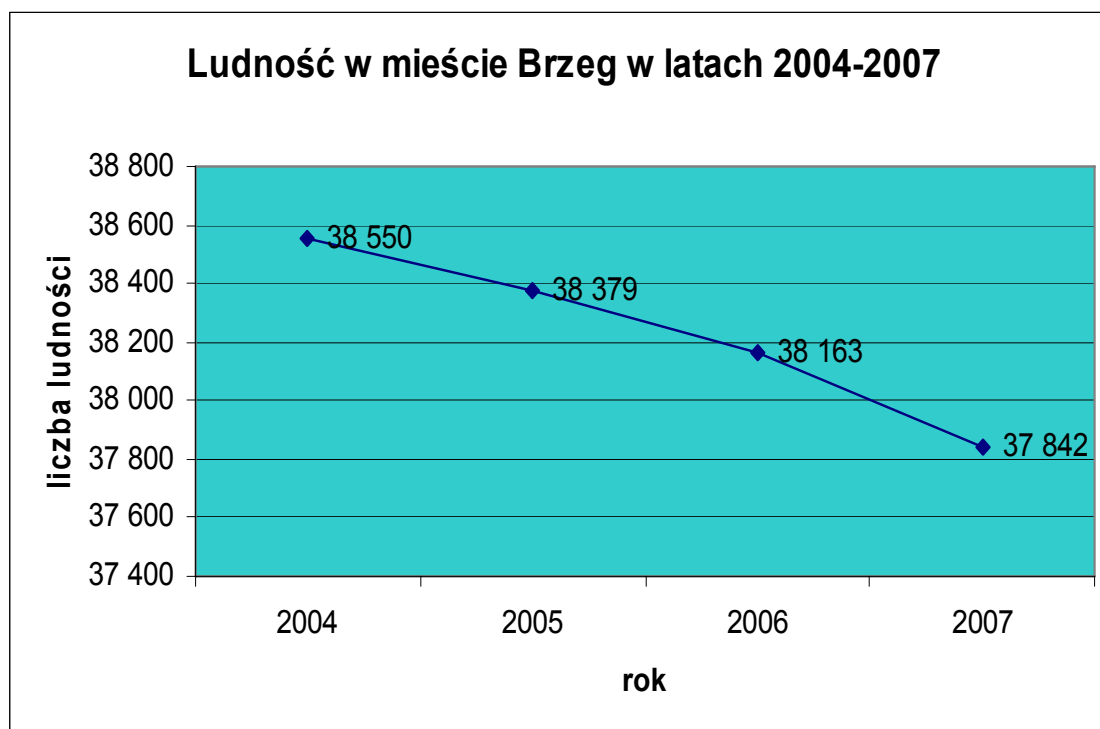
Miasto Brzeg liczy 37 842 mieszkańców, z czego 52,7 % stanowią kobiety. Ludność Miasta Brzeg stanowi 3,65% liczby ludności województwa opolskiego i 41% liczby ludności powiatu brzeskiego (dane GUS na koniec 2007 roku).

Liczba ludności w mieście ulega od roku 2004 systematycznemu spadkowi (tabela 12, wykres 1), w roku 2007 o 1,84% w stosunku do 2004 roku.

Tabela 12. Liczba ludności w Gminie Miasto Brzeg w latach 2004-2007 (stan na 31.12)

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007
Kobiety	20 248	20 120	20 061	19 947
Mężczyźni	18 302	18 259	18 102	17 895
Ogółem	38 550	38 379	38 163	37 842

Źródło : GUS

Wykres 2. Liczba ludności miasta Brzeg w latach 2004 - 2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jak wynika z analizy ruchu naturalnego ludności w latach 2002 – 2007 od roku 2002 występował ujemny przyrost naturalny, który malał stopniowo do roku 2005. W roku 2006 odnotowano saldo dodatnie, jednak w 2007 przyrost naturalny ponownie osiągnął wartość ujemną. W następnych latach można przewidywać dalszy spadek liczby mieszkańców Brzegu oraz wystąpienie ujemnego przyrostu demograficznego. Wynikać to może z faktu, iż podstawowy wskaźnik decydujący o potencjale ludnościowym regionu jakim jest „dzietność kobiet” w województwie opolskim jest jednym z najniższych w kraju.

Tabela 13. Naturalny ruch ludności w Brzegu w latach 2002-2007

Rok	Małżeństwa zawarte	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
2002	189	303	368	-65
2003	182	319	333	-14
2004	279	318	337	-19
2005	290	309	362	-8
2006	350	338	333	5
2007	252	347	370	-23

Źródło: GUS, Urząd Stanu Cywilnego w Brzegu

W ostatnich latach widoczna jest przewaga liczby wymeldowań nad zameldowaniami (tabela 14). Od 2006 roku obserwuje się rosnące ujemne saldo migracji, którego przyczyną są głównie wyjazdy zagraniczne. Saldo migracji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w mieście Brzeg wyniosło w 2006 roku - 6,3‰, podczas gdy w skali całego województwa wynosiło - 4,6‰, zaś w powiecie brzeskim - 3,1‰.

Tabela 14. Migracje w Brzegu w latach 2001-2007

Lata	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Zameldowania	400	332	337	271	352	406	395
w ruchu wewnętrznym	385	323	326	260	347	389	363
zagranica	15	9	11	11	5	17	32
Wymeldowania	489	549	492	486	433	649	653
w ruchu wewnętrznym	423	508	460	471	433	542	574
zagranica	66	41	32	15	0	107	79
Saldo migracji	-89	-217	-155	-215	-81	-243	-258
w ruchu wewnętrznym	-38	-185	-134	-211	-86	-153	-211
zagranica	-51	-32	-21	-4	5	-90	-47

Źródło: GUS

Tabela 15. Zmiany w liczbie i strukturze ludności wg wieku w latach 2001-2007

Grupy wiekowe	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
0 – 14	6 672	6382	6151	5 867	5 697	5 515	5 343
15 – 19	3 251	3 139	2 964	2 807	2 628	2 511	2 435
20 – 24	3 088	3 130	3 224	3 258	3 205	3 139	3 003
25 – 29	2 983	3 008	3 045	3 064	3 129	3 128	3 134
30 – 34	2 500	2 551	2 648	2 737	2 806	2 900	2 929
35 – 39	2 498	2 400	2 389	2 391	2 402	2 407	2 439
40 – 44	3 178	3 002	2 758	2 615	2 508	2 396	2 278
45 – 49	3 364	3 390	3 367	3 258	3 156	3 056	2 885
50 – 54	3 177	3 198	3 230	3 246	3 220	3 226	3 226
55 – 59	1 767	2 019	2 319	2 604	2 919	2 981	3 014
60 – 64	1 785	1 714	1 615	1 605	1 523	1 625	1 862
65 i powyżej	4 818	4908	5008	5 098	5 186	5 279	5 294
Ogółem	39 081	38841	38718	38 550	38 379	38 163	37 842

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Według stanu na koniec 2007 roku najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (65,5%), natomiast najmniej liczną osoby w wieku poprodukcyjnym. Widoczna jest jednak niekorzystna tendencja polegająca na spadku udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym do ogółu mieszkańców miasta, natomiast wzrasta udział ludności w wieku poprodukcyjnym. W roku 2004 osoby w wieku przedprodukcyjnym (0-17) stanowiły 19,34 % wszystkich mieszkańców Brzegu, w 2007 roku 17,9 %.

Tabela 16. Struktura ludności w Brzegu w latach 2001-2007

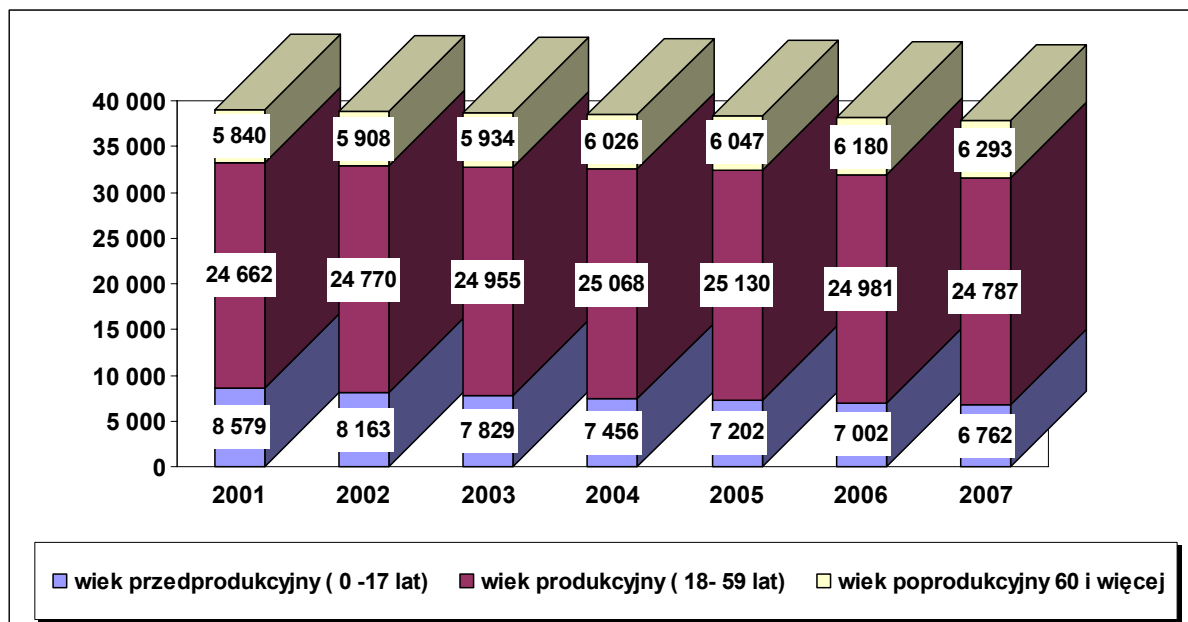
Rok	wiek przedprodukcyjny (0 -17 lat)	wiek produkcyjny (18- 59 lat)	wiek poprodukcyjny 60 i więcej
2001	21,95	63,1	14,94
2002	21,0	63,8	15,2
2003	20,2	64,5	15,3
2004	19,34	65,03	15,63
2005	18,77	65,48	15,75
2006	18,25	65,56	16,19
2007	17,9	65,5	16,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

W latach 2001 -2007 w niewielkim stopniu (ok. 2 %) wzrosła liczba osób w wieku produkcyjnym. Jednak biorąc pod uwagę fakt, że w najbliższych latach przechodzić na emeryturę będą osoby z powojennego wyżu demograficznego, należy uznać że udział osób

w wieku poprodukcyjnym nadal będzie się zwiększał, a zmniejszeniu ulegnie liczba osób w wieku produkcyjnym.

Wykres 3. Struktura ludności miasta Brzeg według ekonomicznych grup wieku w latach 2001-2007

Źródło: Opracowanie własne

Syntetyczna informacja na temat sytuacji demograficznej na terenie miasta Brzeg w latach 2002-2007 została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 17. Podstawowe wskaźniki demograficzne w latach 2003-2006

Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ludność na 1 km ²	2 659	2 650	2 639	2 627	2 612	2 590
kobiety na 100 mężczyzn	111	111	111	110	111	111
małżeństwa na 1000 ludności	4,8	4,7	4,6	4,6	5,7	6,6
urodzenia żywe na 1000 ludności	7,7	8,2	8,2	8,0	8,8	9,1
zgony na 1000 ludności	9,4	8,6	8,7	9,4	8,7	9,7
przyrost naturalny na 1000 ludności	-1,7	-0,4	-0,5	-1,4	0,1	-0,6

Źródło: GUS

Z prognoz dla województwa opolskiego wynika, że liczba ludności do roku 2030 zmniejszy się o 158,8 tys. osób w stosunku do liczby ludności z 2005 roku, tj. o 15,2 %. Przyjmując ten sam wskaźnik dla Brzegu można uznać, że do 2030 roku liczba mieszkańców miasta zmniejszy się o ok. 5834 osoby i wynosić będzie ok. 32 545 osób. Ponadto z danych zawartych w prognozach dla województwa opolskiego wynika, że spadać będzie liczba

ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, wzrastać zaś będzie, podobnie jak w całym kraju i Unii Europejskiej, w wieku poprodukcyjnym. W roku 2030 liczba ludności w wieku produkcyjnym będzie niższa niż w roku 2002 o prawie 25%, zaś ludności w wieku przedprodukcyjnym o 29% do 2010 r. oraz o 49% do 2030 r.

1.3.2. Poziom bezpieczeństwa

Brzeg jest ośrodkiem o znaczeniu ponadlokalnym, zapewniającym obsługę w skali powiatu. W mieście funkcjonuje Komenda Powiatowa Policji, wraz z dzielnicowymi komendami policji, podległa Komendzie Wojewódzkiej Policji w Opolu.

Jak wynika z tabeli zamieszczonej poniżej ilość przestępstw ulega corocznym wahaniom. W roku 2006 nastąpił wzrost przestępczości, natomiast w 2007 spadek. Z roku na rok rośnie jednak ilość przestępstw popełnianych przez nieletnich.

Tabela 18. Przestępczość na terenie miasta Brzeg w latach 2004-2007

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007
Liczba przestępstw	437	404	482	406
Czyny karalne nieletnich	8	6	15	17

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Brzegu

Najczęściej popełnianymi przestępstwami są kradzieże i kradzieże z włamaniami. Wśród kradzieży dominują takie, w których przedmiot przestępstwa stanowią drobne rzeczy typu: telefony komórkowe, portfele, dokumenty, tablice rejestracyjne, na ograniczenie których policja ma bezpośrednio mały wpływ.

Działania ratownicze prowadzone na terenie Brzegu realizuje Jednostka Ratowniczo - Gaśnicza w Brzegu w oparciu o własne możliwości sprzętowe i kadrowe. W przypadku większych zdarzeń jednostki PSP wspierane są przez jednostki OSP z sąsiadujących z miastem gmin. Z doświadczeń lat ubiegłych wynika, że zagrożenie pożarowe w mieście powstaje na terenie zabudowanym zwłaszcza w obiektach pozbawionych właściciela. Wynika ono w większości z braku dostatecznego zachowania środków bezpieczeństwa, bagatelizowania przepisów BHP (instalacje, sprzęty gospodarstwa domowego itp.). Jednoznacznie nie da się wykluczyć celowych podpaleń. Co roku PSP przeprowadza kilkanaście kontroli przestrzegania przepisów przeciwpożarowych, a także kontrole w budynkach nowo uruchamianych.

W ramach poprawy bezpieczeństwa, zarówno KP PSP w Brzegu i KPP w Brzegu, przeprowadzają spotkania z mieszkańcami – osobami dorosłymi, uczniami, nauczycielami

mające na celu zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie potencjalnych zagrożeń. Na terenie miasta występuje także ryzyko powodziowe związane z przepływającą przez obszar miasta rzeką Odrą. Mniejsze znaczenie mają istniejące tutaj cieki wodne, w tym rzeka Kościelna przecinająca południową i zachodnią część miasta w kierunku północno-wschodnim. Wysokie stany wód, w tym wylewy, występują w dolinie Odry w miesiącach wczesnowiosennych oraz letnich. Stanowią one zagrożenie dla północnej części miasta, w tym zlokalizowanej na obszarze pomiędzy korytem Odry a kanałem oczyszczalni ścieków.

Tabela 19. Obszary zalewowe miasta

Rzeka	Obszar
Odra	Miasto Brzeg: ul. Oławska, Grobli, Strzelecka, Cegielniana

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego gminy miasto Brzeg

Tabela 20. Wykaz gospodarstw domowych, rodzin, ludności na terenie Brzegu zagrożonych powodzią (stan na 30 września 2007 r.)

Lp.	Nazwa ulicy	Ilość gosp.	Ilość rodzin	Ilość osób
1.	Oławska	175	191	879
2.	Pl. Drzewny	24	28	97
3.	Cegielniana	29	34	116
4.	Grobli	76	04	268
5.	Kępa Młyńska	11	14	44
6.	Nadbrzeżna	4	4	10
7.	Rybacka	365	369	1462
8.	Stare Koszary	45	49	158
9.	Wał Śluzowy	8	9	26

Źródło: Miejskie Centrum Zarządzania Urząd Miasta w Brzegu

W celu zabezpieczenia przed powodzią w dorzeczu Odry został opracowany wieloletni program gospodarczy pod nazwą "Program dla Odry - 2006", którego celem jest zbudowanie zintegrowanej gospodarki wodnej dorzecza Odry zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

1.3.3. Ochrona zdrowia

Usługi lecznictwa i profilaktyki zdrowotnej są na terenie miasta organizowane przez samorząd powiatowy, a także świadczone w trybie oferty rynkowej. Na terenie miasta funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej: Brzeskie Centrum Medyczne (BCM), dla którego organem założycielskim jest Starostwo Powiatu Brzeskiego. Obejmuje

opieką około 100 tys. mieszkańców powiatu brzeskiego. Działalność swoją prowadzi w dwóch obiektach szpitalnych zlokalizowanych w Brzegu przy ul. Mossora 1 oraz przy ul. Nysańskiej 4-6. Brzeskie Centrum Medyczne sprawuje opiekę stacjonarną i dzienną, a w szczególności w zakresie: chorób wewnętrznych, chirurgii ogólnej, chirurgii urazowo-ortopedycznej, ginekologii i położnictwa, neonatologii, pediatrii, laryngologii, neurologii, psychiatrii (ul. Nysańska), opieki długoterminowej oraz paliatywnej. Ponadto w Brzeskim Centrum Medycznym funkcjonują:

- poradnie przyszpitalne i specjalistyczne,
- Dział Pomocy Doraźnej i Ratownictwa Medycznego (zespół wyjazdowy R),
- Zakład Opiekuńczo – Lecznicy,
- Dział Diagnostyki Medycznej i Rehabilitacji Leczniczej.

W 2007 roku na poszczególnych oddziałach szpitalnych funkcjonowały 344 łóżka, w tym:

1) Oddział Wewnętrzny	64
2) Oddział Chirurgii Ogólnej	40
3) Oddział Urazowo-Ortopedyczny	35
4) Oddział Ginekologiczno-Położniczy	30
5) Oddział Dziecięcy	25
6) Oddział Neurologiczny	21
7) Oddział Laryngologiczny	15
8) Oddział Neonatologiczny	15
9) Oddział Psychiatryczny	25
10) Oddział Psychiatryczny Dzienny	10
11) Zakład Opiekuńczo-Lecznicy	60
12) Oddział Intensywnej Terapii	4

Świadczenia zdrowotne dla mieszkańców miasta oraz powiatu brzeskiego w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej zapewniają również niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej oraz praktyki lekarskie.

W zakresie opieki ambulatoryjnej specjalistycznej świadczeń zdrowotnych udziela 19 niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej i praktyk lekarskich.

W zakresie rehabilitacji leczniczej świadczeń zdrowotnych udzielają 2 niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, natomiast w zakresie leczenia psychiatrycznego i uzależnień świadczeń zdrowotnych udzielają 3 niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej i 1 praktyka lekarska.

Na terenie miasta Brzeg funkcjonuje 10 aptek. Na jedną ogólnodostępną aptekę w 2007 roku według danych GUS przypadało 3 784 osób.

W 2004 r. uruchomione zostało Powiatowe Centrum Powiadamiania Ratunkowego, które mieści się w Komendzie Państwowej Straży Pożarnej w Brzegu przy ul. Saperskiej 16, obejmujące swoim zasięgiem również Powiat Namysłowski.

1.3.4. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Usługi sfery pomocy społecznej świadczone są w zakresie pomocy podstawowej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzegu. MOPS realizuje zadania pomocy osobom i rodzinom pozostającym bez środków do życia z powodu ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, przewlekłej choroby, uzależnień, macierzyństwa, bezradności czy klęsk żywiołowych.

O wielkości pomocy jaką corocznie udziela MOPS, może świadczyć wielkość budżetu miasta na 2008 r., w którym zaplanowano wydatki na kwotę 16 071 960,00 zł, wśród których znalazły się m.in. następujące pozycje:

- 7 736 000,00 zł. – wydatki w zakresie świadczeń rodzinnych, zaliczek alimentacyjnych oraz składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego,
- 102 000,00 zł – wydatki w zakresie składek na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne,
- 3 191 000,00 zł – wydatki na zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe,
- 1 253 371,00 zł – wydatki na ośrodki pomocy społecznej,
- 675 000,00 zł – wydatki na jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, pozostała działalność,
- 2 715 200 ,00 zł – wydatki dodatków mieszkaniowych.

W Brzegu funkcjonują także instytucje świadczące usługi z zakresu opieki społecznej. Należą do nich:

- Dzienny Dom Pomocy Społecznej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych „Szansa”,

- Punkt Pomocy Kryzysowej Dla Ofiar Przemocy Rodzin Z Problemem Alkoholowym Osób i Rodzin z Problemem Narkotykowym.

Do mieszkańców Brzegu kierowana jest także pomoc w formie dożywiania. Ta forma pomocy skierowana jest głównie do dzieci z rodzin najuboższych, którym gwarantuje się posiłek w szkołach oraz osobom korzystającym ze stołówki w Dziennym Domu Pomocy Społecznej, gdzie dodatkowo funkcjonuje jadalnia dla osób najuboższych. W ramach dożywiania podopiecznym MOPS w Brzegu wypłacane są również zasiłki celowe na zakup żywności.

Tabela 21. Pomoc społeczna na terenie miasta Brzeg w latach 2004-2007

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej	8 113	8 287	7 136	7 042
Liczba przypadków udzielenia pomocy społecznej z powodu ubóstwa	3477	3543	3025	2804

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOP

Najczęstszymi przyczynami kwalifikującymi do pomocy MOPS są: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, alkoholizm, potrzeba ochrony macierzyństwa. W większości przypadków istnieją dwie lub więcej przyczyn, z powodu których osoby są zmuszone korzystać z pomocy społecznej.

Pomoc społeczna kierowana do podopiecznych to nie tylko wsparcie finansowe i rzeczowe, ale przede wszystkim praca socjalna polegająca na mobilizowaniu tych osób do zmiany swojej sytuacji życiowej, pomoc w znalezieniu pracy, należnych świadczeń z innych źródeł.

Elementem współtworzącym politykę społeczną są również organizacje pozarządowe, których działalność polega na aktywnym włączaniu się w życie społeczne mieszkańców, niesieniu pomocy osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, zagospodarowywaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży, itp.

Ponadto wiele rodzin na terenie miasta dotknięta jest problemem niepełnosprawności. Niepełnosprawność według danych GUS w Gminie Miasto Brzeg dotyka blisko 11,3 % ogółu mieszkańców miasta. Wśród dzieci do 14 roku życia wskaźnik niepełnosprawności orzeczonej wynosi 1,8 %. Statystycznie na terenie miasta żyje 159 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz 3476 osób powyżej 15 roku życia z orzeczoną niepełnosprawnością.

Tabela 22. Powody przyznania pomocy MOPS w Brzegu w latach 2004 – 2006

Powody trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin					
	Rok 2004	% w stosunku do ogólnej liczby korzystających z pomocy	Rok 2005	% w stosunku do ogólnej liczby korzystających z pomocy	Rok 2006	% w stosunku do ogólnej liczby korzystających z pomocy
ubóstwo	1220	76,25	997	71,1	986	73,6
sieroctwo	-	-	-	-	-	-
bezdomność	37	2,3	21	1,5	26	1,9
potrzeba ochrony macierzyństwa	74	4,6	24	1,7	32	2,4
bezrobocie	1241	77,6	986	70,3	945	70,6
niepełnosprawność	473	29,6	492	35,1	559	41,7
długotrwała choroba	656	41,0	587	41,8	682	51,0
bezzadność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego	268	16,7	188	13,4	219	16,3
alkoholizm	173	10,8	132	9,4	142	10,6
narkomania	6	0,3	3	0,2	2	0,1
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	17	1,0	20	1,4	20	1,5
kłeska żywiołowa, zdarzenia losowe	16	1,0	9	0,6	17	1,2
ogółem liczba rodzin korzystających z pomocy społ.	1600		1401		1368	

Źródło: Sprawozdanie MOPS Brzeg

Instytucjonalne formy wsparcia dla rodzin oraz samych niepełnosprawnych realizuje na przestrzeni ostatnich lat coraz więcej placówek, jednakże, nakierowane są one na ograniczoną ilość osób oraz na tylko niektóre z koniecznych sfer pomocy czy wspierania. Najczęściej pojawiającymi się problemami jest wciąż niski poziom świadomości całego społeczeństwa (w tym bardzo często samych niepełnosprawnych i ich rodzin) w zakresie możliwości osób niepełnosprawnych w drodze do niezależności i samodzielności.

Możliwości osób niepełnosprawnych ograniczane są przez bariery mentalne oraz architektoniczne, brak spójnego określonego ustawowo systemu wsparcia osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin, ograniczony dostęp do edukacji, rehabilitacji (również wczesnoniemowlęcej), skąpą ofertę usług oferowanych przez PUP, brak miejsc pracy dla

niepełnosprawnych, znikomą wiedzę pracodawców na temat zatrudniania niepełnosprawnych, niewłaściwe ich postrzeganie jako osób nieprzydatnych zawodowo.

Tabela 23. Struktura osób niepełnosprawnych w Brzegu na koniec 2006 roku

	dzieci do 7 lat ok. 4 %	dzieci 8 - 16 lat ok. 6 %	osoby w wieku produkcyjnym ok.14,5 %	osoby w wieku poprodukcyjnym Ok. 27 %
Liczba osób	120	320	3600	1559

Źródło: PCPR w Brzegu

Na terenie miasta działa także wiele instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Wykaz najważniejszych z nich znajduje się w tabeli poniżej.

Tabela 24. Wykaz instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych w Brzegu

Lp.	nazwa / siedziba	zakres działalności
1.	Brzeskie Stowarzyszenie Chorych na SM, ul. Kamienna 4 Brzeg	Prowadzenie rehabilitacji osób niepełnosprawnych, organizowanie imprez sportowo – rekreacyjnych o charakterze integracyjnym, współdziałanie w zakresie informowania o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych.
2.	Polski Związek Niewidomych – Koło w Brzegu, ul. Sukiennice 2	Istniejące Koło w Brzegu, należy do Okręgu Opolskiego Polskiego Związku Niewidomych. Działalność Związku polega na realizacji zadań określonych statutem, tj. – prowadzenie rehabilitacji społecznej, zawodowej i psychologicznej osób z dysfunkcjami wzroku.
3.	Polskie Stowarzyszenie Diabetyków – Koło w Brzegu, ul. Sukiennice 2	Reprezentuje interesy członków stowarzyszenia oraz osób chorych na cukrzycę, współpracuje z Polskim Towarzystwem Diabetologicznym oraz Poradnią Diabetologii w Brzegu. Zakres działalności: edukacja diabetologiczna, integracja środowiska diabetyków, poradnictwo i pomoc materialna (105 członków - dane na 2006 r.).
4.	Brzeskie Towarzystwo Miłośników Tenisa Stołowego „Szczęśliwa Siódemka” – Brzeg, ul. Poprzeczna 16	Stowarzyszenie powstało w 1994 r. Stowarzyszenie liczy 30 członków, prowadzi zajęcia sportowe dla osób niepełnosprawnych, prowadzi Brzeską Ligę Tenisa Stołowego i turniejów amatorów.
5.	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Brzegu, ul. Kamienna 4	Rozpoczęcie działalności – grudzień 2005 r., jednostka prowadząca Stowarzyszenie Chorych na SM, liczba uczestników – 20, osoby niepełnosprawne z Brzegu, Gminy Lubsza i Gminy Skarbimierz.

Źródło: PCPR w Brzegu

Inne organizacje pozarządowe, które m.in. zajmują się osobami niepełnosprawnymi na terenie Brzegu to:

- Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta, Koło w Brzegu,
- Stacja opieki Caritas w Brzegu (od 2007 r.),
- Akcja Humanitarna Życie w Brzegu,

- Zarząd Rejonowy PCK w Brzegu,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Brzegu,
- Wspólnota „Wiara i Światło” przy Parafii Podwyższenia Krzyża Świętego oraz Parafii Św. Mikołaja w Brzegu – jest to ruch ekumeniczny, działający na rzecz osób z upośledzeniem umysłowym.

Członkami wspólnot są osoby z upośledzeniem umysłowym, ich rodziny oraz przyjaciele. Podstawą działania wspólnot jest tworzenie więzi przyjaźni z osobami upośledzonymi oraz wskazywanie na ich ważne miejsce w społeczeństwie i Kościele. W czasie wakacji wspólnoty organizują wspólne wyjazdy na obozy, organizowane są pielgrzymki i odwiedziny u zaprzyjaźnionych wspólnot z regionu.

1.3.5. Rynek pracy

Liczbę pracujących na terenie Brzegu w latach 2001-2007 prezentuje tabela 25. W 2007 roku liczba pracujących osób wynosiła 8416 osoby, w tym 4111 mężczyzn i 4305 kobiet. W stosunku do roku 2001 liczba pracujących zmalała o ok. 12,0%.

Tabela 25. Pracujący w Brzegu w latach 2001-2007

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ogółem	9 563	9 011	8 481	8 281	8 176	8 608	8 416
mężczyźni	4 680	4 402	4 151	4 044	3 922	4 313	4 111
kobiety	4 883	4 609	4 330	4 237	4 254	4 295	4 305

Źródło: GUS

Na koniec 2007 r. wśród mieszkańców miasta zarejestrowanych było 2500 osób bezrobotnych, w tym znaczącą większość stanowiły kobiety – 1450 (tabela 26). W stosunku do roku 2003 liczba bezrobotnych obniżyła się o ok. 42%.

Tabela 26. Bezrobotni zarejestrowani w Brzegu w latach 2003-2007

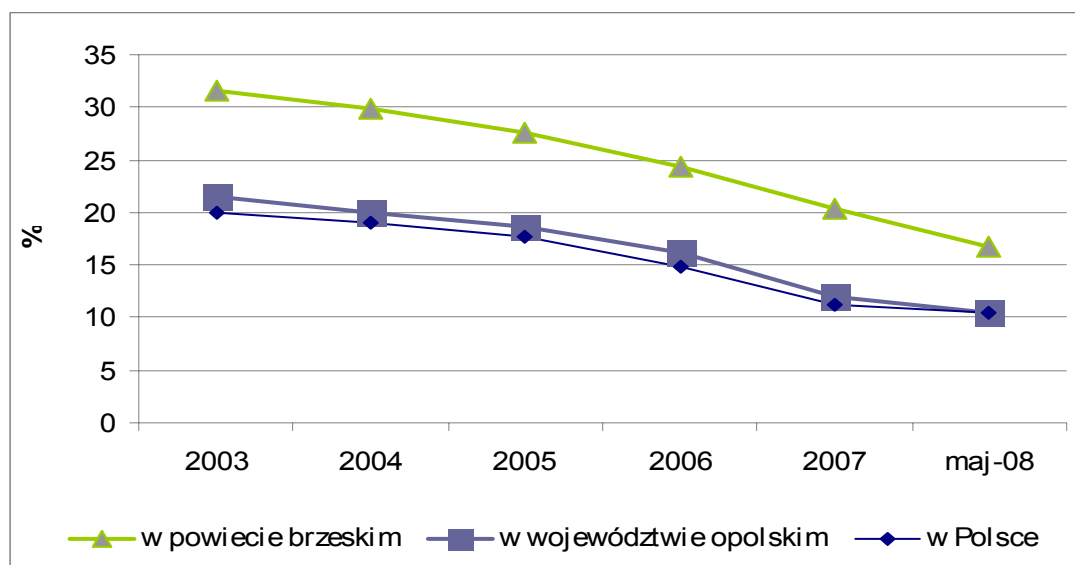
Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007
ogółem	4 281	4 017	3 628	3 035	2 500
mężczyźni	2 034	1 878	1 652	1 331	1 050
kobiety	2 247	2 139	1 976	1 704	1 450

Źródło: GUS

Tabela 27. Stopa bezrobocia w powiecie brzeskim, woj. opolskim i Polsce w latach 2003-2008

Stopa bezrobocia %	2003	2004	2005	2006	2007	maj-08
w powiecie brzeskim	31,5	29,8	27,6	24,4	20,3	16,7
w województwie opolskim	21,4	19,9	18,7	16,2	12	10,5
w Polsce	20	19	17,6	14,8	11,2	10,5

Źródło: GUS

Wykres 4. Stopa bezrobocia w powiecie brzeskim, woj. opolskim i Polsce w latach 2003-2006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W maju 2008 r. stopa bezrobocia w powiecie brzeskim – według danych Powiatowego Urzędu Pracy – wyniosła 16,7% i należała do najwyższych w województwie opolskim. Jednocześnie notuje się spadek stopy bezrobocia w powiecie w ostatnich latach, równoległe z tendencją w województwie jak i całym kraju (tabela 27, wykres 4).

Spoglądając na strukturę wiekową wśród osób bezrobotnych najliczniejsze grupy stanowią osoby w wieku do 25 roku życia i powyżej 50 roku życia (ponad 40% ogółu bezrobotnych). Jedna czwarta ogółu osób bezrobotnych to osoby nie posiadające kwalifikacji zawodowych, znaczną część stanowią także osoby długotrwale bezrobotne.

Tabela 28. Udział osób długotrwale bezrobotnych w Brzegu w latach 2004-2007

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych	Liczba długotrwale bezrobotnych	Procentowy udział długotrwale bezrobotnych
2004	4 017	589	14,7
2005	3 628	575	15,8
2006	3 035	557	18,4
2007	2 500	499	20,0

Źródło: GUS

Tendencje przejawiające się w spadku liczby osób bezrobotnych w Brzegu, nie są już tak korzystne w odniesieniu do osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy przez 13 i więcej miesięcy). Jak wskazano w tabeli 28, do roku 2007 udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrastał, mimo spadku ogólnej liczby osób bezrobotnych. Udział osób długotrwale bezrobotnych jest nadal na wysokim poziomie.

Tabela 29. Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w Brzegu w latach 2004-2007

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych	Liczba bezrobotnych z wykształceniem podstawowym	Procentowy udział bezrobotnych z wykształceniem podstawowym
2004	4 017	667	16,6
2005	3 628	597	16,5
2006	3 035	498	16,4
2007	2 500	365	14,6

Źródło: GUS

Nieco inna tendencja występuje w odniesieniu do osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym. Jak wynika z tabeli 29 wraz z spadkiem liczby osób bezrobotnych, zmniejszyła się liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym i ich procentowy udział wśród ogółu bezrobotnych.

Tabela 30. Aktywne formy zapobiegania bezrobociu w latach 2004 – 2006 prowadzone przez Powiatowy Urząd Pracy w Brzegu

Wyszczególnienie	2004	2005	2006
Staż	329	537	650
prace interwencyjne	254	153	110
roboty publiczne	436	580	223
Umowy absolwenckie	17	0	0
szkolenia	167	374	462
pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej	20	0	0
Dotacje dla bezrobotnych	9	87	113
przygotowanie zawodowe	0	175	193
refundacja dla pracodawców nowych stanowisk	9	39	55
prace społecznie użyteczne	0	0	1604*
Ogółem	1241	1945	3410

Źródło: PUP w Brzegu

* ilość wydanych skierowań do pracy

Bardzo istotną kwestią w zapobieganiu bezrobociu i jego skutkom jest aktywizacja osób bezrobotnych. Tabela nr 30 zawiera dane dotyczące form aktywizacji osób bezrobotnych podejmowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Brzegu.

Konsekwencjami bezrobocia (zwłaszcza długotrwałego) dla większości bezrobotnych są: pogorszenie standardu życia, problemy z zagospodarowaniem czasu wolnego, izolacja społeczna, ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa w życiu politycznym i kulturalnym. Towarzyszy temu dyskomfort psychiczny, polegający często na poczuciu bezsilności. Następstwem trudności finansowych jest nie tylko obniżenie standardu życia, lecz także pozbawienie bezrobotnego możliwości nabywania dóbr, które są symbolami statusu, co prowadzi do obniżenia samooceny. Bezrobocie zawsze ma negatywne skutki dla społeczeństwa. Są nimi: duże koszty świadczeń socjalnych, niewykorzystanie zdolności do pracy bezrobotnych, poczucie zagrożenia utratą pracy ludzi zatrudnionych i niebezpieczeństwo zwiększenia się zjawisk niepożądanych (np. alkoholizm, rozwody, narkomania, przestępczość, samobójstwa).

1.3.6. Edukacja

Miasto Brzeg jest znaczącym ośrodkiem edukacyjnym. Na terenie miasta działa Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna. Bazę szkolnictwa podstawowego na terenie miasta tworzą trzy szkoły podstawowe oraz dwa zespoły szkół obejmujące szkołę podstawową i gimnazjum podporządkowane samorządowi.

1. Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1 przy ulicy Bolesława Chrobrego 13 oferuje:

- Zajęcia pozalekcyjne: informatyczne, plastyczne, techniczne, turystyczno-regionalne, matematyczne, teatralne.
- Organizuje konkursy dla szkół: „Brzeg - moje miasto”, „Mały ambasador Unii...”, „Piegus”, „Mały Przewodnik po Brzegu”

2. Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Jana Kochanowskiego ul. Kamienna 2 - 524 uczniów w 18 oddziałach.

Uczniowie uczestniczą w zajęciach edukacyjnych mających na celu zaspokajanie potrzeby twórczej aktywności, kształtowanie postaw proekologicznych i wrażliwości na piękno przyrody, rozwijanie zainteresowań krajoznawczych i turystycznych oraz uświadomienie potrzeby dbałości o własne zdrowie. Dla uczniów mających trudności w nauce organizuje zajęcia korekcyjno-kompensacyjne i wyrównawcze oraz zapewnia pomoc pedagoga szkolnego i Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Prowadzi również zajęcia profilaktyczne dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych i zagrożonych alkoholizmem oraz zajęcia logopedyczne i gimnastykę korekcyjną.

3. Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 5, ul. Robocza 22. W szkole funkcjonuje pracownia komputerowa z dostępem do Internetu, która powstała dzięki środkom finansowym rodziców i sponsorów oraz pracy nauczycieli, a od września 2004 działa druga pracownia, którą szkoła otrzymała przy wydatnej pomocy organu prowadzącego i pracy dwóch nauczycieli w ramach programu MENiS „Pracownia internetowa w każdej szkole podstawowej edycja 2004”. Popołudniami w szkole działa Świetlica Terapeutyczna. W szkole prowadzone są zajęcia w kołach: recytatorskich, literackich, językowych, artystycznych, plastycznych, ekologicznych, matematycznych, integracyjnych, informatycznych, SKS. W ramach wolontariatu nauczyciele prowadzą zajęcia: Klubu szachowego, wyrównawcze, profilaktyczne oraz koła: historyczne, ekologiczne, informatyczne, gry i zabawy oraz zespół wokalny. Przez rodziców opłacane są zajęcia z języka angielskiego w klasach I i II. Zajęcia prowadzone są 2 razy w tygodniu.

4. Zespół Szkół nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi, ul. Lompy 1 (szkoła podstawowa i gimnazjum)- łącznie 420 uczniów.

W szkole działa biblioteka, od niedawna Internetowe Centrum Informacji Multimedialnej utworzone pod patronatem EFS. Uczniowie mają tu dostęp do Internetu, a także możliwość skorzystania z rozmaitych edukacyjnych programów multimedialnych (m.in. słowniki, encyklopedie itp.). Biblioteka posiada bogaty księgozbiór podręczny, lektury, literaturę piękną i popularno-naukową. Działa tutaj Koło Przyjaciół Książki, które prężnie i twórczo angażuje się w pracę oraz sekcję biblioteczną, prasową, kronikarską.

5. Zespół Szkół Nr 1 z Oddziałami Sportowymi, ul. Poprzeczna 16 (szkoła podstawowa i gimnazjum).

W Brzegu znajduje się także 10 przedszkoli, do których uczęszcza ok. 929 dzieci. W mieście funkcjonuje także żłobek miejski „Tęczowy Świat”, który zapewnia opiekę dziecka od 16 tygodni życia do 4 lat.

Po reformie oświatowej w Brzegu utworzone zostały także gimnazja:

1. Publiczne Gimnazjum nr 1, ul. Oławska 2
2. Publiczne Gimnazjum nr 3, ul. Bohaterów Monte Cassino 14

Szkoła wyposażona jest w dwie sale gimnastyczne (dużą i małą). Uczniowie mają do dyspozycji świetlicę, jadalnię, bibliotekę, a także dwie dobrze wyposażone pracownie komputerowe oraz Internetowe Centrum Multimedialne. Ponadto szkoła oferuje swoim podopiecznym dwa boiska do gry w piłkę nożną, ręczną i siatkową, całość otoczona jest bieżnią, na której uczniowie mogą rozwijać swoje talenty sportowe. Szkoła kładzie duży nacisk na zajęcia informatyczne, bezpłatną naukę dwóch języków obcych (język angielski i niemiecki).

W mieście funkcjonują jeszcze dwa gimnazja w wspomnianym powyżej Zespole Szkół nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi oraz Zespole Szkół Nr 1 z Oddziałami Sportowymi. Praca wychowawczo – dydaktyczno – opiekuńcza oświaty na terenie miasta wspierana jest przez poradnie psychologiczno – pedagogiczne.

W Brzegu bogata jest także baza szkolnictwa ponadgimnazjalnego oraz policealnego. Tworzą ją:

1. I Liceum Ogólnokształcące, ul. Armii Krajowej 7,
2. II Liceum Ogólnokształcące, ul. 1 Maja 7,
3. Zespół Szkół Budowlanych im. Księcia Jerzego Piasta,
4. Zespół Szkół Ekonomicznych,
5. Zespół Szkół Przemysłu Spożywczego,
6. Zespół Szkół Zawodowych,
7. Medyczne Studium Zawodowe,
8. Policealne Studium Zawodowe – Zespół Szkół Ekonomicznych,
9. Szkoła Policealna dla Dorosłych – Zespół Szkół Przemysłu Spożywczego.

Tabela 31. Komputery w szkołach w Brzegu w latach 2003-2007

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007
komputery w szkole	153	177	189	258	281
pracownie komputerowe	10	11	12	13	15
komputery podłączone do Internetu	141	169	183	237	256

Źródło: GUS

Jak wynika z powyższej tabeli liczba komputerów w szkołach na terenie miasta systematycznie rośnie. W stosunku do 2003 roku liczba komputerów podłączonych do Internetu w 2007 roku wzrosła o ok. 82%. Postęp techniczny i technologiczny jest także czynnikiem wymuszającym wymianę przestarzałego sprzętu i wyposażenia na nowoczesne.

1.3.7. Struktura wykształcenia ludności

Jak wynika z danych zebranych podczas Narodowego Spisu Powszechnego 2002 wśród mieszkańców miasta dominują osoby z wykształceniem średnim (ok.35%) oraz zawodowym (ok.28%). Ok. 3% stanowią osoby, które nie ukończyły szkoły podstawowej. Strukturę wykształcenia mieszkańców przedstawia tabela 32.

Tabela 32. Struktura wykształcenia mieszkańców w woj. opolskim, pow. brzeskim oraz mieście Brzeg

Wyszczególnienie	Poziom wykształcenia								
	średnie					zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone	podstawowe nieukończone	nieustalone
	wyższe	policealne	zawodowe	ogólnokształcące	razem				
województwo opolskie	72990	25758	165161	61783	226944	237574	270283	28565	49230
powiat brzeski	6284	2286	17838	4619	22457	17838	23901	3517	819
miasto Brzeg	3921	1204	9435	2600	12035	6630	8396	1107	252

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Spisu Ludności 2002

1.3.8. Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe stanowią trzeci, obok publicznego i prywatnego, sektor społeczeństwa. Dostarczają usług obywatelom, nierzadko wypełniając lukę, której nie zapewnia sektor publiczny i prywatny. Realizują zadania, które wynikają z polityki państwa, lub te, które mimo istniejącego zapotrzebowania nie są podejmowane przez podmioty publiczne i prywatne zorientowane na zysk. Jako że obszar ich zainteresowania dotyczy szeroko rozumianego dobra społecznego, działają głównie w sferze ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji i kultury.

Tabela 33. Wykaz ważniejszych organizacji pozarządowych działających na terenie Brzegu

Lp.	Nazwa organizacji	Przedmiot działania
1.	Klub Integracji Twórczych "Stowarzyszenie Żywych Poetów"	Działania na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami, podtrzymywanie tradycji narodowej, rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej, nauka, edukacja, oświata i wychowanie, kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji
2.	STOWARZYSZENIE FESTIWALU PIOSENKI ANGIELSKIEJ	kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji
3.	STOWARZYSZENIE PROMOCJI ZDROWIA PSYCHICZNEGO "MENSANA"	Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób, ochrona i promocja zdrowia, działania na rzecz osób niepełnosprawnych
4.	Brzeskie Stowarzyszenie Promocji Zdrowia	Ochrona i promocja zdrowia, poprawa stanu zdrowotności ludności regionu powiatu brzeskiego poprzez: badania diagnostyczne, propagowanie zdrowego stylu życia.
5.	Brzeski Klub Miłośników Aktywnego Wypoczynku "Na Przełaj"	Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji, upowszechnianie kultury fizycznej i sportu
6.	Stowarzyszenie Nasze Bezpieczeństwo	Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób, zapewnienie zorganizowanej opieki byłym żołnierzom zawodowym, którzy uzyskali uprawnienie do emerytury wojskowej lub wojskowej renty inwalidzkiej, inwalidom wojennym i wojskowym oraz kombatantom, działalność charytatywna, ochrona i promocja zdrowia, działania na rzecz osób niepełnosprawnych, działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości, upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji, upowszechnianie i ochrona praw konsumentów, nauka, edukacja, oświata i wychowanie, ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego, porządek i bezpieczeństwo publiczne oraz przeciwdziałanie patologiom społecznym, upowszechnianie wiedzy i umiejętności na rzecz obronności państwa, ratownictwo i ochrona ludności, pomoc ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą

Źródło: Opracowanie własne

1.3.9. Kultura

Instytucjami kultury w Brzegu są: Brzeski Dom Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna, Kino Centrum, Muzeum Piastów Śląskich, Galeria Sztuki Współczesnej. W Brzegu od wieków kultura znajdowała swoje poczesne miejsce. Literatura, muzyka, plastyka i teatr stanowiły nieodłączny element życia miasta. Miasto otwiera swoje bramy przed artystami światowej sławy i dba jednocześnie o rozwój amatorskiego ruchu artystycznego. Dzięki działalności Muzeum Piastów Śląskich i Brzeskiego Centrum Kultury Brzeg przyciąga również organizatorów imprez, których ranga wykracza daleko poza granice Polski. Koncerty, wernisaże i spektakle odbywają się zarówno w stylowych salach i na dziedzińcu Zamku Piastowskiego, w kościołach św. Mikołaja i Podwyższenia Krzyża Świętego, w sali dawnego teatru miejskiego, gdzie obecnie mieści się Brzeskie Centrum Kultury, w Galerii Sztuki Współczesnej i Wielkiej Sali Stropowej renesansowego ratusza, a także w amfiteatrze i na ulicach miasta.

Brzeskie Centrum Kultury

Brzeskie Centrum Kultury (do 1992 roku Brzeski Dom Kultury) zostało otwarte w lutym 1968 roku – po dziesięcioletnim remoncie działającego w latach międzywojennych teatru miejskiego.

Brzeskie Centrum Kultury (BCK) obejmuje swą działalnością: Dom Kultury (przy ul. Mlecznej 5), Galerię Sztuki Współczesnej w brzeskim Ratuszu, amfiteatr miejski (na ok. 5.000 widzów) oraz reaktywowane w listopadzie 2004 roku kino „Centrum” działające w budynku Domu Kultury. Brzeskie Centrum Kultury zajmuje się m.in. tworzeniem ciekawych propozycji kulturalnych dla mieszkańców miasta, promowanie najbardziej wartościowych dziedzin i zjawisk amatorskiego ruchu artystycznego w kraju i zagranicą, organizacją festiwali muzycznych i teatralnych o zasięgu wojewódzkim i ogólnopolskim, realizacją międzynarodowych warsztatów wokalnno-tanecznych, prowadzeniem działalności komercyjnej w oparciu o własne produkcje artystyczne. Rocznie Brzeskie Centrum Kultury jest organizatorem lub współorganizatorem ponad 200 imprez o różnym zasięgu i dla szerokiego grona odbiorców. W ramach BCK działa sekcja ekologiczna, fotograficzna, sekcja tańca oraz sekcja teatralna.

W oparciu o sekcję studio piosenki oraz sekcję tańca nowoczesnego działa Teatr Muzyczny „Loża”. Członkami grupy są uczniowie brzeskich szkół gimnazjalnych i średnich. Teatr jest formacją działającą od 2003 roku. W repertuarze posiada programy przeznaczone dla najmłodszego odbiorcy, a także współczesne formy musicalowe dla widza dorosłego.

Przy Brzeskim Centrum Kultury działa także Zespół stylizowanych Tańców Ludowych „Piast”. Zespół tworzą uczniowie brzeskich szkół, którzy swoją edukację taneczną rozpoczynają w wieku szkoły podstawowej, natomiast podstawowy skład stanowi młodzież gimnazjalna oraz uczniowie szkół średnich. W swoim repertuarze posiada barwną paletę polskiego folkloru prezentowaną w bardzo daleko posuniętej stylizacji.

Tabela 34. Ważniejsze imprezy kulturalne w Brzegu

Nazwa imprezy	Termin (2008)
XI Festiwal Piosenki Religijnej „Corda Cordi”	Luty
Jazz nad Odrą w Brzegu	Marzec
Jarmark Wielkanocny	Marzec
Dni Księstwa Brzeskiego	Maj
I Festiwal Kultury Argentyńskiej – Magia Tanga pn. „Tango – moja miłość”	Maj
XVII Spotkania Teatrów Szkolnych „Klakier 2008”.	Maj
XV Festiwal Piosenki Angielskiej	Maj
Brzeskie Konfrontacje Muzyczne	Czerwiec
I Festiwal Piosenki Francuskiej	Czerwiec
II Międzynarodowy Plener Malarski Brzeg 2008	Lipiec
Jarmark Piastowski	Sierpień
I Wojewódzki Festiwal Piosenki Religijnej dla osób niepełnosprawnych „Jesteśmy tu”	Październik
II Festiwal Piosenki PRL-u	Listopad

Źródło: Opracowanie własne

Galeria Sztuki Współczesnej

Galeria Sztuki Współczesnej Brzeskiego Centrum Kultury mieści się w przepięknych pomieszczeniach renesansowego Ratusza w Brzegu. W każdym roku odbywa się w jej salach wystawowych ok. 20 różnego rodzaju wystaw – w tym wojewódzkich i międzynarodowych (wystawa poplenerowa Międzynarodowego Pleneru Malarskiego w Brzegu, Międzynarodowa Wystawa Fonokartystów. Galeria Sztuki Współczesnej to również miejsce różnego rodzaju spotkań (w 2005 miały miejsce 73 spotkania w tym: prelekcje, wykłady, w roku 2006 już było ich ponad 100). W salach Galerii mają też miejsce ogólnopolskie Konfrontacje literackie „SYFON” czyli ROZMÓWKI POLSKO-POLSKIE, spotkania autorskie, wieczory poetyckie, turnieje jednego wiersza, spotkania Stowarzyszenia Żywych Poetów, wystawy i spotkania Stowarzyszenia Rękodzieła Artystycznego „Bahamarze”, warsztaty poetyckie.

Kino CENTRUM

Swoją działalność, po kilkunastu latach przerwy, wznowiło w listopadzie 2004 roku. Do dyspozycji widzów przygotowano 240 miejsc. Wyświetlane są filmy dla najmłodszych-bajki, młodzieży szkolnej-lektury oraz dorosłych-dramaty, komedie, obyczajowe. Dużym zainteresowaniem cieszą się seanse zbiorowe, na zamówienie oraz spotkania w ramach kina Konesera i Dyskusyjnego Klubu Filmowego. Prezentowane są filmy krajowe jak i zagraniczne, kino organizuje także seanse na specjalne zamówienie.

Miejska Biblioteka Publiczna im. Księcia Ludwika I

Miejska Biblioteka Publiczna w Brzegu działa od października 1947 roku. Obecnie w jej skład której wchodzi:

- Wypożyczalnia Literatury Popularnonaukowej,
- Wypożyczalnia Literatury Pięknej,
- Dział Informacyjno-Bibliograficzny z czytelnią,
- Dział Dziecięco-Młodzieżowy (wypożyczalnia i czytelnia),
- Czytelnia Internetowa,
- Dział Gromadzenia, Opracowania i Selekcji Zbiorów (z biblioteką składową i magazynem druków zbędnych),
- Dział Administracyjno-Finansowy.

Miejska Biblioteka Publiczna wraz z 5 filiami posiada w swoich zbiorach 2571 jednostek zbiorów specjalnych, 42 dokumenty elektroniczne, 46 tytułów czasopism oraz 157.456 książek.

MBP prowadzi także działalność dydaktyczną dla nauczycieli realizujących ścieżkę edukacji czytelniczej, nauczycieli bibliotekarzy, uczniów szkół różnych typów. Dla uczniów różnych typów szkół organizowane są tematyczne lekcje biblioteczne.

W bibliotece stosowany jest także booktalking, czyli gawędy o książkach. W ramach booktalkingu prowadzony jest m.in. Dyskusyjny Klub Książki. MBP prowadzi również działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, która przybiera różne formy:

- obsługa bezpośrednia polegająca na dostarczaniu książek i innych zbiorów do domu, książki są dostarczane przez bibliotekarzy, dzieci i młodzież;
- obsługę w agendach bibliotecznych (punkt w szpitalu neurologicznym, Domu Dziennego Pobytu);
- współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się pracą z ludźmi niepełnosprawnymi m.in. ze szkołą specjalną, PCK, Domem Dziennego Pobytu, Polskim Związkiem Niewidomych itp.;

– akcja „Książka na telefon”.

W zbiorach MBP znajdują się książki z dużym drukiem, wydawane dla osób słabowidzących.

Z usług Miejskiej Biblioteki Publicznej skorzystało w 2007 roku 100 000 osób. Poniższa tabela przedstawia podstawowe dane dotyczące czytelnictwa w mieście Brzeg.

Tabela 35. Czytelnictwo w mieście Brzeg w 2007 roku

Wyszczególnienie	Miejska Biblioteka Publiczna	Wartości średnie w województwie opolskim
Czytelnicy na 100 mieszkańców	27,9	15,4
Wypożyczenia na 100 mieszkańców	628	428,4
Książki i czasopisma udostępniane w czytelnich na 100 mieszkańców	229,3	128
Liczba mieszkańców na 1 placówkę	6366,4	3219,2
Wypożyczenia na 1 wolumin	1,4	1,1
Woluminy na 100 mieszkańców	414,4	400,4

Źródło: Urząd Miasta Brzeg

Muzeum Piastów Śląskich

Muzeum specjalizuje się w gromadzeniu zabytków związanych z dziejami miasta i ziemi brzeskiej, Piastów Śląskich i tradycją piastowską na tych terenach. Posiada bogate zbiory sztuki średniowiecznej (rzeźby i malarstwa ołtarzowego), śląskiego i obcego malarstwa z XVII-XVIII w., grafik z widokami miasta i zamku oraz innych miast śląskich, broni z XVI-XX w. (ale też niezwykle rzadkość - wydobyty w czasie wykopalisk archeologicznych w Brzegu XIV-wieczny łuk prosty), przedmiotów wyrabianych przez miejscowych rzemieślników w XIII-XIX w., monet i medali śląskich z XIV-XX w., dokumentów i starodruków (w tym część słynnego księgozbioru Piastów brzeskich z ich autografami).

Rycina nr 3. Muzeum Piastów Śląskich
Źródło: www.museo.pl

W muzeum można zobaczyć także kolekcje form do pierników, bogato zdobionych skrzyń cechowych i zegarów z XVII-XIX w. Prawdziwymi unikatami są: kronika brzeskiego bractwa kurkowego z lat 1623-1848, zawierająca barwne portrety królów kurkowych, w tym książąt brzesko-legnickich, oraz zbiór 14 cynowych sarkofagów Piastów brzesko-legnickich z XVI-XVII w.

1.3.10. Sport

Do podstawowych obiektów sportowych na terenie miasta zalicza się:

- Stadion Miejski,
- Kryta Pływalnia – Aquapark,
- Hala Sportowa.

Administratorem obiektów sportowych na terenie miasta jest Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji.

Kryta pływalnia jest jednym z najnowocześniejszych obiektów tego typu w Polsce. Obiekt wyposażony jest w nowoczesny system klimatyzacji, utrzymujący odpowiednią wilgotność powietrza oraz stałą temperaturę. Własna oczyszczalnia gwarantuje, że jakość wody odpowiada czystości wody pitnej. Atrakcją obiektu jest zjeżdżalnia wodna o długości 64 metrów, najmłodsi mogą korzystać z brodzika z wodą o temperaturze 31°C, małej zjeżdżalni oraz parasola wodnego. Nad bezpieczeństwem kąpiących się czuwają ratownicy WOPR, którzy dbają również o prawidłowe i bezpieczne korzystanie z basenów.

Bazę sportową w Brzegu uzupełniają siłownia oraz klub rekreacyjny oraz sale gimnastyczne znajdujące się na terenie brzeskich szkół.

Na terenie miasta działa ponad 20 klubów i towarzystw sportowych. Należą do nich m.in.:

- Klub Sportowy Cukierki "Odra" Brzeg,
- Brzeskie Towarzystwo Piłkarskie "Piast",
- Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy Karate Tradycyjnego "Bushi",
- Uczniowski Garnizonowy Klub Sportowy "Odra",
- Uczniowski Klub Sportowy "Piłsudczyk",
- Uczniowski Klub Sportowy "Softball Klub",
- Klub Jeździecki "Szumlakowscy Cysterny" Brzeg,
- Brzeski Klub Miłośników Aktywnego Wypoczynku "Na Przełaj",
- Brzeski Klub Szachowy "PROKONEX",
- Ludowy Uczniowski Klub Kolarski "Ziemia Brzeska",
- Klub Tenisowy SKS "Piast",

- Brzeski Klub Biegacza "Maratończyk",
- Stowarzyszenie "Szczypiorniak – Brzeg",
- Cywilno - Wojskowy Klub Sportowy "Centrum Kolarskie Opolszczyzna",
- Brzeski Klub Strzelecki "Pocisk",
- Klub Żeglarski "Fala",
- Ludowy Klub Sportowy "Merkury",
- Stowarzyszenie Modelarzy Opolszczyzny " FENIKS".

W Brzegu organizowane są liczne imprezy sportowe i rekreacyjne, turnieje koszykówki ulicznej, regaty kajakowe na Odrze, zawody strzeleckie, biegi uliczne, festyny sportowo-rekreacyjne. Do stałych imprez sportowych należą:

- Ogólnopolski Turniej Tenisa Stołowego Osób Niepełnosprawnych o „Puchar Piastowski”,
- Halowy Turniej Piłki Nożnej Młodzików – im. Kazimierza Deyny,
- Mistrzostwa Polski Baseballu,
- Wojewódzki Turniej Koszykówki Ulicznej o Puchar Burmistrza Brzegu,
- Rajd Kolarski „Szlakiem Polichromii Brzeskich”,
- Memoriał im. Anny Lityńskiej (biegi uliczne).

1.3.11. Aktywność mieszkańców

Aktywność mieszkańców Brzegu można rozpatrywać w kilku wymiarach m.in. ekonomicznym i związanym z obywatelskimi postawami.

Charakter ekonomiczny aktywności wyrażony jest poprzez 4 wskaźniki tj.: liczbę podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców, udział prywatnych podmiotów gospodarczych w całkowitej liczbie podmiotów gospodarki narodowej, poziom aktywności zawodowej i poziom zatrudnienia, przedstawiony został w części dotyczącej sfery gospodarczej. Ta część opracowania poświęcona zostanie aktywności mieszkańców przejawiającej się m. in. w organizacji i udziale społeczeństwa w imprezach kulturalnych, działalności organizacji pozarządowych, frekwencji wyborczej oraz chęci do współpracy.

Na terenie miasta funkcjonują stałe placówki kulturalne oraz organizowane są różnorodne imprezy kulturalne. Główną bazę działalności kulturalnej stanowi Brzeskie Centrum Kultury (BCK) będące głównym animatorem kultury oraz Miejska Biblioteka Publiczna im. Księcia Ludwika I wraz z 5 filiami. Obok BCK bardzo ważnymi animatorami kultury miasta są szkoły, przy których działają różnego rodzaju kółka zainteresowań oraz zespoły tańca i śpiewacze. Imprezy kulturalne organizowane są przeważnie w okresie letnim, a zaliczyć do nich można: festyny, jarmarki, festiwale. Organizowane są także inne imprezy artystyczno-rozrywkowe, które już na stałe wpisały się w kalendarz imprez kulturalnych, tj.:

przeeglądy piosenek, przeglądy teatralne i sportowo-rekreacyjne. Należy tu wymienić m.in.: Festiwal Piosenki Religijnej „Corda Cordi”, Spotkania Teatrów Szkolnych „Klakier” czy Brzeskie Konfrontacje Muzyczne.

Wskaźnikiem aktywności społecznej jest także frekwencja wyborcza. W drugiej turze wyborów prezydenckich w 2005 roku frekwencja wyniosła 51,03% (15999 głosujących na 31350 uprawnionych), natomiast w wyborach samorządowych w 2006 - 38,64% (11973 głosujących na 30985 uprawnionych) przy średniej krajowej 46%.

Rozwój społeczeństwa obywatelskiego wyraża się m. in. poprzez liczbę aktywnych organizacji pozarządowych działających na danym terenie oraz liczbę zaangażowanych w ich działanie osób. Na terenie miasta według danych z 2007 roku działa 60 stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz 17 spółdzielni.

Na obszarze miasta rozwija się także amatorski ruch sportowy. Działa tu ponad 20 klubów i towarzystw sportowych oraz liczne uczniowskie kluby sportowe. Organizowane są także liczne imprezy sportowe.

1.3.12. Grupy społeczne wymagające wsparcia

Powyższa analiza wskazała, iż w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Brzeg, wsparcie powinno się skoncentrować m.in. wobec następujących grup mieszkańców:

- osób planujących wyjechać, wyprowadzić się z Brzegu, w związku z brakiem perspektyw rozwojowych w mieście (np. bytowych, zawodowych, kulturalnych, rozrywkowych), małą atrakcyjnością i konkurencyjnością miasta w porównaniu do innych ośrodków miejskich – wobec tego należałoby stworzyć warunki zachęcające do pozostania, przyjazdu i zamieszkania w mieście;
- osób w trudnej sytuacji materialnej, osób długotrwale bezrobotnych – ubożenie mieszkańców miasta podobnie jak i powiatu brzeskiego spowodowane jest głównie bezrobociem oraz w dużej mierze niskimi dochodami w rodzinach, degradacją jednostek spowodowaną głównie uzależnieniami;
- osób w wieku przedprodukcyjnym – stworzenie warunków do powstania nowych atrakcyjnych miejsc pracy dla przyszłych kadr;
- osób niepełnosprawnych – biorąc pod uwagę dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności należy stwierdzić, że wzrasta liczba osób, które zaliczane są do grupy osób niepełnosprawnych, tylko niewielka część osób niepełnosprawnych zarejestrowana jest w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoby poszukujące pracy;
- osób pochodzenia romskiego - w środowiskach tych zauważalne jest zjawisko wielodzietności, niedokształcenia, dziedziczenia biedy i braku zaradności życiowej;

- osób w wieku poprodukcyjnym – przygotowanie miejsc rekreacji, oferty spędzania czasu wolnego.

1.3.13. Stan i zróżnicowanie dochodowości gospodarstw domowych

Głównymi źródłami dochodów mieszkańców Brzegu jest praca w sektorze prywatnym, w lokalnych firmach, które stanowią 90,5% podmiotów gospodarczych wg danych GUS za 2007 r. Poszczególne źródła utrzymania gospodarstw domowych, według ostatniego Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2002 r., prezentuje tabela 36.

Tabela 36. Źródła utrzymania gospodarstw domowych w Brzegu w 2002 roku

Źródła utrzymania gospodarstw domowych	Liczba gospodarstw domowych
Praca poza rolnictwem w tym:	7296
najemna	6353
na własny rachunek	943
praca w rolnictwie	114
Źródło utrzymania niezarobkowe, w tym:	6643
emerytura	3978
renta z tytułu niezdolności do pracy (renta inwalidzka)	980
pozostałe niezarobkowe źródło	1685
Inne dochody	23
Na utrzymaniu	561
Źródło utrzymania nieustalone	152

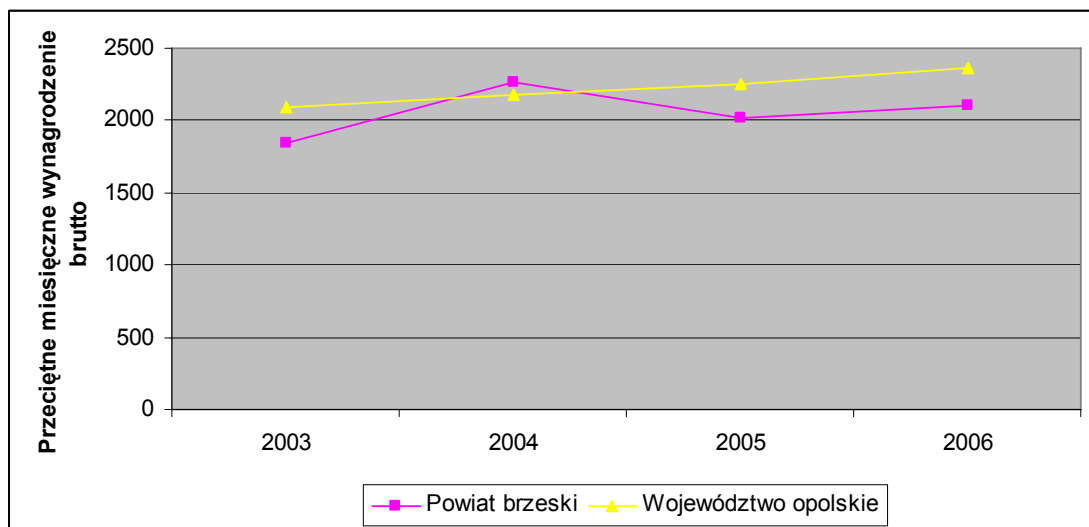
Źródło: GUS (Narodowy Spis Powszechny 2002 r.)

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w powiecie brzeskim jest nieco niższe niż poziom płacy w województwie opolskim (wynosi 2109,13 zł) i jest jednym z najniższych w województwie. Wartość wynagrodzenia w sektorze publicznym w powiecie brzeskim jest wyższa niż w sektorze prywatnym, podobnie jak w całym regionie. Sposób kształtowania się przeciętnych, miesięcznych wynagrodzeń, z uwzględnieniem sektora gospodarki, zarówno w powiecie brzeskim jak i województwie opolskim prezentuje tabela 37.

Tabela 37. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie brzeskim i województwie opolskim w 2006 roku

Kategoria	Powiat brzeski	Województwo opolskie
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2006r. ¹	2109,13	2367,74
Sektor publiczny	2415,51	2678,43
Sektor prywatny	1911,57	2112,73
Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo, rybołówstwo	2313,28	2344,28
Przemysł i budownictwo	2039,91	2335,52
Usługi rynkowe	1796,64	2125,57
Usługi nierynkowe	2391,72	2575,91

Źródło: GUS

Wykres 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto² w powiecie brzeskim i województwie opolskim w latach 2003-2006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jak wynika ze zgromadzonych danych poziom przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Brzegu systematycznie rośnie.

¹ Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz zatrudnionych za granicą, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji.

² Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz zatrudnionych za granicą, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji.

1.3.14. Stan zasobów mieszkaniowych

Stan zasobów mieszkaniowych przedstawiony został w rozdziale 1.1.2 i 1.1.10.

1.3.14. Identyfikacja problemów w sferze społecznej

- ujemne saldo migracji,
- wysoki poziom bezrobocia,
- wysoki odsetek ludzi młodych pozostających bez pracy,
- wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej,
- ujemny przyrost naturalny,
- niski poziom dochodów,
- wzrost przestępczości,
- tranzyt przez miasto substancji niebezpiecznych,
- wysoki stopień zużycia energii cieplnej przez obiekty dydaktyczne i sportowe,
- niepełnosprawność i niedostosowanie obiektów Brzeskiego Centrum Medycznego do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- niewystarczająca infrastruktura usług turystycznych (obiektów hotelarskich i gastronomicznych),
- ubóstwo,
- niewykorzystany potencjał turystyczny miasta,
- słaby rozwój budownictwa mieszkaniowego, dekapitalizacja istniejącej bazy mieszkaniowej,
- niezaspokojenie potrzeb mieszkaniowych, niski standard zamieszkiwania,
- zasoby mieszkaniowe wymagające remontów.

2. Powiązanie idei rewitalizacji z dokumentami planistycznymi na poziomie miasta i regionu

2.1. Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego

Celem nadrzędnym Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego jest wzmocnienie konkurencyjności regionu i wyrównanie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego w regionie opolskim m.in. poprzez zapewnienie dogodnych warunków życia w regionie. W tym obszarze interwencji należy podjąć działania, które prowadzić mają do poprawy negatywnych tendencji demograficznych oraz zapewnienia podstawowych potrzeb człowieka związanych z pracą, mieszkaniem w bezpiecznym otoczeniu, opieką medyczną i realizacją potrzeb oświatowych i kulturalnych.

Jednym z działań szczególnie artykułowanych w Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego jest rewitalizacja terenów miejskich. Obejmuje ona kompleksowe działania na trzech poziomach: przestrzenno-funkcyjnym, inwestycyjno-budowlanym i społeczno-gospodarczym. Celem podejmowanych działań jest poprawa warunków życia i pracy mieszkańców, przywrócenie ładu przestrzennego oraz ożywienie gospodarcze i budowa więzi społecznych w istniejących przestrzeniach zurbanizowanych. Działaniami rewitalizacyjnymi należy obejmować obszary miejskie w celu przywrócenia ich do dawnej świetności (centra starych miast) oraz zapewnienia rozwoju dzielnic mocno zdekapitalizowanych, terenów przemysłowych, powojсковych i „blokowisk”.

Rewitalizację ukierunkować należy na rozwój lokalny w celu zachowania walorów historycznych, integracji form historycznych i współczesnych, wyrównywania standardów nowych i starych zasobów, przeciwdziałania powstawaniu społecznej alienacji i dysfunkcji w szczególności w tzw. „złych dzielnicach” (humanizacja osiedli), podniesienia lub utrzymania wartości substancji mieszkaniowej, zwiększenia estetyki otoczenia, zabezpieczenia warunków atrakcyjnego wypoczynku oraz usuwania trudności komunikacyjnych. W dzielnicach zdegradowanych, na terenach powojсковych i przemysłowych należy wspierać tworzenie warunków lokalowych i infrastrukturalnych do rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości oraz inwestowania kapitału prywatnego w sektor usług komunalnych i finansowych, a także rozwijać działalność edukacyjną i kulturalną, aby zapobiec wykluczeniu społecznemu ich mieszkańców.

2.2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013

W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 wskazano na znaczne zróżnicowanie województwa opolskiego pod względem wielu cech fizycznogeograficznych oraz społeczno-gospodarczych, a co za tym idzie występowanie obszarów problemowych. Występujące w ich obrębie negatywne zjawiska ze sfery ekonomicznej, technicznej i społecznej wywołują dysproporcje wewnątrzregionalne na poziomie województwa. Zjawiska te stanowią barierę dla rozwoju samych obszarów problemowych, głównie z powodu niezadawalających zasobów infrastrukturalnych oraz niekorzystnych procesów oddziałujących na ich funkcjonowanie. Słabą stroną województwa opolskiego zidentyfikowaną w bilansie strategicznym regionu jest występowanie terenów wymagających kompleksowych działań rewitalizacyjnych oraz nasilanie się zjawiska wykluczenia społecznego. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Brzeg na lata 2009 – 2015 jest odpowiedzią na problemy zidentyfikowane na obszarach miejskich i jest zgodny z

zapisami **Osi Priorytetowej 6 RPO WO Aktywizacja Obszarów Miejskich i Zdegradowanych, Działanie 6.1 Rewitalizacja obszarów miejskich**. Zgodnie z zapisami RPO WO wsparcie tych obszarów przyczyniać się ma zarówno do rozwoju miast, jako pól wzrostu gospodarczego, ale również do przyległych terenów i wpływać w sposób zrównoważony na rozwój całego województwa opolskiego. W efekcie doprowadzić to ma do osiągnięcia spójności społeczno-gospodarczej na obszarach miejskich, podnoszenia ich atrakcyjności, wspierania wzrostu oraz tworzenia nowych i lepszych miejsc pracy. Rewitalizacja tych obszarów wprowadzać powinna rozwiązania w sferze przestrzennej, społecznej i gospodarczej. Skutkować powinna z jednej strony wzmocnieniem lub odnową funkcji centrotwórczych obszarów miejskich, integrujących społeczności lokalne, ale również m.in. zbudowaniem trwałych powiązań funkcjonalnych między obszarami zurbanizowanymi a wiejskimi. Działania podejmowane w ramach Osi 6 na obszarach miejskich odnosić się będą m.in. do rehabilitacji przestrzeni publicznej, w tym rozdzielenia funkcji przemysłowych od mieszkaniowych i rekreacyjnych, kształtowania przestrzeni i zabudowy w sposób ułatwiający mieszkańcom wzajemną komunikację i kooperację. Ponadto działania realizowane w ramach Osi dotyczyć będą także konstruowania bezpiecznych przestrzeni. Wsparciem objęte będą m.in. centra starych miast, obiekty dziedzictwa kulturowego oraz podejmowane będą niezbędne działania w obszarze infrastruktury, w tym komunalnej i energetycznej dotyczące wyłącznie terenów rewitalizowanych.

2.3. Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Brzeg odpowiada na wyzwania płynące z Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 i jest zgodny z celem strategicznym dokumentu, którym jest „tworzenie warunków do wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej”. Program Operacyjny Kapitał Ludzki wpisuje się w cel główny NSRO 2007–2013, realizując przede wszystkim drugi cel horyzontalny, tj. poprawę jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej. PO Kapitał Ludzki realizuje ten cel za pośrednictwem celu głównego programu, który został sformułowany jako: wzrost poziomu zatrudnienia i spójności społecznej. Celami strategicznymi PO KL przyczyniającymi się do realizacji celu głównego są m.in.: podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego, wzrost spójności terytorialnej. Lokalny Program Rewitalizacji miasta Brzeg poprzez przewidziane w nim działania przyczynia się do realizacji w/w celów. Działania podjęte w ramach LPR przyczynią się do wzmocnienia

spójności społecznej oraz zmniejszenia obszarów wykluczenia społecznego, a także zwiększania potencjału zatrudnieniowego oraz aktywności zawodowej osób bezrobotnych i biernych zawodowo.

2.4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Brzeg

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Brzeg na lata 2009-2015 jest zgodny z celami polityki przestrzennej miasta zawartymi w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Brzeg. W dokumencie tym ustalone zostały zasadnicze cele polityki przestrzennej miasta oraz główne kierunki zmian w strukturze funkcjonalno – przestrzennej. W ramach celów polityki przestrzennej w zespołach mieszkaniowych wielorodzinnych – współczesnych jednym z głównych celów jest „rewitalizacja blokowych osiedli zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej”. W zakresie kształtowania polityki przestrzennej w zespołach mieszkaniowych kameralnych celem nadrzędnym jest „zachowanie, ochrona, rewitalizacja i wyeksponowanie historycznych układów zabudowy mieszkaniowej kameralnej. Planowane kierunki rozwoju miasta dotyczące kształtowania polityki przestrzennej w zespołach mieszkaniowych jednorodzinnych koncentrują się na celu, jakim jest „zachowanie, ochrona i rewitalizacja harmonijnych zespołów zabudowy kulturowej”. Studium określa również główne kierunki rozwoju polityki przestrzennej miasta w zespole urbanistycznym. Za priorytet uznaje się m.in. „wzmocnienie znaczenia, rangi i prestiżu zespołu jako symbolu i pozycji miasta w regionie, także dla przyciągnięcia mieszkańców, turystów i inwestorów”, „utrzymanie, rewitalizacja i wzmocnienie charakteru centrum miasta”. Realizacja drugiego celu nastąpi bezpośrednio przez zakres działań objętych niniejszym Lokalnym Programem Rewitalizacji. Jest to główny cel, dla osiągnięcia którego w Programie określa się inwestycje i przedsięwzięcia służące odnowie centrum miasta Brzeg i wzmocnieniu jego funkcyjnego charakteru. Ponadto w polityce przestrzennej dotyczącej centrum miasta wyznaczono kierunki nakreślające podjęcie działań mających na celu „zachowanie i ochronę oraz wyeksponowanie zabudowy o walorach kulturowych oraz krajobrazu kulturowego”. Jako kontynuację rozwoju polityki przestrzennej w centrum miasta Studium określa dalsze cele, w tym zwłaszcza „rewitalizacja i reintegracja nabrzeża Odry oraz Wyspy Jeżynowej i Kępy Młyńskiej z układem staromiejskim, wyeksponowanie ich widoku z Wysp Odrzańskich, a także otwarcie odciętego od nadbrzeża Odry zespołu staromiejskiego poprzez bulwary i promenady spacerowo-turystyczne”. Cele te wyznaczają główne kierunki kształtowania polityki przestrzennej i podejmowania systematycznych działań zmierzających do odnowy centrum miasta i w

kolejnym etapie całej strefy miejskiej. Działania zawarte w Lokalnym Programie Rewitalizacji wpisują się w cele i kierunki Studium. LPR poprzez szczegółową analizę społeczno-gospodarczą oraz zawarte w nim główne obszary problemowe i plan inwestycji służy realizacji powyższych celów polityki przestrzennej miasta.

2.5. Strategia Rozwoju Powiatu Brzeskiego na lata 2007-2020

Lokalny Program Rewitalizacji znajduje swoje odzwierciedlenie także w Strategii Rozwoju Powiatu Brzeskiego na lata 2007-2020. W dokumencie tym sformułowano podstawowe cele oraz działania służące ich realizacji. Jednym z celów jest „rewitalizacja miejscowości”, w tym: „rewitalizacja przestrzeni miejskich”.

2.6. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta Brzeg na lata 2004-2015

W Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Brzeg na lata 2004-2015 wskazane zostały priorytety rozwoju miasta Brzeg, cele operacyjne oraz podstawowe działania jakie powinny zostać podjęte aby osiągnąć założone cele. Proponowane w strategii działania mają polegać na „poprawie nawierzchni dróg i chodników w obrębie centrum miasta”, „rewitalizacji historycznego układu urbanistycznego miasta”, „remontach kapitalnych zabytkowych budynków w mieście, „modernizacji oświetlenia i poprawie stanu nawierzchni placów i chodników”, „wykorzystanie turystyczne brzeskiego odcinka rzeki Odry poprzez budowę i modernizację infrastruktury turystyki wodnej , tj. budowę przystani turystyczno - sportowej na rzece Odrze wraz z niezbędną infrastrukturą, „stworzeniu możliwości rozwoju bazy noclegowej na terenie miasta”, „modernizacji i rewitalizacji najważniejszych obiektów kultury oraz ich otoczenia zlokalizowanych na terenie miasta”. Lokalny Program Rewitalizacji jest odpowiedzią na działania zaproponowane w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Brzeg. Wpisuje się on w podstawowe priorytety zawarte w ww. dokumencie tj.: „rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej na terenie centrum miasta i na terenach przyległych”, „stworzenie zintegrowanego produktu turystycznego oraz poprawa i rozwój infrastruktury turystycznej miasta”, „modernizacji i budowie obiektów infrastruktury komunalnej”.

2.7. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Miasto Brzeg

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Miasto Brzeg poprzez przeprowadzoną analizę społeczno-gospodarczą, identyfikuje podstawowe problemy w poszczególnych obszarach oraz wskazuje na podstawowe działania polegające na poprawie sytuacji w danym obszarze. Podejmowane działania powinny polegać na zmianach w strukturze gospodarczej miasta, w

sposobie użytkowania terenu, rozwoju systemu komunikacji i infrastruktury, poprawie stanu środowiska naturalnego, poprawie stanu środowiska kulturowego, warunków i jakości życia mieszkańców. Lokalny Program Rewitalizacji jest odpowiedzią na proponowane w PRL działania. Dokument koresponduje szczególnie z działaniem „poprawa stanu środowiska kulturowego”, który przewiduje rewitalizację historycznego układu urbanistycznego miasta.

2.8. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miast Brzeg w latach 2008-2015

Opracowana strategia jest instrumentem do obserwacji i kontroli procesów społecznych, daje możliwość oddziaływania na to, co się dzieje na terenie miasta, a przede wszystkim stwarza podstawy do skoordynowanych, a tym samym bardziej skutecznych działań na rzecz najbardziej potrzebujących mieszkańców miasta. Wskazanie strategicznych kierunków działania poprzedzone zostało wnikliwą analizą problemów społecznych, występujących w Gminie Miasto Brzeg.

Założenia zawarte w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasto Brzeg na lata 2008 – 2015” pozwolą władzom samorządowym i innym instytucjom sfery pomocy społecznej na elastyczne reagowanie na pojawiające się zagrożenia dla stabilności i jakości życia mieszkańców miasta. Zintegrowane podejście do problemów sfery społecznej zaprezentowane w strategii, pozwala na przyjęcie nowych rozwiązań w celu ograniczenia niekorzystnych zjawisk.

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Brzeg wpisuje się w misję strategii, którą jest „wspólne działanie osób, instytucji i organizacji w celu podniesienia jakości życia społeczności lokalnej gminy miasto brzeg i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu”. Podjęte w ramach programu działania doprowadzą do zniwelowania problemów występujących w sferze społecznej oraz przyczynią się do stabilności i wzrostu jakości życia mieszkańców miasta.

3. Założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji

3.1. Okres realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

Działania projektowane w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji będą realizowane w latach 2009-2015.

Powyższy dokument został opracowany zgodnie z Wytycznymi w zakresie zasad opracowania i oceny Lokalnych Programów Rewitalizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013. LPR jest niezbędnym dokumentem, warunkującym możliwości ubiegania się o dofinansowanie ze środków

Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) projektów w zakresie rewitalizacji w ramach **Osi priorytetowej 6: Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych**. Program ten odzwierciedla potrzeby mieszkańców jak i różnych instytucji, wspólnot, stowarzyszeń oraz organizacji, działających na rzecz rozwoju miasta. Zawiera także opis działań niezbędnych dla rozwoju gospodarczego jak i rozwiązywania problemów społecznych.

3.2. Przesłanki wyboru obszaru rewitalizacji oraz cele rewitalizacji Miasta

Przeprowadzona analiza społeczno-gospodarcza umożliwiła identyfikację głównych problemów w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej oraz wskazała na obszary dotknięte szczególnie wysokim poziomem nasilenia zjawisk negatywnych. Wskazane trudności oraz ograniczenia w rozwoju najbardziej uwidoczniły się w centrum miasta i jego okolicach, które ze względu dużej wartości piastowanego dziedzictwa kulturowego w Brzegu powinny stanowić silny obszar dający impulsy rozwojowe dla całego miasta i pobudzający mieszkańców do aktywności, zarówno w wymiarze społecznym, jak i gospodarczym. Równie problemowym obszarem okazały się tereny położone na wyspie (usytuowanej między rzeką Odram i Kanałem Odry) charakteryzujące się degradacją zabudowy historycznej oraz dewastacją terenów zielonych oraz teren ul. Wyszyńskiego i ulic przyległych. Wśród głównych problemów centrum miasta wymienić należy m.in.: złą jakość historycznych przestrzeni publicznych (ulic i placów) wynikającą z podporządkowania ich funkcji komunikacji samochodowej; brak użytkownika lub niewłaściwe użytkowanie obiektów zabytkowych, w tym zwłaszcza obiektów mieszkalnych; brak wyraźnie wykształconych ulic handlowych, wprowadzających ruch pieszego do centrum i w jego obrębie, wraz z towarzyszącymi im ciągami pieszymi; przestrzeń publiczną o niskiej jakości, z wyłączeniem Rynku, którego poziom zagospodarowania i wyposażenia, a także estetyka nie odpowiada randze miejsca, w obrębie Rynku oraz części ulic usytuowana jest zabudowa o walorach kulturowych, której stan techniczny i estetyczny nie odpowiada prestiżowi miejsca. Z kolei obszar wyspy charakteryzuje się zabudową mieszaną (zabytkową i współczesną), której krajobraz określany jest jako silnie zdegradowany. Największy wpływ na degradację terenu miał proces niszczenia zielni miejskiej w wyniku nieuporządkowanej urbanizacji wsypy.

W związku z powyższym wszelkie działania Gminy Miasta Brzeg w najbliższej przeszłości będą się koncentrowały wokół pobudzenia wskazanych wyżej obszarów, jako ośrodków stanowiących główny potencjał rozwojowy miasta. Identyfikacja problemów pozwoliła również określić podstawowe cele rewitalizacji miasta, jakimi są:

cel główny: Wzrost potencjału rozwojowego miasta poprzez wykorzystanie funkcji turystyczno-usługowych,

oraz cele szczegółowe:

- ✓ kompleksowe wykorzystanie walorów turystycznych,
- ✓ tworzenie i rozwój produktów turystycznych,
- ✓ podniesienie turystycznej roli wyspy poprzez budowę przystani na rzece Odrze ,
- ✓ stworzenie warunków do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości w sferze usług turystycznych i para turystycznych oraz do powstania nowych miejsc pracy, w tym w turystyce,
- ✓ przygotowanie kompleksowej i atrakcyjnej oferty miasta dla turystów,
- ✓ stworzenie warunków do organizacji zajęć dla dzieci, spotkań różnych grup i organizacji społecznych w centrum miasta,
- ✓ poprawa jakości i warunków życia mieszkańców Miasta Brzeg,
- ✓ podwyższenie standardu zasobów mieszkaniowych,
- ✓ poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i gości.

Wskazane cele są komplementarne z celami zawartymi w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Brzeg”, które wyznaczają kierunki kształtowania:

- kompozycji miasta jako całości, ale składającej się z wyróżniających się kompozycyjnie zespołów zabudowy,
- kompozycji przestrzennej obszarów zdegradowanych, położonych na styku skomponowanych,
- ukształtowania miejsc inspirujących do wydarzeń kulturalnych, rozrywkowych i sportowych,
- przestrzeni miasta:
 - w sposób budzący satysfakcję i dumę wśród jego mieszkańców z kształtu, wyposażenia i jakości przestrzeni miejskiej oraz pozytywnego jej odbioru przez odwiedzających, a także ukształtowania przestrzeni, która przyciągnie przedsięwzięcia inwestycyjne korzystne dla kondycji gospodarczej miasta i poprawy kompozycji przestrzennej zespołów zabudowy,
 - poprzez wprowadzenie obiektów i terenów ważnych dla kompozycji i identyfikacji miejsca w skali miasta (takich jak dominanty przestrzenne, place lub zespołów zieleni).

3.3. Obszary rewitalizacji – zasięg geograficzny, uzasadnienie wyboru, przykładowe projekty, opis metodologii zastosowanej, mapka)

Podczas przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji obowiązkowe jest wyznaczenie granic rewitalizowanych obszarów wraz z uzasadnieniem ich wyboru. Obszary rewitalizowane, obejmujące część lub całość obszaru zdegradowanego, powinny tworzyć spójne geograficznie i funkcjonalnie strefy, zgodne z lokalnym planem zagospodarowania przestrzennego lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Należy, o ile to możliwe, starać się wyodrębnić w ramach LPR te obszary, które wymagają rewitalizacji w pierwszej kolejności, tak aby wsparcie finansowe udzielone było obszarom wymagającym natychmiastowej interwencji.

Obszar rewitalizacji wyznaczono w oparciu o: przedstawioną diagnozę sytuacji społeczno - gospodarczej Brzegu, zidentyfikowane problemy i rozpoznane potrzeby mieszkańców miasta. Podstawą do wskazania danego obszaru jako predysponowanego do rewitalizacji, było także spełnienie minimum 3 kryteriów określonych w art. 47 ust.1 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006.

3.3.1. Kryteria wyboru obszaru rewitalizacji – analiza wskaźnikowa i opisowa.

Ze względu na zapisy Rozporządzenia KE nr 1828/2006 z dn. 08 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Instytucja Zarządzająca zaproponowała analityczną metodologię wyznaczenia obszarów rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji musi zostać wyznaczony w oparciu o **minimum 3 kryteria** określone w art. 47 ust.1 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006.

Kryteria te obejmują:

- A.** wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia;
- B.** wysoka stopa długotrwałego bezrobocia;
- C.** niekorzystne trendy demograficzne;
- D.** niski poziom wykształcenia, wyraźny deficyt kwalifikacji i wysoki wskaźnik przerywania skolaryzacji;
- E.** wysoki poziom przestępczości i wykroczeń;
- F.** szczególnie wysoki stopień degradacji środowiska;
- G.** niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej;

- H.** wysoka liczba imigrantów, grup etnicznych i mniejszościowych lub uchodźców;
- I.** porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego;
- J.** niski poziom wydajności energetycznej budynków.

Ze względu na dostępność danych statystycznych, niezbędnych do przeprowadzenia analizy przeanalizowane zostały poszczególne obszary miasta (na poziomie poszczególnych ulic) na podstawie wybranych spośród przykładowych wskaźników, odnoszących się do kryteriów wskazanych powyżej.

Podczas wyznaczania obszarów wsparcia w Brzegu wzięto pod uwagę 3 z powyższych kryteriów:

Kryterium A - Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia;

1. Ilość osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej.³

Kryterium B - Wysoka stopa długotrwałego bezrobocia;

1. Poziom bezrobocia długotrwałego⁴

Kryterium E - Wysoki poziom przestępczości i naruszeń prawa.

1. Przestępstwa i wykroczenia stwierdzone, w tym: czyny karalne nieletnich⁵

Metoda analityczna oparta o standaryzację wskaźników przeprowadzona została w następujący sposób:

1. Zebrano bezwzględne dane liczbowe dla wskaźników w odniesieniu do wszystkich ulic znajdujących się w granicach administracyjnych miasta Brzeg;
2. Przyporządkowano wszystkim ulicom odpowiadającą im liczbę mieszkańców oraz w właściwym przypadku liczbę ludności w wieku produkcyjnym;
3. W celu ujednoczenia obliczeń nominalną wartość wskaźnika odniesiono do liczby mieszkańców bądź w odpowiednim przypadku do liczby ludności w wieku produkcyjnym danej ulicy;
4. Obliczono średnią arytmetyczną dla ujednoczonych wskaźników (funkcja programu MS EXCEL – „ŚREDNIA”);
5. Obliczono odchylenie standardowe dla poszczególnych wskaźników (funkcja programu MS EXCEL – „ODCH.STANDARD.POPUL”);

³ Osoby, które zgodnie z ustawą z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej są uprawnione do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego

⁴ Liczba osób bezrobotnych poszukujących pracy 13 m-cy i dłużej

⁵ Ilość przestępstw i wykroczeń stwierdzonych z uwzględnieniem czynów karalnych osób nieletnich tj. do 17-tego roku życia

6. Dokonano standaryzacji wskaźników – w celu umożliwienia sumowania danych. Polegało to na odjęciu od wartości wskaźnika dla danej ulicy, średniej wartości dla całego miasta (wszystkich ulic) i podzieleniu przez odchylenie standardowe dla całego miasta (wszystkich ulic). W wyniku tej procedury wszystkie wystandaryzowane wskaźniki mają rozkład charakteryzujący się jednakową średnią (zero) i odchyleniem standardowym (jeden), co umożliwia ich logiczną interpretację i uprawnia do dodawania. Wskaźniki przybierają symbol W_s . Wystandaryzowane wskaźniki oznaczają odchylenie od normy, którą reprezentuje wartość średnia dla całego miasta, i mogą przyjmować wartości dodatnie lub ujemne. Przejście odchylenia od średniej do wartości dodatniej wskazuje, które ulice odznaczają się wskaźnikiem degradacji wyższym od średniej dla całego miasta. Z kolei wartości ujemne odchylenia ukazują ulice o najlepszej sytuacji społecznej, w których negatywne zjawiska społeczne w porównaniu ze średnią dla całego miasta odznaczają się mniejszym natężeniem.
7. Obliczono sumaryczny wskaźnik degradacji – poprzez zsumowanie wystandaryzowanych wskaźników dla poszczególnych ulic:
- $$W_{ss} = W_{s1} + W_{s2} + \dots + W_{sn},$$
- gdzie: W_s – wskaźniki zestandaryzowane
 n – liczba analizowanych wskaźników (odpowiadająca minimum 3 kryteriom z rozporządzenia)

Dokonano analizy wskaźników cząstkowych w czterostopniowej skali degradacji, dzięki czemu można wskazać, czy dany obszar charakteryzuje się zjawiskami pozytywnymi czy też negatywnymi. Granicę rozróżniającą sytuację korzystną od sytuacji problemowej wyznacza norma tj. wartość 0. Interwał na poszczególnych poziomach w skali zostanie ustalony poprzez podzielenie przez 2 różnicy punktowej pomiędzy zerem a wartością minimalną oraz zerem a wartością maksymalną, jakie przyjmuje dany wskaźnik (wartość minimalna i maksymalna muszą być zaokrąglone w górę do liczby całkowitej). W ramach każdego wskaźnika określającego poszczególne cechy obszarów dokonano wizualizacji wskaźników charakteryzujących dane ulice, by wyróżnić te, które charakteryzują się najbardziej negatywnymi cechami.

Im mniejsze natężenie problemów społecznych i lepsza sytuacja (mniejsza wartość wskaźnika), tym mniej intensywny kolor.

	-situacja bardzo zła – powyżej „wartość maksymalna/2” (włącznie)
	-situacja zła – od 0 (włącznie) do „wartość maksymalna / 2
	-situacja dobra - „wartość minimalna/ 2” (włącznie) do 0
	-situacja bardzo dobra - powyżej „wartość minimalna / 2”

Ze względu na fakt, iż niektóre z ulic miasta są niezamieszkałe, przyjęta metodologia wyznaczania wskaźnika w_{ss} oraz jego interpretacja wskazywałaby na brak występowania negatywnych zjawisk. Dlatego w celu pogłębienia analizy i dalszej weryfikacji ulic pod względem nasilenia problemów, zwłaszcza w przypadku ulic niezamieszkałych, dokonano również analizy negatywnych zjawisk charakteryzujących przestrzeń miejską. Specyfika przestrzeni miejskiej miasta Brzeg pozwoliła na wykorzystanie w analizie tylko jednego wskaźnika – wydajności energetycznej budynków. Dane niezbędne do wyznaczenia pozostałych wskaźników zawartych w wytycznych dotyczą tylko kilku ulic, a ich poziom istotności z punktu widzenia całej analizy jest niezwykle niski.

Tabelaryczną interpretację wskaźników degradacji dla poszczególnych ulic miasta Brzeg przedstawia tabela 38. Wyznaczenie natężenia problemów społecznych za pomocą kolorów przedstawia tabela 39.

Tabela 38. Tabela interpretacja wskaźników degradacji dla poszczególnych ulic miasta

Lp.	Nazwa ulicy / obszaru	Wskaźniki zestandaryzowane			Sumaryczny wskaźnik degradacji	Wskaźnik wydajności energetycznej budynków			
		w _{s1} /Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności/	w _{s2} /Liczba przestępstw na 1 tys. ludności/	w _{s3} /Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produk./	W _{ss}	Ogólna liczba budynków	Liczba budynków wybudowanych przed 1989 rokiem	Wskaźnik wydajności energetycznej budynków	Nasilenie zjawiska w odniesieniu dla średniej dla miasta
I	Miasto					2294	2117	92,3%	-
II	Ulice miasta								
1	1 Maja	-0,50	-0,08	-0,82	-1,41	11	11	100,0%	tak
2	3 Maja	0,06	-0,16	1,08	0,98	2	2	100,0%	tak
3	6 Lutego	2,10	-0,16	0,10	2,04	2	2	100,0%	tak
4	Armii Krajowej	0,40	-0,08	0,34	0,67	30	30	100,0%	tak
5	Błacharska*	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	0	0	-	-
6	Błonie	0,59	-0,06	0,34	0,88	1	1	100,0%	tak
7	Bohaterów Monte Cassino	-0,27	-0,11	-0,42	-0,80	8	7	87,5%	nie
8	Bohaterów Westerplatte	-0,43	-0,13	0,41	-0,14	18	18	100,0%	tak
9	Bolesława Chrobrego	-0,30	0,08	0,46	0,25	35	35	100,0%	tak
10	Broniewskiego	-0,55	-0,16	-0,31	-1,02	22	22	100,0%	tak
11	Brzechwy	-0,25	-0,16	0,31	-0,09	5	5	100,0%	tak
12	Cegielniana	3,28	-0,02	1,87	5,13	7	7	100,0%	tak
13	Chocimska	-0,38	-0,06	0,36	-0,09	21	21	100,0%	tak
14	Chopina	-0,27	-0,12	1,07	0,68	17	17	100,0%	tak
15	Chorążych	-0,55	-0,14	-0,20	-0,89	40	32	80,0%	nie

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Brzeg na lata 2009 - 2015

16	Cicha	-0,55	-0,16	-0,11	-0,81	10	10	100,0%	tak
17	Ciepłownicza	-0,55	0,72	-1,13	-0,96	1	0	0,0%	nie
18	Cisowa	-0,43	-0,16	0,61	0,02	26	26	100,0%	tak
19	Dąbrowskiej	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	4	4	100,0%	tak
20	Dębowa	-0,10	-0,16	-0,11	-0,36	10	10	100,0%	tak
21	Długa	0,77	-0,04	1,27	2,00	46	46	100,0%	tak
22	Dłuskiego	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	3	3	100,0%	tak
23	Drzymały	-0,55	-0,16	3,84	3,14	12	12	100,0%	tak
24	Działkowa	0,24	0,00	-1,13	-0,89	3	3	100,0%	tak
25	E. Plater*	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	1	1	100,0%	tak
26	Elektryczna	-0,01	-0,11	-0,17	-0,29	1	1	100,0%	tak
27	F. Krzyszowica	-0,42	-0,15	0,49	-0,08	1	1	100,0%	tak
28	Fabryczna	-0,55	-0,09	-0,15	-0,79	8	8	100,0%	tak
29	Filozofów*	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	1	1	100,0%	tak
30	Fredry	-0,34	-0,16	-0,39	-0,89	24	24	100,0%	tak
31	Gaj	-0,55	0,72	-1,13	-0,96	0	0	-	-
32	Garbarska	1,46	-0,13	0,51	1,85	14	14	100,0%	tak
33	Gdańska	-0,55	-0,16	-0,52	-1,22	23	23	100,0%	tak
34	Generała Andersa	0,56	-0,12	0,17	0,61	4	4	100,0%	tak
35	Generała Grota Roweckiego	-0,43	-0,14	-0,14	-0,71	3	3	100,0%	tak
36	Generała Sikorskiego	0,29	0,15	-0,74	-0,31	1	0	0,0%	nie
37	Głowackiego	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	0	0	-	-
38	Górna	3,28	-0,09	1,03	4,22	9	9	100,0%	tak
39	Górnośląska	0,21	-0,16	0,02	0,08	16	15	93,8%	tak

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Brzeg na lata 2009 - 2015

40	Grobli	4,36	-0,09	2,92	7,19	16	16	100,0%	tak
41	Grudziądzka	0,54	-0,16	0,19	0,57	6	4	66,7%	nie
42	Grunwaldzka	-0,25	-0,11	0,71	0,35	6	6	100,0%	tak
43	Herberta	-0,55	0,14	1,18	0,76	4	0	0,0%	nie
44	Hetmana Tarnowskiego	-0,55	-0,16	-0,32	-1,03	15	15	100,0%	tak
45	J. Dzierżona	-0,09	-0,03	0,31	0,18	18	18	100,0%	tak
46	Jabłkowa	0,19	0,03	1,08	1,30	8	8	100,0%	tak
47	Jakuba Sobieskiego	-0,15	-0,13	0,19	-0,09	18	8	44,4%	nie
48	Jana Pawła II	0,09	-0,13	-0,97	-1,00	22	20	90,9%	nie
49	Janczarskiego	-0,23	-0,16	0,64	0,26	1	1	100,0%	tak
50	Jaśminowa	-0,27	-0,16	0,60	0,18	34	30	88,2%	nie
51	Jerzego III Piasta	-0,04	-0,15	0,32	0,14	15	15	100,0%	tak
52	Jezuitów*	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	0	0	-	-
53	Jodłowa	-0,18	-0,14	-0,19	-0,51	26	25	96,2%	tak
54	Kamienna	-0,12	-0,01	0,88	0,76	5	5	100,0%	tak
55	Kani	1,08	-0,16	0,55	1,47	4	4	100,0%	tak
56	Kapucyńska	7,22	-0,03	0,10	7,29	3	3	100,0%	tak
57	Kardynała Wyszyńskiego	-0,16	-0,10	0,30	0,04	33	33	100,0%	tak
58	Karłowicza	-0,20	-0,14	1,66	1,32	10	10	100,0%	tak
59	Kasztanowa	-0,55	-0,12	-1,13	-1,80	17	12	70,6%	nie
60	Katowicka	0,17	-0,12	0,41	0,46	36	34	94,4%	tak
61	Kępa Młyńska*	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	6	6	100,0%	tak
62	Kilińskiego*	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	0	0	-	-
63	Kochanowskiego	0,10	-0,14	0,18	0,14	9	9	100,0%	tak

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Brzeg na lata 2009 - 2015

64	Kolejowa	-0,55	-0,16	1,51	0,80	3	3	100,0%	tak
65	Konopnickiej	3,24	-0,09	1,27	4,43	92	74	80,4%	nie
66	Kopernika	-0,55	-0,08	0,10	-0,53	10	10	100,0%	tak
67	Korczaka	-0,28	-0,16	0,27	-0,17	1	1	100,0%	tak
68	Korfantego	-0,19	-0,10	-0,06	-0,35	32	27	84,4%	nie
69	Kościelna	0,54	0,94	2,56	4,04	1	1	100,0%	tak
70	Kościuszki	0,89	-0,15	0,11	0,84	8	8	100,0%	tak
71	Kotlarska	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	5	1	20,0%	nie
72	Kowalska	1,71	-0,16	3,49	5,04	1	1	100,0%	tak
73	Krakusa	-0,55	13,30	-1,13	11,61	1	1	100,0%	tak
74	Króla Jana III	-0,32	-0,16	-0,55	-1,02	27	11	40,7%	nie
75	Krótka	-0,04	-0,16	1,33	1,13	6	6	100,0%	tak
76	Kruszyńska	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	0	0	-	-
77	Krzywa	-0,49	-0,14	0,49	-0,14	8	8	100,0%	tak
78	Księża Makarskiego	-0,17	-0,13	0,17	-0,13	5	5	100,0%	tak
79	Księża Popiełuszki	-0,41	-0,13	0,01	-0,53	9	9	100,0%	tak
80	Kusocińskiego	-0,36	-0,09	-0,03	-0,48	8	8	100,0%	tak
81	Kwiatowa	-0,55	-0,13	-0,13	-0,81	20	19	95,0%	tak
82	Lechicka	1,33	-0,01	0,57	1,89	4	4	100,0%	tak
83	Legionistów	-0,35	-0,14	-0,06	-0,55	8	8	100,0%	tak
84	Lekarska*	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	1	1	100,0%	tak
85	Liliowa	-0,55	-0,16	2,76	2,05	8	8	100,0%	tak
86	Lipowa	-0,55	-0,12	-0,58	-1,26	42	40	95,2%	tak
87	Lompy	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	0	0	-	-

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Brzeg na lata 2009 - 2015

88	Lwowska	-0,37	-0,16	0,54	0,01	53	49	92,5%	tak
89	M. Reja	1,70	-0,08	-1,13	0,49	21	21	100,0%	tak
90	Majora Sucharskiego	-0,26	-0,14	-0,07	-0,46	8	8	100,0%	tak
91	Makuszyńskiego	-0,33	-0,15	0,29	-0,20	6	6	100,0%	tak
92	Małujowicka	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	0	0	-	-
93	Mały Rynek	-0,55	-0,16	-0,41	-1,12	7	7	100,0%	tak
94	Marszałka Piłsudskiego	-0,28	-0,16	0,45	0,02	24	24	100,0%	tak
95	Marysieńki	-0,25	-0,16	-0,11	-0,51	26	8	30,8%	nie
96	Mickiewicza	-0,13	-0,13	-0,21	-0,47	7	7	100,0%	tak
97	Mleczna	-0,23	-0,07	0,84	0,54	9	9	100,0%	tak
98	Młynarska	2,15	-0,11	1,81	3,85	13	13	100,0%	tak
99	Modrzewiowa	-0,55	-0,10	-0,29	-0,94	26	24	92,3%	tak
100	Morcinka	-0,23	-0,13	-0,27	-0,63	10	10	100,0%	tak
101	Mossora	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	0	0	-	-
102	Myczkowskiego*	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	1	1	100,0%	tak
103	Nadbrzeźna	-0,55	-0,16	2,56	1,86	1	1	100,0%	tak
104	Nadodrzańska*	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	0	0	-	-
105	Norwida	0,04	-0,12	0,02	-0,05	13	13	100,0%	tak
106	Nowy Rynek*	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	0	0	-	-
107	Nysańska	-0,14	-0,13	0,63	0,36	8	8	100,0%	tak
108	Ofiar Katynia	-0,28	-0,12	0,65	0,25	51	51	100,0%	tak
109	Oławska	0,65	-0,07	1,43	2,01	3	3	100,0%	tak
110	Orla	0,25	-0,16	-0,07	0,02	8	8	100,0%	tak
111	Orzeszkowej	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	4	4	100,0%	tak

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Brzeg na lata 2009 - 2015

112	Panieńska	1,50	-0,16	-0,33	1,01	2	2	100,0%	tak
113	Pańska	-0,55	1,60	-1,13	-0,09	2	2	100,0%	tak
114	Partyzantów	-0,55	2,18	-1,13	0,50	0	0	-	-
115	Piastowska	0,55	-0,09	-1,13	-0,68	31	31	100,0%	tak
116	Pierwszej Brygady	-0,42	-0,14	-0,49	-1,06	60	38	63,3%	nie
117	Piwowarska	-0,48	-0,15	-0,10	-0,73	5	5	100,0%	tak
118	Plac Bramy Wrocławskiej*	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	0	0	-	-
119	Plac Dąbrowskiego	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	9	9	100,0%	tak
120	Plac Drzewny	2,59	-0,16	-1,13	1,30	5	5	100,0%	tak
121	Plac Dworcowy	-0,55	0,95	-1,13	-0,74	1	1	100,0%	tak
122	Plac Koszarowy	1,82	-0,16	-1,13	0,53	3	3	100,0%	tak
123	Plac Kościelny*	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	1	1	100,0%	tak
124	Plac Młynów	2,97	-0,06	-1,13	1,78	6	6	100,0%	tak
125	Plac Nad Odrą*	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	0	0	-	-
126	Plac Niepodległości*	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	0	0	-	-
127	Plac Polonii Amerykańskiej*	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	0	0	-	-
128	Plac Stanisława Moniuszki*	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	2	2	100,0%	tak
129	Plac Zamkowy	0,24	-0,12	0,47	0,60	4	4	100,0%	tak
130	Planty	-0,55	0,10	-1,13	-1,59	1	1	100,0%	tak
131	Platanowa	-0,37	-0,16	-0,25	-0,78	48	37	77,1%	nie
132	Polna	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	0	0	-	-
133	Polska	1,49	-0,13	0,49	1,85	9	9	100,0%	tak

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Brzeg na lata 2009 - 2015

134	Pomorska	-0,55	-0,16	0,19	-0,52	8	8	100,0%	tak
135	Poprzeczna	0,07	0,20	1,04	1,31	18	17	94,4%	tak
136	Porazińskiej	-0,32	-0,16	-0,09	-0,56	1	1	100,0%	tak
137	Powstańców Śląskich	0,40	-0,13	-0,07	0,20	6	6	100,0%	tak
138	Poznańska	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	20	20	100,0%	tak
139	Prochowa*	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	0	0	-	-
140	Prusa	-0,55	-0,12	-0,54	-1,21	16	13	81,3%	nie
141	Ptasia	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	2	2	100,0%	tak
142	Reymonta	-0,20	-0,13	0,02	-0,30	36	36	100,0%	tak
143	Robotnicza	-0,41	-0,05	0,28	-0,19	12	12	100,0%	tak
144	Różana	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	0	0	-	-
145	Rybacka	0,07	-0,13	0,48	0,42	30	30	100,0%	tak
146	Rynek	-0,32	-0,10	0,67	0,24	18	18	100,0%	tak
147	Rzemieśnicza	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	5	5	100,0%	tak
148	Rzeźnicza*	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	0	0	-	-
149	Saperska	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	6	3	50,0%	nie
150	Składowa	-0,55	-0,03	1,18	0,60	0	0	-	-
151	Skłodowskiej	-0,16	-0,11	-0,41	-0,68	4	4	100,0%	tak
152	Słoneczna	-0,55	-0,08	-0,05	-0,68	10	10	100,0%	tak
153	Słowackiego	-0,39	-0,09	-0,34	-0,82	21	20	95,2%	tak
154	Słowiańska	-0,40	-0,08	-0,16	-0,63	10	10	100,0%	tak
155	Spacerowa	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	0	0	-	-
156	Sportowa	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	0	0	-	-
157	Stare Koszary	2,48	-0,12	0,31	2,67	5	5	100,0%	tak
158	Starobrzezka	0,89	-0,05	1,40	2,23	26	26	100,0%	tak

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Brzeg na lata 2009 - 2015

159	Staromiejska	-0,30	-0,08	0,59	0,21	9	9	100,0%	tak
160	Struga	-0,17	-0,14	0,88	0,57	40	40	100,0%	tak
161	Strzelecka	1,13	-0,16	0,63	1,60	3	3	100,0%	tak
162	Sukiennice	-0,14	-0,13	0,81	0,54	5	5	100,0%	tak
163	Szancera	-0,27	-0,14	0,62	0,20	1	1	100,0%	tak
164	Szkolna	-0,20	-0,13	0,78	0,45	28	28	100,0%	tak
165	Szpitalna	0,40	-0,11	1,95	2,24	3	3	100,0%	tak
166	Szymanowskiego	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	0	0	-	-
167	Św. Jadwigi*	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	0	0	-	-
168	Tetmajera	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	5	5	100,0%	tak
169	Topolowa	-0,19	-0,16	1,95	1,60	8	6	75,0%	nie
170	Towarowa	-0,55	0,94	-1,13	-0,74	0	0	-	-
171	Trzech Kotwic	0,25	0,02	0,64	0,92	17	17	100,0%	tak
172	Tuwima	-0,55	-0,16	0,26	-0,45	21	17	81,0%	nie
173	Wał Śluzowy	-0,55	0,08	0,41	-0,06	1	1	100,0%	tak
174	Wiedeńska	-0,37	-0,16	-0,05	-0,57	14	14	100,0%	tak
175	Wierzbowa	0,05	-0,12	0,57	0,50	14	14	100,0%	tak
176	Wileńska	-0,36	-0,13	0,51	0,02	44	41	93,2%	tak
177	Wita Stwosza	-0,55	-0,16	-0,75	-1,46	3	3	100,0%	tak
178	Władysława Jagiełły	-0,02	-0,12	0,17	0,03	11	11	100,0%	tak
179	Władysława Łokietka	-0,28	-0,06	0,22	-0,13	26	26	100,0%	tak
180	Włościńska	-0,49	0,06	0,94	0,51	9	9	100,0%	tak
181	Wojciecha	-0,55	-0,16	0,86	0,16	10	10	100,0%	tak
182	Wojska Polskiego	-0,31	-0,11	0,83	0,41	9	9	100,0%	tak

183	Wolności	-0,19	-0,08	0,57	0,30	16	16	100,0%	tak
184	Wrocławska	0,58	0,06	0,58	1,23	17	13	76,5%	nie
185	Wysoka*	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	0	0	-	-
186	Wyspiańskiego	-0,15	-0,09	0,88	0,64	9	8	88,9%	nie
187	Zakonnica	1,65	-0,08	1,04	2,61	11	11	100,0%	tak
188	Zamkowa	0,70	-0,14	1,33	1,90	14	14	100,0%	tak
189	Zapolskiej	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84	8	8	100,0%	tak
190	Zielona	-0,31	-0,14	0,59	0,14	46	42	91,3%	nie
191	Ziemi Tarnowskiej	-0,16	-0,10	-0,01	-0,27	3	3	100,0%	tak
192	Żeromskiego	-0,26	-0,15	0,09	-0,32	14	14	100,0%	tak

* - ulice niezamieszkałe

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 39. Wyznaczenie natężenia problemów społecznych za pomocą kolorów

Lp.	Wyszczególnienie	w _{s1}	w _{s2}	w _{s3}	w _{ss}
1	Wartość <i>MIN</i>	-0,55	-0,16	-1,13	-1,84
2	Wartość <i>MAX</i>	7,23	13,33	3,84	11,61
3	Przedział „sytuacja zła”	0 - 4	0 - 7	0 - 2	0 - 6
4	Przedział „sytuacja dobra”	brak	brak	-0,5 - 0	-0,5 - 0

Źródło: Opracowanie własne

3.3.2. Wnioski z przeprowadzonej analizy

W oparciu o przeprowadzoną analizę opisową oraz wskaźnikową można wyodrębnić ulice predysponowane do rewitalizacji, na których występują niekorzystne tendencje związane z wysoką stopą bezrobocia długotrwałego, wysokim poziomem ubóstwa i wykluczenia oraz przestępczości i wykroczeń. Rozmieszczenie ulic pozwala stworzyć dwa obszary charakteryzując się stosunkowo dużym nasileniem problemów.

Obszar I ograniczony jest ulicami: Bolesława Chrobrego, Piastowska, Powstańców Śląskich, Kamienna, Jerzego III Piasta, F. Krzyszowica, Kępa Młyńska, Nadodrzańska, Plac Nad Odrą (wraz z Parkiem Nadodrzańskim), Oławska, Filozofów, Prochowa, Wrocławska, w obrębę którego znajdują się ulice: 3 Maja, Chopina, Długa, Garbarska, Górna, Herberta, J. Dzierżona, Jabłkowa, Kapucyńska, Kościelna, Kowalska, M. Reja, Mleczna, Młynarska, Panieńska, Pańska, Plac Koszarowy, Plac Młynów, Plac Zamkowy, Polska, Powstańców Śląskich, Różana, Rynek, Stare Koszary, Staromiejska, Sukiennice, Szpitalna, Władysława Jagiełły, Wojska Polskiego, Zakonnic, Zamkowa.

Ponadto do obszaru tego zalicza się również wyspa położona pomiędzy rzeką Odrą a Kanałem Odry. Na jej terenie znajdują się następujące ulice: Strzelecka, Nadbrzeżna, Cegielniana, Plac Drzewny, Błonie, Krakusa, Grobli, Wał Śluzowy. Wszystkie ulice z wyjątkiem ostatniej spełniają warunek wskaźnika w_{ss}. Wał Śluzowy posiada wartość wskaźnika zbliżoną do wartości granicznej (-0,06) oraz spełnia warunek kryterium niskiego poziomu wydajności energetycznej budynków. Ponadto ulica ta, o złym stanie infrastrukturalnym, znajduje się w centralnej części wyspy, co predysponuje ją do włączenia do obszaru rewitalizacji.

W obrębę Obszaru I znajdują się również ulice, dla których wartość sumarycznego wskaźnika degradacji w_{ss} przyjmuje wartości ujemne, co przy przyjętej w powyższym opracowaniu interpretacji wskaźników, wskazywałoby na małe nasilenie negatywnych zjawisk. Wartość tego wskaźnika wynika jednak z faktu, iż ulice te nie są zamieszkałe, w związku z czym wskaźniki wystandaryzowane przyjmują wartości ujemne. Ulicami tymi są: Blacharska, E. Plater, Filozofów, Jezuitów, Kępa Młyńska, Lekarska, Nadodrzańska, Nowy

Rynek, Plac Bramy Wrocławskiej, Plac Kościelny, Plac Nad Odrą, Plac Niepodległości, Plac Polonii Amerykańskiej, Plac Stanisława Moniuszki, Prochowa, Rzeźnicza, Św. Jadwigi, Wysoka. Pomimo tego, iż dane odnoszące się do sytuacji społecznej na ww. ulicach nie wykazują tendencji negatywnych, zostały one włączone w skład obszarów predysponowanych do rewitalizacji. Ulice te charakteryzują się występowaniem niekorzystnych zjawisk w sferze przestrzeni miejskiej. Sześć z nich, tj. E. Plater, Filozofów, Kępa Młyńska, Lekarska, Plac Kościelny, Plac Stanisława Moniuszki spełnia kryterium dotyczące niskiego poziomu wydajności energetycznej budynków. Z kolei pozostałe ulice odznaczają się krótką długością i posiadają przede wszystkim funkcję łącznika pomiędzy innymi ulicami. Pozostałe stanowią place lub skwery o złym stanie infrastrukturalnym. Ponadto ulice te są nieodłącznym elementem centrum miasta i tworzą spójną całość wyznaczonego obszaru, co przemawia za włączeniem ich do obszaru rewitalizacji.

Dodatkowego wyjaśnienia wymagają jeszcze trzy ulice, które nie spełniają warunku sumarycznego wskaźnika standaryzacji (F. Krzyszowica, Pańska, Piastowska). W przypadku pierwszej i drugiej ulicy wartość wskaźnika w_{ss} jest bliska zeru (-0,08 oraz -0,09), co stanowiło główny powód zakwalifikowania ich do Obszaru I (wartość bliska wartości granicznej). Ulica Piastowska charakteryzuje się wskaźnikiem w_{ss} na poziomie -0,68, co dyskwalifikuje ją jako predysponowaną do rewitalizacji. Ulica ta stanowi jedynie granicę Obszaru I i nie jest wliczana do rewitalizacji.

Obszar II tworzą ulice: kard. Stefana Wyszyńskiego, Lwowska, Św. Wojciecha, Grunwaldzka, Wolności, Krótka, Marszałka Piłsudskiego, Chocimska, gen. W. Andersa, wraz z ulicami znajdującymi się w obrębie ulicy kard. Stefana Wyszyńskiego: Słoneczna, J. Kilińskiego, S. Myczkowskiego.

W przypadku Obszaru II wyjaśnienia wymagają ulice: Chocimska, Słoneczna, J. Kilińskiego, S. Myczkowskiego, które nie spełniają warunku wskaźnika w_{ss} . Dwie ostatnie ulice są niezamieszkałe i charakteryzują się złym stanem infrastrukturalnym. Poza tym są to krótkie uliczki, przy czym ul. Myczkowskiego jest ulicą bez wyjazdu. Stanowią nieodłączny element obszaru wyróżniającego się stosunkowo dużym nasileniem zjawisk negatywnych, dlatego zasadnym było włączenie ich do obszaru rewitalizowanego. Ulica Słoneczna również nie spełnia warunku wskaźnika w_{ss} . Spełnia natomiast warunek kryterium niskiego poziomu wydajności energetycznej budynków. Z uwagi na fakt, iż ulica ta położona jest w centrum wytyczonego obszaru, nie było możliwości jej wykluczenia, dlatego również objęta jest Obszarem II. W przypadku ulicy Chocimskiej wartość wskaźnika w_{ss} jest bliska zeru (-0,09), co przemawia za zakwalifikowaniem jej do Obszaru II (wartość bliska wartości granicznej).

Ponadto ulica ta charakteryzuje się złym stanem infrastruktury miejskiej oraz spełnia warunek kryterium niskiego poziomu wydajności energetycznej budynków.

W związku z faktem, że na wyznaczonym obszarze rewitalizacji (Obszar I) prowadzone będą projekty z zakresu mieszkalnictwa, dokonano także analizy obszaru pod względem spełnienia kryteriów oraz wartości referencyjnych uzgodnionych z Komisją Europejską. W przeprowadzonej analizie odniesiono się do 3 kryteriów wskazanych przez Komisję Europejską tj. liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności, udziału długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym, liczby przestępstw na 1 tys. ludności. Analizie poddano ulice z Obszaru I oraz Obszaru II, które zawarto w tabeli 40. Interpretację wyników analizy dla Obszaru I przedstawia tabela 41, a dla Obszaru II tabela 42.

Tabela 40. Tablica obliczeń wskaźników dla mieszkalnictwa

Wyszczególnienie	Liczba ludności	Ludność w wieku produkcyjnym	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej	Liczba długotrwale bezrobotnych	Liczba przestępstw	Wskaźniki ujednolicone		
						W1- liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. Ludności	W2- Liczba przestępstw na 1 tys. Ludności	W3- Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym
Obszar I								
Prochowa	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Wrocławska	161	97	21	9	20	130,43	124,22	9,28
Oławska	817	526	113	73	39	138,31	47,74	13,88
Filozofów	2	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Plac Bramy Wrocławskiej	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Plac Zamkowy	44	23	4	2	1	90,91	22,73	8,70
Plac Stanisława Moniuszki	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Św. Jadwigi	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Różana	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Pańska	1	0	0	0	1	0,00	1000,00	0,00
Górna	150	94	66	11	6	440,00	40,00	11,70
Jezuitorów	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Zamkowa	271	135	39	18	3	143,91	11,07	13,33
Chopina	315	201	10	24	6	31,75	19,05	11,94
Długa	565	346	86	45	36	152,21	63,72	13,01
3 Maja	43	25	3	3	0	69,77	0,00	12,00
Władysława Jagiełły	260	128	16	9	5	61,54	19,23	7,03
Bolesława Chrobrego	552	370	16	32	75	28,99	135,87	8,65
Piastowska	872	0	110	46	31	126,15	35,55	0,00

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Brzeg na lata 2009 - 2015

Plac Nad Odrą	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Staromiejska	206	129	6	12	9	29,13	43,69	9,30
Wojska Polskiego	221	113	6	12	6	27,15	27,15	10,62
Nadodrzańska	0		0	0	3	0,00	0,00	0,00
Szpitalna	73	54	8	9	2	109,59	27,40	16,67
Panieńska	34	23	8	1	0	235,29	0,00	4,35
Rzeźnicza	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Sukiennice	64	38	3	4	1	46,88	15,63	10,53
Garbarska	285	157	66	14	4	231,58	14,04	8,92
Jabłkowa	153	100	13	12	16	84,97	104,58	12,00
Kościelna	8	5	1	1	5	125,00	625,00	20,00
E. Plater	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Plac Młynów	116	77	47	0	6	405,17	51,72	0,00
Młynarska	274	163	85	26	7	310,22	25,55	15,95
Rynek	341	195	9	19	10	26,39	29,33	9,74
Mleczna	163	103	6	11	8	36,81	49,08	10,68
Lekarska	0	0	0	0	3	0,00	0,00	0,00
Kępa Młyńska	0	0	11	1	0	0,00	0,00	0,00
Plac Koszarowy	11	7	3	0	0	272,73	0,00	0,00
Stare Koszary	132	77	46	6	3	348,48	22,73	7,79
Zakonnica	336	170	85	20	15	252,98	44,64	11,76
Plac Kościelny	1	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Polska	213	114	50	10	3	234,74	14,08	8,77
Wysoka	2	1	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Kapucyńska	28	15	25	1	2	892,86	71,43	6,67
M. Reja	332	194	86	0	14	259,04	42,17	0,00
J. Dzierżona	228	141	12	11	16	52,63	70,18	7,80
Plac Polonii Amerykańskiej	0	0	0	0	1	0,00	0,00	0,00

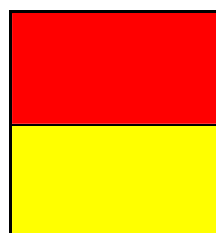
Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Brzeg na lata 2009 - 2015

Plac Niepodległości	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Nowy Rynek	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Kamienna	180	110	9	12	15	50,00	83,33	10,91
Jerzego III Piasta	575	355	34	28	2	59,13	3,48	7,89
F. Krzyszowica	206	125	3	11	1	14,56	4,85	8,80
Herberta	12	8	0	1	2	0,00	166,67	12,50
Kowalska	27	12	7	3	0	259,26	0,00	25,00
Blacharska	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Powstańców Śląskich	155	104	17	6	2	109,68	12,90	5,77
Cegielniana	118	80	52	13	9	440,68	76,27	16,25
Strzelecka	31	21	6	2	0	193,55	0,00	9,52
Plac Drzewny	83	52	30	0	0	361,45	0,00	0,00
Krakusa	3	2	0	0	23	0,00	7666,67	0,00
Błonie	38	25	5	2	2	131,58	52,63	8,00
Nadbrzeżna	8	5	0	1	0	0,00	0,00	20,00
Wał Śluzowy	22	12	0	1	3	0,00	136,36	8,33
Grobli	186	114	105	25	7	564,52	37,63	21,93
Razem	8918	4846	1328	547	423			
Średnia						118,44	172,47	6,81
Wskaźnik zgodnie z wartością referencyjną						W1>55	W2>31,2	W3>4,1
Obszar II								
Chocimska	711	521	14	42	37	19,69	52,04	8,06
Generała Andersa	236	156	30	11	5	127,12	21,19	7,05
Grunwaldzka	171	120	6	12	4	35,09	23,39	10,00
Kilińskiego	2	2	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Kardynała Wyszyńskiego	626	411	28	32	19	44,73	30,35	7,79
Krótką	188	105	11	14	0	58,51	0,00	13,33

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Brzeg na lata 2009 - 2015

Lwowska	290	177	6	16	0	20,69	0,00	9,04
Marszałka Piłsudskiego	789	535	25	46	0	31,69	0,00	8,60
Myczkowskiego	0	0	1	0	3	0,00	0,00	0,00
Słoneczna	48	34	0	2	2	0,00	41,67	5,88
Wojciecha	46	37	0	4	0	0,00	0,00	10,81
Wolności	536	357	22	33	23	41,04	42,91	9,24
Razem	3643	2455	143	212	93			
Średnia						31,55	17,63	7,48
Wskaźnik zgodnie z wartością referencyjną						W1>55	W2>31,2	W3>4,1

Źródło: Opracowanie własne

Interpretacja wskaźników za pomocą kolorów:

- osiągnięta wartość spełnia wymagane kryteria (odchylenie powyżej wartości referencyjnej)

- osiągnięta wartość nie spełnia wymaganego kryterium (odchylenie poniżej wartości referencyjnej)

Tabela 41. Tabelaryczna interpretacja wskaźników dla Obszaru I

Wyszczególnienie	Średnia wartość wskaźników dla danego obszaru		
	W1- liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności	W2- liczba przestępstw na 1 tys. ludności	W3- udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym
Obszar (w skład obszaru wchodzi 64 ulic)	118,44	172,47	6,81
Wskaźnik zgodnie z wartością referencyjną	W1>55	W2>31,2	W3>4,1

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 42. Tabelaryczna interpretacja wskaźników dla Obszaru II

Wyszczególnienie	Średnia wartość wskaźników dla danego obszaru		
	W1- liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności	W2- liczba przestępstw na 1 tys. ludności	W3- udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym
Obszar (w skład obszaru wchodzi 12 ulic)	31,55	17,63	7,48
Wskaźnik zgodnie z wartością referencyjną	W1>55	W2>31,2	W3>4,1

Źródło: Opracowanie własne

Obszar II nie spełnia dwóch kryteriów wskazanych przez Komisję Europejską, tj.: liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności oraz liczby przestępstw na 1 tys. ludności.

3.3.3. Graficzne zaprezentowanie obszarów rewitalizacji

Graficzną prezentację Obszaru I przedstawia rycina nr 1. Graficzną prezentację Obszaru II przedstawia rycina nr 2.

Rycina nr 4. Obszar I

Źródło: <http://mapy.google.pl>

Rycina nr 5. Obszar II

Źródło: <http://mapy.google.pl>

3.3.4. Opis poszczególnych obszarów rewitalizacji

Obszar I

I. Nazwa Obszaru	Zabytkowe centrum miasta wraz z wyspą na Odrze
II. Zasięg geograficzny obszaru	Od północy kanał Odry, Od południa Bolesława Chrobrego, Wrocławska, Prochowa, Filozofów, Oławska, Park Nadodrzański, Powstańców Śląskich, Jerzego III Piasta, Krzyszowica.
III. Charakterystyka obszaru	<p>Obszar ten obejmuje swoją powierzchnią centrum miasta z zabytkowym układem urbanistyczno-komunikacyjnym oraz znajdującą się na północy wyspę. Obszar ten objęty jest ochroną konserwatorską, a układ urbanistyczny wpisany jest do rejestru zabytków. Znajduje się tam wiele zabytków – kościoły, ratusz, zabudowa mieszczańska, kamienice, zamek piastowski, fragmenty fortyfikacji obronnych (Brama Odrzańska) i Park Nadodrzański.</p> <p>Na obszarze tym skoncentrowane są walory przyrodniczo-kulturalne przydatne do rozwoju turystyki i rekreacji. Obszar centrum miasta wyróżnia się dużą ilością i różnorodnością unikalnych obiektów zabytkowych. Na obszarze tym znajduje się renesansowy Zamek Piastów Śląskich, zwany Śląskim Wawelem, który jest jednym z najcenniejszych zabytków Śląska. Obecnie mieści się tam muzeum. Bazę rozwoju turystyki krajoznawczej stanowią także takie obiekty zabytkowe jak: kościół zamkowy Św. Jadwigi (przebudowany na mauzoleum legnicko-brzeskiej linii Piastów), renesansowy ratusz miejski, gmach Gimnazjum Piastowskiego (z zachowaną renesansową bramą i portalem bramnym), Brama Odrzańska (stanowiąca fragment dawnych fortyfikacji miejskich), pomnik św. Trójcy, klasycystyczna synagoga (róg ul. 3-Maja-Długiej), stalowy most kratownicowy na Odrze oraz liczne kamienice mieszczańskie, pochodzące z różnych epok.</p> <p>Cechą niekorzystną krajobrazu kulturowego obszaru jest niski poziom estetyki przestrzeni publicznych i wielu obiektów kubaturowych. Ważne jest więc, dla podniesienia atrakcyjności turystycznej miasta, przywrócenie pełnych walorów estetycznych zabytkowego centrum oraz ciągów dróg widokowych, do których zaliczyć należy ul. Nabrzeżną - Grobli.</p> <p>Rzeka Odra, stanowiąca podstawowy element w strukturze przestrzennej miasta, stwarza duże możliwości rozwoju turystyki, rekreacji i sportu. Potencjalne walory turystyczne rzeki, jako drogi wodnej, nie są wykorzystywane. Rzeka nie jest wykorzystana nawet do rejsów spacerowych, urozmaicających ofertę turystyczną. Praktycznie brak jest jakiegokolwiek</p>

<p>zagospodarowania nabrzeży Odry dla potrzeb turystyki i rekreacji.</p> <p>Na obszarze tym dominuje przemysł oraz tereny magazynowo-składowe, zespoły tymczasowych garaży, zabudowa gospodarcza. Poruszanie się wzdłuż brzegu rzeki od strony miasta jest więc bardzo utrudnione lub niemożliwe. Odra, jak i zagospodarowanie jej nabrzeży, nie zachęca do spędzania wolnego czasu nad wodą. Rzeka stwarza jednak potencjalne możliwości rozwoju sportów wodnych, aktywnego wypoczynku na wodzie, turystyki i rekreacji rzecznej.</p> <p>Niedoceniana jest rola Odry w możliwości rozwoju sportów wodnych (szczególnie żeglarstwa i kajakarstwa, podobnie jak w przypadku komunikacji wodnej), a także rekreacji przywodnej (tras spacerowych i rowerowych, a nawet konnych).</p>	
IV. Wiodące funkcje obszaru	<p>Na obszarze zabytkowego centrum miasta oraz wyspy na rzece Odrze dominuje funkcja turystyczna, usługowo-mieszkaniowa oraz przemysłowo-usługowa (wyspa na Odrze).</p>
V. Podstawowe cechy obszaru Zabytkowego centrum miasta wraz z wyspą na Odrze wskazujące na realizację kryteriów obszaru rewitalizacji.	<p>Obszar zabytkowego centrum miasta wraz z wyspą na Odrze jest obszarem o niezwykle cennych cechach krajobrazu przyrodniczego jak i kulturowego. Jak wynika z przeprowadzonej analizy wskaźnikowej występują tutaj negatywne zjawiska społeczne przejawiające się m.in. wysokim poziomem przestępczości i wykroczeń, wysokim poziomem ubóstwa i wykluczenia oraz wysoką stopą długotrwałego bezrobocia. Obszar ten, posiada duży potencjał rozwojowy, wynikający w zasadniczym stopniu z walorów kulturowych i oddziałujących na nich w bliskim sąsiedztwie walorów przyrodniczych. Obecnie jednak obszar ten wymaga poprawy stanu, zarówno obiektów budowlanych jak i niewystarczającej infrastruktury. Obniża to w znacznym stopniu jego atrakcyjność zarówno dla mieszkańców jak i turystów oraz inwestorów.</p>
VI. Podstawowe cele działań rewitalizacyjnych w obszarze Zabytkowego centrum miasta wraz z wyspą na Odrze	<p>Celem strategicznym niezbędnym do osiągnięcia na obszarze rewitalizacji jest wzrost potencjału rozwojowego miasta. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kompleksowe wykorzystanie walorów turystycznych, – stworzenie warunków do rozwoju lokalnej

	<p>przedsiębiorczości w sferze usług turystycznych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - stworzenie warunków do powstania nowych miejsc pracy, w tym w turystyce, - przygotowanie atrakcyjnych miejsc do rekreacji, - przygotowanie bardziej atrakcyjnej oferty miasta dla turystów, - poprawa jakości i warunków życia mieszkańców Miasta Brzeg, - podwyższenia standardu zasobów mieszkaniowych, - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i gości.
<p>VII. Rewitalizacja w sferze przestrzennej</p>	
<p>Problemy w sferze przestrzennej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - brak drugiej przeprawy mostowej przez Odrę, - niewystarczająca infrastruktura zabezpieczenia przeciwpowodziowego na terenie Brzegu, zagrożenie powodziowe dla części miasta, - zły stan miejskiej infrastruktury drogowej, - niska jakość przestrzeni publicznych, - budynki mieszkalne zlokalizowane w centrum miasta reprezentują standard nieadekwatny do rangi i prestiżu centrum, - niska jakość przestrzeni, kompozycji i wyposażenia terenów koncentracji usług, także lokalnych ośrodków usługowych, - nieprawidłowa organizacja ruchu i niedostateczne parametry techniczne ulic we wschodniej części miasta, gdzie na odcinku ul. Kamienna - Chrobrego i Powstańców Śląskich tworzą się w godzinach szczytu „korki”, - brak użytkownika lub użytkowanie obiektów zabytkowych w niewłaściwy sposób - dotyczy to przede wszystkim obiektów mieszkalnych, - brak właściwego zagospodarowania nadbrzeży Odry.
<p>Cele w sferze przestrzennej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa infrastruktury drogowej w mieście, która zapewni podmiotom gospodarczym, mieszkańcom oraz

	<p>odwiedzającym sprawne przemieszczanie się,</p> <ul style="list-style-type: none"> - podniesienie wyposażenia i sprawności funkcjonowania systemów infrastrukturalnych, zmierzających do ochrony walorów środowiska przyrodniczego oraz jego zasobów, a także do podniesienia standardów życia w mieście (standardów zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej), - podniesienie jakości przestrzeni miejskiej, - podnoszenie jakości zespołów mieszkaniowych z uwzględnieniem poprawy ładu funkcjonalno-przestrzennego. - poprawę zagospodarowania terenów nadbrzeży Odry, - wykorzystanie potencjału społecznego oraz uwarunkowań przyrodniczych dla rozwoju wyspecjalizowanych form sportu i rekreacji.
<p>Planowane działania rewitalizacyjne w sferze przestrzennej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - modernizacja oświetlenia i poprawa stanu nawierzchni placów i chodników, - poprawa stanu zieleni przyulicznej i w obrębie osiedli mieszkaniowych, - zmiana wyglądu zewnętrznego budynków przywracająca historyczny charakter zabudowy w danym kwartale, - uzupełnianie zabudowy historycznego centrum, - odtworzenie walorów przyrodniczych i modernizacja infrastruktury przestrzeni miejskiej, - zagospodarowanie miejsc rekreacyjnych i turystycznych. - otwarcie na rzekę, odciętego dziś od nadbrzeża miasta Brzeg, utworzenie ciągów spacerowych oraz przystani rzecznej wraz z infrastrukturą, - zagospodarowanie nabrzeża rzeki w sposób zachęcający do rekreacji i wypoczynku (trasy spacerowe i rowerowe, plaże z odkrytymi basenami itp.), - uzupełnienie zagospodarowania nabrzeży o obiekty skupiające życie kulturalne i rozrywkowe (puby, kafejki itp.),

	<ul style="list-style-type: none"> - stworzenie nowych powiązań pieszych przez rzekę z Wyspami Odrzańskimi oraz przystosowanie nabrzeży wysp do rekreacji związanej z plażowaniem itp.
VIII. Rewitalizacja w sferze gospodarczej	
<p>Problemy w sferze gospodarczej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - brak większego kompleksu usługowego-wielobranżowego, zapewniającego zaspokojenie wszystkich potrzeb w jednym miejscu, - brak dużych uzbrojonych terenów przeznaczonych na lokowanie inwestycji bezpośrednich, - problemy lokalnych przedsiębiorców z dostępem do kapitału na lokalnym rynku, - brak systemu ulg i zwolnień w opłatach i podatkach lokalnych, - brak perspektyw rozwoju dla ludzi wykształconych i młodych, odpływ młodzieży do atrakcyjniejszych ośrodków, - brak instytucji otoczenia biznesu, - brak kompleksowych działań na rzecz pobudzenia rozwoju gospodarczego terenów nadbrzeży rzeki Odry.
<p>Cele w sferze gospodarczej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie atrakcyjnych i zróżnicowanych możliwości dla rozwoju przemysłu i różnorodnych form działalności gospodarczej, - kreowanie rozwoju usług oraz wizerunku miasta Brzeg jako prężnego, sprawnie funkcjonującego ośrodka usługowego, o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie usług, handlu, ochrony zdrowia, edukacji i nauki, kultury, rekreacji i wypoczynku oraz obsługi turystyki, - kreowanie rozwoju turystyki w oparciu o zasoby kulturowe i historyczne, - stwarzanie rezerw i bodźców do dalszego rozwoju, - stworzenie możliwości rozwoju gospodarczego terenów między kanałem Odry a rzeką Odrą poprzez uzupełnienie zagospodarowania nabrzeży o obiekty skupiające życie kulturalne i rozrywkowe (puby, kafejki itp.),

	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój działalności usługowej.
Planowane działania rewitalizacyjne w sferze gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> - intensyfikacja działań na rzecz przyciągania nowych inwestorów, - stworzenie warunków prorozwojowych dla sektora małych i średnich przedsiębiorstw, - rozwój działalności usługowej, - promocja przemysłu i jego dostosowanie do potrzeb rynku, - dynamiczny rozwój terenów nadbrzeży Odry poprzez stworzenie możliwości rozwoju gospodarczego.
IX. Rewitalizacja w sferze społecznej	
Problemy w sferze społecznej	<ul style="list-style-type: none"> - obniżenie poziomu życia, wzrost pauperyzacji społeczności lokalnej, - duża ilość udzielanych świadczeń pomocy społecznej, - wzrost przemocy w rodzinie i społeczeństwie, - nasilające się uzależnienie społeczeństwa od alkoholu i narkotyków, - wzrost przestępczości nieletnich, - niż demograficzny, - masowe wyjazdy w szczególności osób młodych do pracy za granicą lub innych miast.
Cele w sferze społecznej	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie jakości oraz standardów życia mieszkańców, - zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego osób bezrobotnych, - zmniejszenie liczby osób i rodzin zagrożonych ubóstwem oraz patologiami społecznymi, - wspieranie prawidłowego funkcjonowania rodziny, - ograniczenie zjawiska marginalizacji grup szczególnego ryzyka, - poprawa bezpieczeństwa i ochrona zdrowia mieszkańców Brzegu, - rozwój kapitału ludzkiego i społeczeństwa informacyjnego.

<p>Planowane działania rewitalizacyjne w sferze społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - przeciwdziałanie bezrobociu, - pozyskiwanie dodatkowych środków z przeznaczeniem na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, - wsparcie inicjatyw przedsiębiorców lokalnych w celu ograniczenia wielkości liczby bezrobotnych, - wspieranie lokalnych inicjatyw w celu przeciwdziałaniu bezrobociu, - wsparcie systemu kultury, edukacji i sportu, - dostosowanie istniejącej sieci szkół do sytuacji demograficznej oraz zmian w strukturze gospodarczej i społecznej, - tworzenie oraz wsparcie projektów edukacyjnych zmierzających do poprawy jakości nauczania i zarządzania w szkołach podstawowych i gimnazjalnych, - podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców poprzez utworzenie centrum kształcenia ustawicznego, - zagospodarowanie zbędnych obiektów oświatowych, - poprawa wyposażenia edukacyjnego w przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjach i instytucjach kultury, - zwiększenie dostępności do obiektów edukacji, kultury i sportu dla osób niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, - inicjowanie programów rozwoju sportu wśród mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych, - wsparcie finansowe szkoleń i kursów dla osób uczestniczących w rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii, - realizowanie programów terapeutycznych "Programu pozytywnego rozwiązywania problemów alkoholowych i rozwoju umiejętności interpersonalnych", programu terapeutycznego dla dzieci i młodzieży dysfunkcyjnej(agresywnych, z zespołem ADHD), z rodzin zagrożonych
--	---

	<p>alkoholizmem,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wsparcie finansowe działalności świetlic opiekuńczo – wychowawczych z elementami socjoterapii dla dzieci z rodzin zagrożonych alkoholizmem, - wsparcie finansowe przedsięwzięć edukacyjnych, kulturalnych i sportowych z elementami profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży – festyny promujące zdrowy styl życia, paczki mikołajkowe dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, wycieczki z programem profilaktycznym, zielone szkoły z programem profilaktycznym, wakacje i ferie na sportowo, wieloletni program sportowy pod nazwą „Sportowcy Odrzucają Narkotyki i Alkohol”, kampania „ Zachowaj trzeźwy umysł”, turnieje wiedzy o uzależnieniach, - wspomaganie działalności instytucji , stowarzyszeń oraz osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych - finansowanie działalności klubów abstynenckich oraz osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych, - prowadzenie Punktu Pomocy Kryzysowej dla ofiar przemocy, rodzin z problemem alkoholowym, osób i rodzin z problemem narkotykowym.
--	--

Planowane przedsięwzięcia

UPROSZCZONE KARTY PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ W OBSZARZE	
Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja przestrzeni miejskiej centrum miasta Brzeg
Inwestor	Gmina Miasto Brzeg
Zakres rzeczowy/proponowane wskaźniki osiągnięcia celu	<p>Projekt zakłada:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przebudowa ul. Dzierżona: <ul style="list-style-type: none"> • Wymiana nawierzchni jezdni,

	<ul style="list-style-type: none"> • Wymiana nawierzchni chodników, • Wymiana oświetlenia, • Zagospodarowanie terenów zielonych. <p>2. Przebudowa nawierzchni placów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa nawierzchni placów, • Wykonanie przebicia ulicy Zakonnicej do ul. Długiej, • Zamontowanie elementów małej architektury (ławki, kosze na śmieci).
Uzasadnienie realizacji projektu	Celem projektu jest poprawa walorów turystycznych miasta, a w dalszej konsekwencji wzrost poziomu zadowolenia kuracjuszy i turystów. Atrakcyjne i zadbane centrum miasta jest jego wizytówką.
Okres realizacji (łącznie z opracowaniem dokumentacji)	2008 - 2010
Przewidywany łączny koszt inwestycji	6 700 000,00
Przewidywane źródła finansowania	Całkowita wartość projektu (wskazania szacunkowe) - 6 700 000,00 zł Wartość wnioskowanego dofinansowania z RPO WO 2007-2013 - 2 385 000,00 zł

UPROSZCZONE KARTY PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ W OBSZARZE

Nazwa przedsięwzięcia	Budowa turystycznej przystani wodnej na rzece Odrze wraz z infrastrukturą w Brzegu
Inwestor:	Gmina Miasto Brzeg
Zakres rzeczowy/proponowane wskaźniki osiągnięcia celu	Projekt zakłada: Budowę turystycznej przystani rzecznej: <ul style="list-style-type: none"> • Budowa przystani wraz z urządzeniami do cumowania jednostek pływających, • Budowa infrastruktury towarzyszącej – chodniki, ścieżki, droga dojazdowa, parking, zaplecze techniczne i sanitarne.
Uzasadnienie realizacji projektu	Rzeka Odra stanowiąca jedną z mocnych stron położenia miasta Brzeg nie jest w pełni wykorzystywana. Jej potencjał można wykorzystać w transporcie i turystyce. Obecnie rzeka Odra na odcinku brzeskim nie jest zagospodarowana na cele turystyczne. Raz do roku odbywa się jednak Flis Odrzański. Rozpoczyna

	się on w Brzegu, a kończy w Szczecinie. Uczestnicy flisu corocznie zgłaszają swoje uwagi odnośnie braku zaplecza technicznego i socjalnego dostępnego uczestnikom. Celem projektu jest poprawa walorów turystycznych miasta poprzez rozszerzenie oferty oraz zintensyfikowanie turystycznego wykorzystania rzeki Odry.
Okres realizacji (łącznie z opracowaniem dokumentacji)	2008 - 2012
Przewidywany łączny koszt inwestycji	6 110 000,00
Przewidywane źródła finansowania	Całkowita wartość projektu (wskazania szacunkowe) - 6 110 000,00 zł Wartość wnioskowanego dofinansowania z RPO WO 2007-2013 - 5 100 000,00 zł

UPROSZCZONE KARTY PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ W OBSZARZE

Nazwa przedsięwzięcia	Remonty elewacji i dachów budynków mieszkalnych
Inwestor	Wspólnoty mieszkaniowe
Zakres rzeczowy/proponowane wskaźniki osiągnięcia celu	Projekt zakłada odnowienie elewacji i remonty dachów kamienic będących własnością wspólnot mieszkaniowych oraz Gminy Miasto Brzeg. Zadania będą realizowane przez wspólnoty mieszkaniowe, których budynki spełniają kryteria umożliwiające ich modernizację w ramach RPO WO 2007-2013.
Uzasadnienie realizacji projektu	Większość kamienic ze ścisłego centrum miasta została już odnowiona. W ramach remontów wymieniono stolarkę okienną i drzwiową oraz odnowiono elewację i dachy. Inwestycje realizowane były przez wspólnoty mieszkaniowe. Większość z tych inwestycji była dofinansowana przez Urząd Miasta Brzeg w ramach Gminnego Programu Odnowy Zabytków. Rewaloryzacji wymagają jednak pozostałe budynki wpisane do rejestru zabytków, a znajdujące się na tych terenach. Budynki te ze względu na ich zły stan wymagają niezwłocznego podjęcia działań remontowych.
Okres realizacji (łącznie z opracowaniem dokumentacji)	2008-2013

Przewidywany łączny koszt inwestycji	7 000 000,00
Przewidywane źródła finansowania	Całkowita wartość projektu (wskazania szacunkowe) Wartość wnioskowanego dofinansowania z RPO WO 5 950 000,00 zł oraz 1 050 000,00 zł wkład własny

Obszar II

I. Nazwa Obszaru	Ul. Kardynała Wyszyńskiego wraz z przyległymi ulicami.
II. Zasięg geograficzny obszaru	W skład obszaru wchodzi ulice: Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Lwowska, św. Wojciecha, Grunwaldzka, Wolności, Krótka, Marszałka Piłsudskiego, Chocimska, Generała W. Andersa, Słoneczna, Kilińskiego, Myczkowskiego.
III. Charakterystyka obszaru	
Obszar ten obejmuje swoją powierzchnią ulice położone na południe od zabytkowego centrum miasta. Na obszarze dominuje funkcja mieszkaniowa. Wynika to z historycznej zabudowy. Znajduje się tam obiekt, w którym swoją siedzibę ma Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz ZUS – jest to obiekt byłego internatu Zespołu Szkół Ekonomicznych oraz punkty usługowe i handlowe.	
IV. Wiodące funkcje obszaru	Na obszarze dominuje funkcja mieszkaniowa oraz usługowa.
V. Podstawowe cechy obszaru obejmującego ul. Kard. Wyszyńskiego z przyległymi ulicami wskazujące na realizację kryteriów obszaru rewitalizacji.	Obszar obejmujący ul. Kard. Wyszyńskiego z przyległymi ulicami wchodzi w skład strefy B ochrony konserwatorskiej. Strefa ochrony konserwatorskiej obejmuje obszary o zachowanych historycznych układach przestrzennych pochodzących z XIX i początku XX w. i reprezentuje historyczne tendencje w planowaniu miast. Zachowały się tutaj liczne obiekty zabytkowe, ujęte w gminnej ewidencji zabytków. Jak wynika z przeprowadzonej analizy wskaźnikowej występują tutaj negatywne zjawiska społeczne przejawiające się m.in. wysokim poziomem przestępczości i wykroczeń, wysokim poziomem ubóstwa i wykluczenia oraz wysoką stopą długotrwałego bezrobocia.

	<p>Obszar ten, posiada znaczny potencjał rozwojowy. W obrębie obszaru występuje zabudowa mieszkaniowa pochodząca z XX wieku z historycznym układem zabudowy. Cechą charakterystyczną układu przestrzennego są duże kwartały zabudowy, duże posesje, obrzeżne sytuowanie kamienic i budynków mieszkalnych w zwartej lub półzwartej pierzei zabudowy. Budynki tworzące zabudowę są przeważnie kamienicami czynszowymi, zblokowanymi w większe zespoły (dwie – trzy). Układ zabudowy o walorach kulturowych zachował się na terenie położonym pomiędzy ulicą Wolności – Piłsudskiego.</p> <p>Terenowi powinno się nadać atrakcyjność zarówno dla mieszkańców jak i turystów oraz inwestorów.</p>
<p>VI. Podstawowe cele działań rewitalizacyjnych w obszarze obejmującym ul. Kard. Wyszyńskiego z przyległymi ulicami</p>	<p>Celem strategicznym niezbędnym do osiągnięcia na obszarze rewitalizacji jest wzrost potencjału rozwojowego miasta. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stworzenie warunków do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, – stworzenie warunków do powstania nowych miejsc pracy, w tym w turystyce, – poprawa jakości i warunków życia mieszkańców Miasta Brzeg, – podwyższenia standardu zasobów mieszkaniowych, – poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i gości.
<p>VII. Rewitalizacja w sferze przestrzennej</p>	
<p>Problemy w sferze przestrzennej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – niespójny stan przestrzeni miejskiej, – zły stan techniczny budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, – zły stan techniczny dróg lokalnych i infrastruktury około drogowej, a także elementów małej infrastruktury w obrębie obszaru.
<p>Cele w sferze przestrzennej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zachowanie i rewaloryzacja układu przestrzennego zabudowy o wartościach kulturowych, mających znaczenie dla XX wiecznej kompozycji zabudowy

	<p>mieszkaniowej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - podniesienie jakości przestrzeni, - zachowanie reprezentacyjnego charakteru zabudowy, - zapewnienie rozwoju podstawowej sieci ulicznej.
Planowane działania rewitalizacyjne w sferze przestrzennej	<ul style="list-style-type: none"> - działania polegające na zachowaniu i ochronie cech charakterystycznych zespołu zabudowy, w tym szczególnie dużych kwartałów zabudowy, dużych posesji, obrzeżnego sytuowania kamienic (czynszowych) w zwartej i półzwartej pierzei zabudowy, - działania zmierzające do zachowania historycznych linii zabudowy, przestronnych ulic i ich obudowy zielenią, - stworzenie możliwości rozwoju bazy noclegowej na terenie miasta.
VIII. Rewitalizacja w sferze gospodarczej	
Problemy w sferze gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> - brak dużych uzbrojonych terenów przeznaczonych na lokowanie inwestycji bezpośrednich, - problemy lokalnych przedsiębiorców z dostępem do kapitału na lokalnym rynku, - brak perspektyw rozwoju dla ludzi wykształconych i młodych, odpływ młodzieży do atrakcyjniejszych ośrodków, - odpływ siły roboczej do sąsiednich gmin, - brak instytucji otoczenia biznesu.
Cele w sferze gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> - stworzenie możliwości rozwoju gospodarczego obszaru, - kreowanie rozwoju usług oraz wizerunku miasta Brzeg jako prężnego, sprawnie funkcjonującego ośrodka usługowego, o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie usług handlu, ochrony zdrowia, edukacji i nauki, kultury, rekreacji i wypoczynku oraz obsługi turystyki, - kreowanie rozwoju turystyki w oparciu o zasoby kulturowe i przyrodnicze, - rozwój działalności usługowej, - stwarzanie rezerw i bodźców do dalszego rozwoju.

<p>Planowane działania rewitalizacyjne w sferze gospodarczej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - intensyfikacja działań na rzecz przyciągania nowych inwestorów, - stworzenie warunków prorozwojowych dla sektora małych i średnich przedsiębiorstw, - dynamiczny obszar poprzez stworzenie możliwości rozwoju gospodarczego.
<p>IX. Rewitalizacja w sferze społecznej</p>	
<p>Problemy w sferze społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - obniżenie poziomu życia, wzrost pauperyzacji społeczności lokalnej, - duża ilość udzielanych świadczeń pomocy społecznej, - wzrost przemocy w rodzinie i społeczeństwie, - nasilające się uzależnienie społeczeństwa od alkoholu i narkotyków, - wzrost przestępczości nieletnich, - niż demograficzny, - masowe wyjazdy w szczególności osób młodych do pracy za granicą lub innych miast.
<p>Cele w sferze społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie jakości oraz standardów życia mieszkańców, - zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego osób bezrobotnych , - zmniejszenie liczby osób i rodzin zagrożonych ubóstwem oraz patologiami społecznymi, - wspieranie prawidłowego funkcjonowania rodziny, - ograniczenie zjawiska marginalizacji grup szczególnego ryzyka, - poprawa bezpieczeństwa i ochrona zdrowia mieszkańców Brzegu, - rozwój kapitału ludzkiego i społeczeństwa informacyjnego.
<p>Planowane działania rewitalizacyjne w sferze społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - przeciwdziałanie bezrobociu, - pozyskiwanie dodatkowych środków z przeznaczeniem na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, - wsparcie inicjatyw przedsiębiorców lokalnych w celu

	<p>ograniczenia wielkości liczby bezrobotnych,</p> <ul style="list-style-type: none">- wspieranie lokalnych inicjatyw w celu przeciwdziałaniu bezrobociu,- wsparcie systemu kultury, edukacji i sportu,- dostosowanie istniejącej sieci szkół do sytuacji demograficznej oraz zmian w strukturze gospodarczej i społecznej,- tworzenie oraz wsparcie projektów edukacyjnych zmierzających do poprawy jakości nauczania i zarządzania w szkołach podstawowych i gimnazjalnych,- podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców poprzez utworzenie centrum kształcenia ustawicznego,- zagospodarowanie niewykorzystanych obiektów oświatowych,- poprawa wyposażenia edukacyjnego w przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjach i instytucjach kultury,- zwiększenie dostępności do obiektów edukacji, kultury i sportu dla osób niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,- inicjowanie programów rozwoju sportu wśród mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych,- wsparcie finansowe szkoleń i kursów dla osób uczestniczących w rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii,- realizowanie programów terapeutycznych "Programu pozytywnego rozwiązywania problemów alkoholowych i rozwoju umiejętności interpersonalnych", programu terapeutycznego dla dzieci i młodzieży dysfunkcyjnej (agresywnych, z zespołem ADHD), z rodzin zagrożonych alkoholizmem,- wsparcie finansowe działalności świetlic opiekuńczo – wychowawczych z elementami socjoterapii dla dzieci z
--	--

	<p>rodzin zagrożonych alkoholizmem,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wsparcie finansowe przedsięwzięć edukacyjnych , kulturalnych i sportowych z elementami profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży – festyny promujące zdrowy styl życia, paczki mikołajkowe dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, wycieczki z programem profilaktycznym, zielone szkoły z programem profilaktycznym, wakacje i ferie na sportowo, wieloletni program sportowy pod nazwą „Sportowcy Odrzucają Narkotyki i Alkohol”, kampania „ Zachowaj trzeźwy umysł”, turnieje wiedzy o uzależnieniach, - wspomaganie działalności instytucji , stowarzyszeń oraz osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych - finansowanie działalności klubów abstynenckich oraz osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych, - prowadzenie Punktu Pomocy Kryzysowej dla ofiar przemocy, rodzin z problemem alkoholowym, osób i rodzin z problemem narkotykowym.
--	---

Planowane przedsięwzięcia

UPROSZCZONE KARTY PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ W OBSZARZE	
Nazwa przedsięwzięcia	Kompleksowy program termomodernizacji i remontów budynku przy ulicy Wyszyńskiego 23
Inwestor	Powiat Brzeski
Zakres rzeczowy/proponowane wskaźniki osiągnięcia celu	Przedsięwzięcie polegać będzie na modernizacji budynku byłego internatu Zespołu Szkół Ekonomicznych w Brzegu przy ul. Wyszyńskiego 23. Remont obiektu obejmować będzie: - modernizację III piętra obiektu pod potrzeby miejsc noclegowych, w tym 24 pokoi wraz z łazienkami oraz pomieszczeń pomocniczych o łącznej powierzchni 562,86 m ²

	<ul style="list-style-type: none"> - docieplenie dachu - docieplenie elewacji - wykonanie instalacji centralnego ogrzewania - dokończenie wymiany stolarki okiennej - wymianę stolarki drzwiowej zewnętrznej - wykonanie miejsc postojowych - wykonanie drogi i chodników wokół obiektu
Uzasadnienie realizacji projektu	Stan techniczny budynku przy ul. Wyszyńskiego 23 i pomieszczeń usytuowanych na jego III piętrze wymaga remontu, w tym przywrócenia wartości estetycznych, funkcjonalnych i użytkowych. Remontu i modernizacji wymaga także infrastruktura otaczająca budynek. Wykonane remonty przyniosą bezpośrednie skutki dla rozwoju społeczno – gospodarczego oraz społeczności lokalnej.
Okres realizacji (łącznie z opracowaniem dokumentacji)	02.2010 – 08.2010
Przewidywany łączny koszt inwestycji	2 400 000,00 PLN
Przewidywane źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> - 2 040 000,00 PLN - dofinansowanie z RPO WO 2007 - 2013 (85% wydatków kwalifikowanych projektu) - 360 000,00 PLN – wkład własny powiatu (15 % wydatków kwalifikowanych projektu)

4. Plan finansowy i hierarchizacja zadań przewidzianych do realizacji

Analizę możliwości finansowych potwierdzających zdolność beneficjenta do realizacji przedsięwzięć objętych niniejszym dokumentem przeprowadzono w rozdziale 1.2.4. Wnioski z analizy dowodzą, że Gmina Miasta Brzeg charakteryzuje się dobrą sytuacją finansową. Oznacza to, iż Gmina będzie w stanie przeprowadzić planowane inwestycje i osiągnąć cele zawarte w LPR.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Brzeg na lata 2009 – 2015 jest dokumentem umożliwiającym aplikowanie o środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Osi priorytetowej 6: „Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007 – 2013. Ponadto przewiduje się również możliwość pozyskania środków ze źródeł zewnętrznych, jakimi są:

- środki Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- fundusze Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego,

- środki innych partnerów lokalnych i regionalnych zaangażowanych w osiąganie celów LPR
- środki prywatne (w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego)
- środki własne firm, sponsorów, dzierżawców obiektów, stowarzyszeń, instytucji itd.

LPR przewiduje realizację trzech podstawowych przedsięwzięć służących niwelacji negatywnych zjawisk społecznych i przestrzennych występujących na obszarach wyznaczonych do rewitalizacji, tj. rewitalizacja przestrzeni miejskiej centrum miasta Brzeg w Obszarze I, budowa turystycznej przystani wodnej na rzece Odrze wraz z infrastrukturą w Brzegu oraz remonty elewacji i dachów budynków mieszkalnych zarówno w Obszarze I, a także kompleksowy program termomodernizacji i remontów budynku przy ulicy Wyszyńskiego 23 w Obszarze II. Wybór zadań do rewitalizacji uzależniony będzie w głównej mierze od możliwości finansowych inwestora oraz pozyskania środków zewnętrznych. Z uwagi na fakt, że nasilenie problemów na w/w obszarach jest duże, Gmina dokona wszelkich starań, aby zrealizować planowane przedsięwzięcia i osiągnąć cele zakładane w LPR.

Gmina Miasta Brzeg za podstawowe kryterium hierarchizacji zadań przyjmuje wpływ na rozwiązanie problemów w sferze społecznej i przestrzennej. Ze względu na fakt występowania długoletnich zaniedbań i brak w okresach wcześniejszych możliwości systematycznej realizacji zadań niwelujących sytuacje problemowe, istnieje pilna potrzeba wykonania zaplanowanych przedsięwzięć. Zakłada się, że analizowane przedsięwzięcia w równej mierze przyczyniają się do rozwiązania istniejących problemów oraz służą wzmocnieniu potencjału rozwojowego Gminy. Dodać należy, że wymienione przedsięwzięcia są we wstępnej fazie realizacji. Harmonogram finansowy zadań LPR przedstawia tabela 44. Opis wskaźników będących miernikami osiągnięcia celów LPR przedstawia tabela 43.

Tabela 43. Opis wskaźników

Lp.	Nazwa zadania	Wskaźniki	Jednostka
1	Rewitalizacja przestrzeni miejskiej centrum miasta Brzeg	Długość dróg o wymienionej nawierzchni jezdni Długość chodników posiadających wymienioną nawierzchnię Liczba wymienionego oświetlenia Powierzchnia zagospodarowanych terenów zielonych. Powierzchnia przebudowanej nawierzchni placów Liczba zamontowanych elementów małej architektury (ławki, kosze na śmieci)	km km sztuka m2 m2 sztuka
2	Remonty elewacji i dachów budynków mieszkalnych	Powierzchnia odnowionych elewacji budynków mieszkalnych Powierzchnia wyremontowanych dachów budynków mieszkalnych	m2 m2
3	Budowa turystycznej	Liczba wbudowanych turystycznych przystani	sztuka

	przystani wodnej na rzece Odrze wraz z infrastrukturą w Brzegu	rzecznych Liczba wybudowanych urządzeń do cumowania jednostek pływających, Długość / powierzchnia wybudowanej infrastruktury towarzyszącej – chodniki, ścieżki, droga dojazdowa, parking, zaplecze techniczne i sanitarne.	sztuka km m2
4	Kompleksowy program termomodernizacji i remontów budynku przy ulicy Wyszyńskiego 23	Liczba zmodernizowanych pokoi Powierzchnia zmodernizowanych pomieszczeń pomocniczych Powierzchnia docieplonej elewacji Powierzchnia docieplonego dachu Długość wybudowanych dróg w obrębie obiektu Długość wybudowanych chodników wokół obiektu Liczba wybudowanych miejsc parkingowych	sztuka m2 m2 m2 km km sztuka

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 44. Tabela finansowania zadań określonych w LPR (szacowana)

Lp.	Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	Razem
1	Rewitalizacja przestrzeni miejskiej centrum miasta Brzeg	3 886 000,00	2 814 000,00	0,00	0,00	0,00	6 700 000,00
2	Remonty elewacji i dachów budynków mieszkalnych	577 500,00	1 750 000,00	1 750 000,00	1 750 000,00	1 172 500,00	7 000 000,00
3	Budowa turystycznej przystani wodnej na rzece Odrze wraz z infrastrukturą w Brzegu	1 160 900,00	1 527 500,00	1 527 500,00	1 894 100,00	0,00	6 110 000,00
4	Kompleksowy program termomodernizacji i remontów budynku przy ulicy Wyszyńskiego 23	0,00	2 400 000,00	0,00	0,00	0,00	2 400 000,00

Źródło: Opracowanie własne

5. System wdrażania LPR

Sposób wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Brzeg na lata 2009-2015 decyduje o skuteczności realizacji jego założeń. Urząd Miasta (a dokładnie powołany w tym celu Zespół zadaniowy ds. rewitalizacji składający się z pracowników Biura Infrastruktury Miejskiej i Biura Inicjatyw Gospodarczych i Promocji) będzie pełnił funkcję jednostki zarządzającej, odpowiedzialnej za wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji. Do zadań Zespołu będzie należała realizacja takich zadań jak:

- monitorowanie realizacji projektów, weryfikacja założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji i jego aktualizacja na podstawie gromadzonych materiałów, dokumentów i oceny przeprowadzonych działań,
- prowadzenie konsultacji społecznych,
- prowadzenie działań informacyjnych i publikacja informacji na temat realizacji Programu Rewitalizacji,

Przygotowanie i wdrożenie projektów spoczywać będzie na pracownikach Biura Infrastruktury Miejskiej oraz Biura Inicjatyw Gospodarczych i Promocji. Do ich obowiązków będzie należało:

- przygotowanie dokumentacji technicznej, studiów wykonalności zgodnych z wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego oraz wszystkich innych załączników niezbędnych do realizacji projektów,
- przygotowanie wniosków według obowiązujących procedur i zasad oraz złożenie ich w odpowiednim terminie,
- przygotowanie i przeprowadzenie przetargów,
- współpraca z samorządem powiatowym i wojewódzkim,
- opracowywanie okresowych, rocznych i końcowych raportów monitoringowych z realizacji projektów,
- zapewnienie właściwej promocji projektów, ze szczególnym uwzględnieniem faktu zaangażowania środków unijnych.

6. Zasady monitorowania, oceny, komunikacji społecznej oraz Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

6.1. System monitorowania i oceny LPR

Unia Europejska nałożyła na państwa, które aplikują o środki z funduszy strukturalnych obowiązek monitorowania wydatków i efektów rzeczowych, by zapewnić efektywne wykorzystanie środków strukturalnych. Monitorowanie każdego projektu w ramach LPR

Miasta polegać będzie na systematycznym gromadzeniu, zestawianiu i ocenie informacji rzeczowych oraz finansowych w postaci ustalonych wskaźników, opisujących jego postęp, i efekty. Cały proces monitorowania ma na celu zapewnienie prawidłowego przebiegu procesu realizacji projektu.

Monitoring to również system wczesnego ostrzegania i informacji o ewentualnych nieprawidłowościach. Przeprowadza się monitoring rzeczowy i finansowy w zależności od dostarczonych danych. Monitoring finansowy pozwala na zgromadzenie informacji o finansowych aspektach realizacji Programu. Służy on zagwarantowaniu pełnej absorpcji wydawanych środków. Jego przeprowadzenie umożliwi dokonanie oceny poprawności wydatkowania środków finansowych. Monitoring rzeczowy dostarcza informacje o postępach podczas wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Służy zagwarantowaniu realizacji celów strategicznych i cząstkowych określonych w Programie.

Beneficjent korzystający z dofinansowania ze środków UE, zobowiązany jest do monitorowania i sporządzania sprawozdań z realizacji projektów dla Instytucji Zarządzającej. Opracowanie raportu odbywać się będzie minimum raz w roku do 30 marca za poprzedni rok kalendarzowy na druku przygotowanym przez IZ. Wszystkie projekty realizowane w ramach LPR objęte będą jednolitą procedurą w zakresie kontroli.

Podmioty realizujące projekty zawarte w LPR, zarówno z udziałem środków z Unii Europejskiej, jak i bez dofinansowania unijnego, będą zobowiązane do przygotowywania rocznego zestawienia z realizacji projektu na użytek miasta Brzeg oraz celem prezentacji postępów we wdrażaniu LPR Radzie Miejskiej. Monitorowaniem projektów zajmie się Zespół zadaniowy ds. rewitalizacji.

Coroczne sprawozdania przedstawiane Radzie Miejskiej, będą zawierały poniższe zagadnienia:

- rzeczowy i finansowy postęp prac w stosunku do założonego planu działania oraz prognozę na okres przyszły,
- zagrożeniach realizacji projektu,
- nowe wnioski, projekty oraz inne postulaty społeczności lokalnej,
- propozycje aktualizacji planów działania,
- działaniach promocyjnych i informacyjnych. /informacja na stronach internetowych, prasie, spotkania na zebraniach zarządów osiedli, oznakowania promocyjne /

Sprawozdania z realizacji Programu Rewitalizacji będą przygotowywane na podstawie raportów monitoringowych (wykonawcą sprawozdania będzie Biuro Infrastruktury Miejskiej).

W celu kontynuacji strategii rewitalizacji konieczne jest dokonywanie oceny LPR co najmniej raz na trzy lata w formie uchwały przyjętej przez organ stanowiący miasta. W

wyniku aktualizacji treść zapisów programu musi odpowiadać zapisom założeń przedstawionych w niniejszych wytycznych.

W celu prawidłowej realizacji założeń przewidzianych w LPR konieczne jest monitorowanie programów rewitalizacji także przez Instytucję Zarządzającą. Sporządzenie raportu przez beneficjenta z realizacji LPR odbywać się będzie minimum raz w roku do 30 maja za poprzedni rok kalendarzowy na druku przygotowanym przez IZ do 2015 roku.

Ocena Programu Rewitalizacji będzie przeprowadzana w celu określenia rzeczywistych efektów zrealizowanych projektów w ramach Programu.

Ocenić powinny podlegać następujące kryteria:

- *skuteczność* – należy ustalić czy zostały osiągnięte cele Programu, określone na etapie programowania,
- *efektywność* – należy porównać zasoby finansowe zaangażowane przy realizacji Programu z rzeczywistymi osiągnięciami Programu na poziomie produktu i rezultatu,
- *użyteczność* - ocenie podlegają faktyczne efekty Programu na poziomie produktu i rezultatu w nawiązaniu do wcześniej zdefiniowanych w Programie Rewitalizacji potrzeb i problemów.

Proponuje się ocenę Lokalnego Programu Rewitalizacji wg następujących kryteriów ogólnych:

- *ocena społecznego oddziaływania np:*
 - zmiana wizerunku miasta,
 - zmniejszenie patologii społecznych,
 - poprawa bezpieczeństwa publicznego,
 - poprawa standardu życia mieszkańców,
 - poprawa sytuacji materialnej społeczeństwa;
- *ocena ekonomicznego oddziaływania:*
 - wzrost stopnia zainwestowania terenów,
 - wzrost liczby miejsc pracy,
 - inicjowanie nowych działalności gospodarczych,
 - tworzenie nowej oferty usług turystycznych;
- *ocena środowiskowego oddziaływania:*
 - przywrócenie i/lub zmiany dotychczasowych form zagospodarowania terenu,
 - tworzenia stref zieleni urządzonej,
 - rekultywacji obszarów zdegradowanych.

6.2. System komunikacji społecznej LPR

Dobra współpraca wszystkich partnerów (sektora publicznego, prywatnego, organizacji pozarządowych oraz innych zainteresowanych) stanowi jeden z ważniejszych czynników mających wpływ na osiągnięcie zamierzonych efektów, a tym samym sukces lub niepowodzenie w realizacji przedsięwzięcia.

Wobec powyższego, istotnym elementem w trakcie wdrażania założeń LPR, jest komunikacja społeczna, pozwalająca na uzyskanie zaangażowania społeczności lokalnej w proces rewitalizacji, jej aktywny udział w programowaniu i podejmowanie decyzji. Komunikacja społeczna ma zapewnić partnerom programu:

- dostęp do informacji na temat celów i problemów rewitalizacji,
- pobudzić ich do wyrażania własnych opinii,
- nawiązać porozumienie pomiędzy partnerami procesu.

Podstawą partycypacji jest informacja, wymieniana pomiędzy partnerami a zespołem doradczym w procesie komunikacji społecznej, zorganizowanej w sprawny system. Informowanie w procesie komunikacji społecznej ma wyjaśnić mieszkańcom korzyści płynące z procesu rewitalizacji, w zamian za tymczasowe zakłócenie normalnego rytmu życia i określony wysiłek, także finansowy.

Na system komunikacji społecznej składa się:

- 1) Podmiot inicjujący proces komunikowania się:
 - Zespół zadaniowy ds. Rewitalizacji
- 2) Podmiot odbierający informacje:
 - Partnerzy
- 3) Określone informacje:
 - wiadomości zaznajamiające oraz o specyficznym tzw. pedagogicznym charakterze,
 - wyjaśniające zagadnienie rewitalizacji i potrzebę realizacji programu,
 - wiadomości z bieżącej realizacji programu,
 - wnioski z monitorowania, oceny i aktualizacji.
- 4) Określony sposób komunikowania się:
 - środki komunikacji społecznej bezpośredniej,
 - spotkania mieszkańców z urzędnikami podczas załatwiania spraw.

Projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Brzeg, od dnia 22 stycznia 2009 roku poddany jest konsultacjom społecznym. Dokument udostępniony został społeczności lokalnej za pośrednictwem witryny internetowej oraz poczty e-mail. By umożliwić mieszkańcom wniesienie uwag do dokumentu oraz zgłoszenie propozycji zadań inwestycyjnych, na stronie

internetowej zamieszczona została ankieta, formularz uwag oraz wzór karty projektu. Konsultacje społeczne zakończą się z dniem 13 lutego 2009 roku.

6.3. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Po przedstawieniu Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Brzeg Urząd Miasta Brzeg wystąpi do właściwego organu ochrony środowiska oraz Państwowej Inspekcji Sanitarnej o ustalenie czy do przedmiotowego dokumentu należy przeprowadzić postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko oraz jeśli zostanie stwierdzona potrzeba sporządzenia takiej prognozy, w jakim zakresie należy ją sporządzić. W przypadku gdy przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko stanie się konieczne, projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Brzeg wraz z prognozą oddziaływania na środowisko poddane zostaną opiniowaniu przez organ ochrony środowiska oraz Państwową Inspekcję Sanitarną, zapewniając jednocześnie udział społeczeństwa.

Spis tabel

Tabela 1. Sieć kanalizacyjna i wodociągowa w mieście Brzeg w latach 2003-2007	19
Tabela 2. Długość sieci kanalizacyjnej na terenie miasta Brzeg	20
Tabela 3. Udzielone noclegi oraz korzystający z noclegów w Brzegu w latach 2002-2007	24
Tabela 4. Własność gruntów w mieście Brzeg	28
Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe wg. form własności w Brzegu w latach 2003-2006	29
Tabela 6. Standardy zamieszkania w mieście Brzeg w latach 1999, 2003, 2006	29
Tabela 7. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne w Brzegu w latach 2003-2007	30
Tabela 8. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w systemie REGON w Brzegu w latach 2002-2007	31
Tabela 9. Zatrudnienie w poszczególnych sektorach gospodarki w powiecie brzeskim i województwie opolskim w 2006 roku	32
Tabela 10. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji PKD w Brzegu w latach 2002-2007	34
Tabela 11. Analiza sytuacji finansowej beneficjenta	36
Tabela 12. Liczba ludności w Gminie Miasto Brzeg w latach 2004-2007 (stan na 31.12)	38
Tabela 13. Naturalny ruch ludności w Brzegu w latach 2002-2007	39
Tabela 14. Migracje w Brzegu w latach 2001-2007	39
Tabela 15. Zmiany w liczbie i strukturze ludności wg wieku w latach 2001-2007	40
Tabela 16. Struktura ludności w Brzegu w latach 2001-2007	40
Tabela 17. Podstawowe wskaźniki demograficzne w latach 2003-2006	41
Tabela 18. Przestępczość na terenie miasta Brzeg w latach 2004-2007	42
Tabela 19. Obszary zalewowe miasta	43
Tabela 20. Wykaz gospodarstw domowych, rodzin, ludności na terenie Brzegu zagrożonych powodzią (stan na 30 września 2007 r.)	43
Tabela 21. Pomoc społeczna na terenie miasta Brzeg w latach 2004-2007	46
Tabela 22. Powody przyznania pomocy MOPS w Brzegu w latach 2004 – 2006	47
Tabela 23. Struktura osób niepełnosprawnych w Brzegu na koniec 2006 roku	48
Tabela 24. Wykaz instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych w Brzegu	48
Tabela 25. Pracujący w Brzegu w latach 2001-2007	49
Tabela 26. Bezrobotni zarejestrowani w Brzegu w latach 2003-2007	49

Tabela 27. Stopa bezrobocia w powiecie brzeskim, woj. opolskim i Polsce w latach 2003-2008.....	50
Tabela 28. Udział osób długotrwale bezrobotnych w Brzegu w latach 2004-2007.....	51
Tabela 29. Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w Brzegu w latach 2004-2007	51
Tabela 30. Aktywne formy zapobiegania bezrobociu w latach 2004 – 2006 prowadzone przez Powiatowy Urząd Pracy w Brzegu	52
Tabela 31. Komputery w szkołach w Brzegu w latach 2003-2007.....	55
Tabela 32. Struktura wykształcenia mieszkańców w woj. opolskim, pow. brzeskim oraz mieście Brzeg	56
Tabela 33. Wykaz ważniejszych organizacji pozarządowych działających na terenie Brzegu.	57
Tabela 34. Ważniejsze imprezy kulturalne w Brzegu	59
Tabela 35. Czytelnictwo w mieście Brzeg w 2007 roku	61
Tabela 36. Źródła utrzymania gospodarstw domowych w Brzegu w 2002 roku	65
Tabela 37. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie brzeskim i województwie opolskim w 2006 roku.....	66
Tabela 38. Tabelaryczna interpretacja wskaźników degradacji dla poszczególnych ulic miasta	79
Tabela 39. Wyznaczenie natężenia problemów społecznych za pomocą kolorów	88
Tabela 40. Tablica obliczeń wskaźników dla mieszkalnictwa	91
Tabela 41. Tabelaryczna interpretacja wskaźników dla Obszaru I	95
Tabela 42. Tabelaryczna interpretacja wskaźników dla Obszaru II	95
Tabela 43. Opis wskaźników.....	116
Tabela 44. Tabela finansowania zadań określonych w LPR (szacowana).....	118

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba udzielonych noclegów w Brzegu w latach 2002-2007	24
Wykres 2. Liczba ludności miasta Brzeg w latach 2004 - 2007	38
Wykres 3. Struktura ludności miasta Brzeg według ekonomicznych grup wieku w latach 2001-2007	41
Wykres 4. Stopa bezrobocia w powiecie brzeskim, woj. opolskim i Polsce w latach 2003-2006	50
Wykres 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie brzeskim i województwie opolskim w latach 2003-2006	66

Spis rycin

Rycina nr 1. Ratusz Miejski w Brzegu	15
Rycina nr 2. Gimnazjum Piastowskie	15
Rycina nr 3. Muzeum Piastów Śląskich	61
Rycina nr 4. Obszar I	97
Rycina nr 5. Obszar II	98